

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 280

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

56. sējums
2013. gada 27. septembris

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs	Lappuse
I	<i>Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi</i>	
	REZOLŪCIJAS	
	Reģionu komiteja	
	102. plenārsesija 2013. gada 3. un 4. jūlijā	
2013/C 280/01	Reģionu komitejas rezolūcija "Reģionu komitejas prioritātes 2014. gadam attiecībā uz Eiropas Komisijas darba programmu"	1
2013/C 280/02	Reģionu komitejas rezolūcija "Ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana"	6
	ATZINUMI	
	Reģionu komiteja	
	102. plenārsesija 2013. gada 3. un 4. jūlijā	
2013/C 280/03	Reģionu komitejas atzinums "Pārrobežu darba ņēmēji – stāvokļa novērtējums divdesmit gadus pēc iekšējā tirgus izveides: problēmas un perspektīvas"	8
2013/C 280/04	Reģionu komitejas atzinums "Teritoriālās ietekmes novērtēšana"	13

LV

Cena:
EUR 4

(Turpinājums nākamajā lappusē)

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs (<i>turpinājums</i>)	Lappuse
2013/C 280/05	Reģionu komitejas atzinums “Kiberdrošības stratēģija”	19
2013/C 280/06	Reģionu komitejas atzinums “Progresīvas pilsētas un pašvaldības: Eiropas inovācijas partnerība”	27
2013/C 280/07	Reģionu komitejas atzinums “E-veselības rīcības plāns 2012.–2020. gadam – inovatīva veselības aprūpe 21. gadsimtam”	33
2013/C 280/08	Reģionu komitejas atzinums “Kā panākt, lai iekšējais enerģijas tirgus patiešām funkcionētu”	38
2013/C 280/09	Reģionu komitejas atzinums “ES galveno mērķu pārskatīšana atkritumu jomā”	44

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

102. plenārsesija 2013. gada 3. un 4. jūlijā

2013/C 280/10	Reģionu komitejas atzinums “Platjoslas izvēršanas izmaksu samazināšana”	50
2013/C 280/11	Reģionu komitejas atzinums “Tabakas un saistīto izstrādājumu ražošana, noformēšana un pārdošana”	57
2013/C 280/12	Reģionu komitejas atzinums “Nepiesārņojoša enerģija transportam”	66

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

REĢIONU KOMITEJA

102. PLENĀRSESĪJA 2013. GADA 3. UN 4. JŪLIJĀ

Reģionu komitejas rezolūcija “Reģionu komitejas prioritātes 2014. gadam attiecībā uz Eiropas Komisijas darba programmu”

(2013/C 280/01)

REĢIONU KOMITEJA

- ņemot vērā Eiropas Komisijas ziņojumu par Komisijas darba programmu 2013. gadam ⁽¹⁾,
- ņemot vērā 2012. gada 30. novembra rezolūciju “Reģionu komitejas prioritātes 2013. gadam, pamatojoties uz Eiropas Komisijas likumdošanas un darba programmu” ⁽²⁾,
- ņemot vērā 2012. gada 16. februārī parakstīto Eiropas Komisijas un Reģionu komitejas sadarbības protokolu,

Savienība 2014. gadā

1. uzskata, ka Eiropas Savienību 2014. gadā gaida lielas pārmaiņas: notiks Eiropas Parlamenta vēlēšanas, tiks iecelta jauna Komisija, saskaņā ar jauno daudzgadu finanšu shēmu sāksies 2014.-2020. gada plānošanas periods, notiks stratēģijas “Eiropa 2020” starpposma pārskatīšana un turpināsies ekonomiskās un monetārās savienības pilnveide un padziļināšana;

2. uzskata, ka 2014. gadā Eiropas Savienības galvenie uzdevumi būs: radīt izaugsmi un darba vietas, pārveidojot mūsu ekonomiku tā, lai, pazeminot oglekļa dioksīda emisijas līmeni, nodrošinātu ilgtspējīgu nākotni; stiprināt ES pilsoņu aktivitāti, jo īpaši ļoti svarīgajā Eiropas Parlamenta vēlēšanu laikā, un atjaunot ticību Eiropas projektam, lai nostiprinātu ES demokrātisko leģitimitāti, nepārtraukti cenšoties aizsargāt ES pamatvērtības no postošās populistisku un antidemokrātisku spēku ietekmes;

3. pauž bažas par to, ka pilnvaru termiņa beigu tuvošanās var ietekmēt Eiropas Komisijas aktivitāti, taču ir ļoti daudz jomu, kurās būtu steidzami jārīkojas;

4. atgādina, ka saistībā ar RK 20. gadskārtu tā ir paredzējusi sākt pārdomu procesu, kurā apsvērs, kā palielināt savu institucionālo un politisko nozīmi;

5. rosina Eiropas Komisiju izstrādāt ziņojumu par pašreizējo stāvokli diskusijās par Eiropas nākotni un minētajā ziņojumā atspoguļot arī atziņas, kas gūtas Eiropas Pilsoņu gadam (2013. g.) veiktajās debatēs ar iedzīvotājiem; mudina Eiropas Komisiju – arī saistībā ar debatēm par ES tuvināšanu iedzīvotājiem – jau 2014. gadā sākt darbu, lai sagatavotu ziņojumu par to, kā tiek piemērota regula par Eiropas pilsoņu iniciatīvu;

Ekonomiskā un monetārā savienība un publiskās finanses

6. aicina Komisiju pēc iespējas ātrāk nākt klajā ar priekšlikumiem regulas projektam, ar ko izveido vienotu noregulējuma mehānismu, un ar priekšlikumu par turpmākiem pasākumiem pēc ieteikumiem par strukturālām reformām banku sektorā;

⁽¹⁾ COM(2012) 629 final.

⁽²⁾ CdR 2204/2012.

7. rosina Eiropas Komisiju iesniegt priekšlikumu prezidentvalstu trijotnes sistēmas pārskatīšanai, lai nodrošinātu demokrātisku kontroli un tās atbildību Eiropas Parlamenta priekšā;

8. aicina līdztekus sarunām par priekšlikumu direktīvai, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu sabiedrību sanācijas un noregulējuma režīmu, atsākt sarunas par Noguldījumu garantiju sistēmu direktīvu;

9. saistībā ar pašreizējo izmēģinājuma posmu norāda uz projekta obligāciju sekmīgo ieviešanu tirgū un aicina šīs iniciatīvas īstenošanu turpināt visu nākamās daudzgadu finanšu shēmas darbības laiku (2014.–2020. g.), turklāt attiecinot to ne tikai uz enerģētiku, transportu un telekomunikāciju infrastruktūru, bet arī uz citām politikas jomām; ierosina līdzdalības iespējas pavērt arī maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), lai tie varētu izmantot reģionālos ieguldījumu fondus un lai Eiropas riska kapitāla nozare attīstītos, ievērojot reģionu vajadzības;

10. rosina Eiropas Komisiju gadskārtējā ziņojumā par publicējamajiem finansēm Eiropas monetārajā savienībā turpināt pārraudzīt publisko finanšu stāvokli un attīstību reģionālajā un vietējā līmenī;

Stratēģija “Eiropa 2020” un Eiropas pusgads

11. uzskata, ka stratēģijas “Eiropa 2020” līdz šim nepietiekami veiksmīgā īstenošana izskaidrojama ne vien ar ekonomikas krīzi un dalībvalstu gribas trūkumu, bet arī ar vietējo un reģionālo pašvaldību neiesaistīšanu stratēģijas pilnveidē un īstenošanā, kā arī, plašākā skatījumā, ar reālas teritoriālas dimensijas trūkumu stratēģijā “Eiropa 2020”;

12. aicina Komisiju pēc iespējas ātrāk izveidot satvaru stratēģijas “Eiropa 2020” pārskatīšanai termiņa vidū un norāda, ka tam jābūt plašākam nekā Komisijas ierosinātā metode;

13. atgādina, ka tā pastāvīgi uzrauga sasniegumus visu stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīvu īstenošanā un jau ir sākusi gatavot termiņa vidusposma novērtējumu no vietējā un reģionālā līmeņa skatpunkta;

14. pauž nožēlu, ka nedz 2013. gada izaugsmes pētījumā, nedz valstīm adresētajos ieteikumos nav norādīts uz teritoriālas pieejas un daudzlīmeņu partnerības nepieciešamību stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā, un pieprasa Eiropas Komisijai izpildīt apņemšanos nodrošināt, ka, izstrādājot un īstenojot valstu reformu programmas, dalībvalstis veido partnerības ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

Vienotais tirgus un rūpniecības politika

15. rosina Eiropas Komisiju noteikt jomas, kurās visvairāk paredzama inovācija un jaunas, kvalitatīvas darba vietas, un saistībā ar vienotā tirgus darbības nodrošināšanu noteikt tās par prioritārām;

16. mudina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem par Eiropas rūpniecības politiku, kas uzskatāma par vienu no Eiropas projekta pilāriem un skaidru politisku prioritāti, kurai ir tikpat liela politiska nozīme kā kohēzijai, infrastruktūrai un lauksaimniecībai;

17. atbalsta Eiropas Parlamenta priekšlikumu izveidot rūpniecības politikas koordinācijas grupu, lai apvienotu Eiropas, valstu, reģionu un vietējo pašvaldību iespējas un resursus, kas patlaban izkliedēti daudzos līmeņos un nozarēs;

18. aicina Eiropas Komisiju oficiāli apspriesties ar RK par to, kā izstrādāt jaunās ES pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalsta noteikumu piemērošanu;

19. rosina Eiropas Komisiju veicināt reģionālu inovācijas, tostarp rūpniecības attīstības plānu, izstrādi;

20. aicina Eiropas Komisiju turpināt darbu saistībā ar tās paziņojumu “Uzņēmējdarbība 2020”, sīkāk analizējot šķēršļus, ar kuriem reāli saskaras jaunie uzņēmēji, un rosina nodrošināt viņiem plašāku pārrobežu apmaiņu un vairāk darbības iespējas;

Kohēzijas politika un transports

21. atkārtoti rosina Eiropas Komisiju sagatavot balto grāmatu par teritoriālo kohēziju un tajā analizēt gan mijiedarbību starp Teritoriālās attīstības programmu 2020. gadam un stratēģiju “Eiropa 2020”, gan kohēzijas politikas *ex-post* teritoriālo ietekmi 2007.–2013. gadā;

22. rosina Eiropas Komisiju ziņot par to, vai reģionālās un vietējās pašvaldības tika laikus un strukturēti iesaistītas 2014.–2020. gada darbības programmu un partnerības nolīgumu izstrādē atbilstīgi partnerības un daudzlīmeņu pārvaldības principiem, kas minēti Kopīgo noteikumu regulā, un saskaņā ar Rīcības kodeksu attiecībā uz partnerību;

23. lūdz Eiropas Komisiju tūlīt pēc jauno regulu pieņemšanas publicēt vietējā līmeņa pārstāvjiem domātu praktisku un viegli lietojamu rokasgrāmatu par to, kā izmantot jaunās struktūrfondus;

24. saistībā ar Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu pauž lielas bažas par finansējuma nepietiekamību visam nākamajam plānošanas periodam un tā koncentrāciju 2014.–2015. gada posmā, tādā veidā apdraudot iniciatīvas ilgtspēju un efektivitāti. Tādēļ Komiteja īpaši uzsver, ka būtu jāgroza regulas par daudzgadu finanšu shēmu 9.f pants, lai atceltu skaidri noteikto Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas budžeta pozīcijas ierobežojumu, kas ir 3 miljardi *euro*. Šāds grozījums būtu jo īpaši nepieciešams, lai novērstu kohēzijai ļoti svarīgo programmu, piemēram, pārrobežu sadarbības programmas vai daļas no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta, īstenošanas atlikšanu uz laiku pēc 2016. gada;

25. sadarbosies ar Eiropas Komisiju, lai saskaņā ar abu iestāžu nolīgumu, kas pašlaik ir spēkā, ES politikā integrēt Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) koncepciju, un mudina Eiropas Komisiju veicināt ETSG izmantošanu kaimiņattiecību politikas īstenošanā; analizēs iespējas, kā izveidot Eiropas teritoriālās sadarbības grupas ar kaimiņu partnervalstīm, izmantojot Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu reģionālo un vietējo pašvaldību asambleju (ARLEM) un Austrumu partnerības valstu un ES reģionālo un vietējo pašvaldību konferenci (CORLEAP);

26. aicina Komisiju izstrādāt paziņojumu par tematu "Mobilitāte ģeogrāfisku un demogrāfisku problēmu skartos reģionos";

Nodarbinātība, sociālā integrācija un mazie un vidējie uzņēmumi

27. saistībā ar daudzās dalībvalstīs vērojamo lielo bezdarbu, kas īpaši smagi skar jauniešus, atbalsta centienus nodrošināt "Garantiju jauniešiem" un mudina Eiropas Komisiju turpināt darbu šajā virzienā un 2014. gadā ziņot par sasniegto;

28. aicina Eiropas Komisiju ierosināt Sociālo ieguldījumu paktu, ko pieprasījis arī Eiropas Parlaments;

29. uzskata, ka darbību sociālās ekonomikas jomā sekmētu lielāka juridiskā noteiktība, un tāpēc aicina izstrādāt Eiropas savstarpējās sabiedrības statūtus;

30. ņemot vērā, ka MVU varētu radīt darba vietas vietējā un reģionālajā līmenī, un lai palīdzētu tiem pārvarēt ielgušo krīzi, aicina Eiropas Komisiju aktīvāk rosināt finanšu iestādes piešķirt aizdevumus mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un ieguldīt tajos līdzekļus, tādā veidā palīdzot tiem izdzīvot un veicinot to izaugsmi. Tāpēc Komiteja pauž cerību, ka varēs iepazīties ar priekšlikumiem, kas attiecas uz "jauno investīciju plānu", par kuru vienoties Eiropadomes jūnija sanāksmē, un rosina veikt jaunus ieguldījumus atvērtos jauninājumos un jaunizveidotos uzņēmumos;

31. aicina Komisiju turpināt MVU regulatīvā sloga vienkāršošanu un mazināšanu saskaņā ar jauno Normatīvās atbilstības un izpildes programmu (REFIT) un, regulāri konsultējoties ar MVU, noteikt tos ES tiesību aktus un likumdošanas jomas, kas tiem rada vislielākās grūtības ("Top Ten" iniciatīva);

32. aicina Komisiju izstrādāt jaunu politisko pieeju, kas vērsta uz uzņēmējdarbību un lietpratīgas specializācijas stratēģijām, kā arī uz uzņēmējdarbības gara attīstīšanu visos izglītības līmeņos – no sākumskolas līdz profesionālās izglītības iestādēm un augstskolām; īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, kā Eiropas vietējā un reģionālā līmeņa politikā, rūpnieki un jaundibinātu uzņēmumu vadītāji varētu veidot dialogu ar sākumskolas skolēniem, lai panāktu, ka jau ļoti agrā vecumā viņu domāšanā un ikdienas rīcībā vairāk izpaužas uzņēmējdarbības gars;

33. rosina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu par darbinieku informēšanu un uzklaušīšanu un pārstrukturēšanas prognozēšanu un pārvaldību, kā tas norādīts Eiropas Parlamenta 2013. gada 15. janvāra rezolūcijā;

34. rosina Komisiju ziņot par Novēlotu maksājumu direktīvas īstenošanu valstu, reģionālajā un vietējā pārvaldes līmenī;

Tieslietas un iekšlietas

35. rosina Komisiju un dalībvalstis arī turpmāk vietējās un reģionālās pašvaldības iesaistīt to pasākumu izstrādē un īstenošanā, kas saistīti ar tieslietu un iekšlietu jomu, it īpaši migrāciju un patvērumu, kā arī, pastāvīgo cīņu pret korupciju un organizēto noziedzību un cietušo aizsardzību;

36. atkārtoti pauž apņemšanos attiecībā uz Eiropas Komisijas 2012. gadā pārskatītās ES darba kārtības ietvaros piedāvāto stratēģisko partnerību saistībā ar trešo valstu valstspiederīgo integrāciju un attiecībā uz politisko dialogu Eiropas Integrācijas forumā; aicina Komisiju stingri pieprasīt, lai šajā politikas jomā tiktu slēgti teritoriālie līgumi, kā ierosināts tās pārskatītajā integrācijas programmā;

Lauksaimniecība un jūrlietu politika

37. aicina Eiropas Komisiju pārskatīt Direktīvu 2004/18/EK par to, kā koordinēt valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, lai tāds rādītājs kā "vietējais ražojums" varētu kļūt par vienu no standarta atlases kritērijiem uzaicinājumos uz konkursu par pārtikas piegādi, piemēram, mācību iestādēm, aprūpes un publiskajām iestādēm⁽³⁾;

38. aicina rūpīgi izvērtēt, kāda teritoriāla ietekme būs ikvienam priekšlikumam, kas paredz likvidēt tirgus regulēšanas mehānismus lauksaimniecībā, tostarp divpusējiem tirdzniecības nolīgumiem un asociācijas nolīgumiem, un pārbaudīt, vai minētie priekšlikumi nav pretrunā Lisabonas līgumā noteiktajam teritoriālās kohēzijas mērķim;

39. lūdz Komisijai ierosināt Eiropas lauku attīstības stratēģiju, lai atjaunotu līdzekļu sadalījuma līdzsvaru, vairāk piešķirot tiem lauku apvidiem, kuru attīstības līmenis joprojām ir zemāks nekā Kopienas vidējais līmenis;

40. uzsver, ka ir ļoti svarīgi gan efektīvi ievērot jauno, uz reģioniem orientēto lēmumu pieņemšanas kārtību reformētajā kopējā zivsaimniecības politikā (KZP), ar kuru paredzēts lēmumus pieņemt jūras baseina līmenī, nevis īstenot līdzšinējo ES mikropārvaldību, gan aktīvāk iesaistīt visas ieinteresētās personas; pauž bažas par to, ka Komisija izmanto pilnvaras pieņemt deleģētos aktus; to nevajadzētu darīt, neievērojot zvejniecības reģionu un jūras apgabalu īpašos apstākļus;

Vide un enerģētika

41. atgādina, ka ES klimata un enerģētikas politikā īpaša uzmanība jāvelta pārejai uz apgādi ar atjaunojamo energoresursu enerģiju; tāpēc aicina Eiropas Komisiju 2030. gadam izvirzīt juridiski saistošu augstāku mērķi par atjaunojamo energoresursu izmantošanu, kā arī noteikt starpposma mērķus 2040. gadam, lai panāktu, ka 2050. gadā visa enerģija tiek iegūta no atjaunojamajiem energoresursiem;

⁽³⁾ Sk. CdR 341/2010 fin.

42. lūdz Eiropas Komisiju 2014. gadā saskaņā ar “Ceļvedi par resursu efektīvu izmantošanu Eiropā”⁽⁴⁾ nākt klajā ar nākamajām iniciatīvām, piemēram, līdztekus pamatrādītājam par resursu izmantošanas produktivitāti, ar kura palīdzību mēra virzību uz Ceļveža galveno mērķi – ekonomiskās darbības uzlabošanu, vienlaikus samazinot dabas resursu izlietošanu, —papildus noteikt resursu efektivitātes rādītājus, kā arī jaunu pamatrādītāju, kas ļauj novērtēt dabas kapitālu un resursu izmantošanas ietekmi uz vidi, un izvirzīt mērķi, kura pamatā ir minētie rādītāji, lai pastāvīgi un ar nelielām izmaksām mērītu progresu resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšanā; atkārtoti aicina Eiropas Komisiju turpināt centienus, lai izvirzītu saistošus mērķus attiecībā uz ekoloģisku publisko iepirkumu, un vienlaikus ievērot, ka publiskā iepirkuma jomā svarīgi ir arī citi faktori⁽⁵⁾;

43. aicina Eiropas Komisiju nodrošināt, ka 2014. gadā, pārskatot tiesību aktus atkritumu jomā un pašreizējos mērķus attiecībā uz atkritumu rašanās novēršanu, atkārtotu izmantošanu, pārstrādi, reģenerāciju un novirzīšanu no atkritumu poligoniem, tiek ņemts vērā Eiropas Komisijas pieprasītais un Komitejas izstrādātais perspektīvas atzinums par šo tematu; ar minēto pārskatīšanu ir jāsasniedz “Ceļvedi par resursu efektīvu izmantošanu” izvirzītie orientējošie mērķi, kas bruģē ceļu uz tādu ekonomiku, kuras pamatā ir atkārtota izmantošana un pārstrāde un kura gandrīz nerada atkritumu pārpalikumus; saistībā ar 2014. gadā plānoto pārskatīšanu rosina īpašu uzmanību veltīt plastmasas atkritumu problēmai;

44. aicina Eiropas Komisiju, turpinot darbu, kas iesākts ar zaļo grāmatu, formulēt jaunu un tālejošu klimata un enerģētikas politiku laikposmam līdz 2030. gadam, paredzot augstākas ES līdzfinansējuma likmes klimata aizsardzības jomā nozīmīgiem infrastruktūras projektiem, kas sekmē ar klimata pārmaiņām saistīto mērķu sasniegšanu;

45. lūdz Komisijai izstrādāt stratēģiju enerģētiskās nabadzības novēršanai un to papildināt ar atbilstošiem priekšlikumiem un visā Eiropas Savienībā lietojamu jēdziena “enerģētiskā nabadzība” definīciju;

46. rosina Eiropas Komisiju visiem spēkiem censties stimulēt energoefektivitātes paaugstināšanu un ierosināt valstīs obligāti sasniedzamus energoefektivitātes paaugstināšanas mērķus, tos papildinot gan ar sīki izstrādātu novērtējumu par ietekmi uz budžetu, gan ar finanšu pasākumu kopumu; atgādina, ka šajā jomā politika jāīsteno saskaņā ar partnerības principu un ievērojot daudzlīmeņu pārvaldības principu;

Subsidiaritāte, ietekmes novērtēšana un labāks regulējums

47. aicina Eiropas Komisiju uzsākt un pabeigt vairākus novērtējumus, kas paredzēti ES regulējuma uzlabošanas stratēģijā un it īpaši programmā *REFIT*, un atkārtoti pauz gatavību sekmēt šo darbu, iesaistot savus konsultatīvos tīklus;

48. pieprasa, lai Eiropas Komisija nosaka, ka atsevišķās politikas jomās obligāti jāveic teritoriālās ietekmes novērtējums (TIN); atgādina, ka ir gatava šajā jomā cieši sadarboties ar Komisiju, un ierosina, ka Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātam jāklūst par vienotu kontaktpunktu teritoriālās ietekmes novērtēšanas jautājumos;

49. aicina Komisiju iesniegt Komitejai priekšlikumus par sadarbību tādās jomās kā pirmslikumdošanas posmā paredzētās konsultācijas ar reģioniem un vietējām pašvaldībām (Protokola par subsidiaritāti un proporcionalitāti 2. pants) un subsidiaritātes un proporcionalitātes principa ievērošana;

Kultūra, inovācija un tūrisms

50. rosina Eiropas Komisiju pilnveidot ES tiesisko regulējumu, kas attiecas uz kultūras un radošajām nozarēm (KRN), un īpašu uzmanību veltīt vienkāršošanai un finansējuma pieejamībai. Kultūra un radošums ciešāk jāintegre stratēģijā “Eiropa 2020”;

51. saistībā ar pasākumu kopumu, kam jāveicina ieguldījumi inovācijā, rosina Eiropas Komisiju skaidri definēt un uzsvērt vietējo un reģionālo pašvaldību lomu publiskā un privātā sektora partnerības (PPP) programmās un projektos. Reģioniem un pilsētām ir ļoti liela nozīme centienos radīt inovācijai vajadzīgos pamatnosacījumus. Attiecīgajās teritorijās pilsētas un reģioni darbojas kā vidutāji starp galvenajiem “inovāciju trīsstūriem” dalībniekiem – akadēmisko aprindu un universitāšu, pētniecības iestāžu, kā arī nozaru un uzņēmumu pārstāvjiem;

52. uzsver, ka būtu jānāk klajā ar paziņojumu par ilgtspējīga un konkurētspējīga kultūras tūrisma stratēģiju, jo tādējādi varētu atbalstīt jaunu nodarbinātības iespēju rašanos un vietējās un reģionālās ekonomikas attīstību; šāda stratēģija varētu nodrošināt kopīgu satvaru Eiropas reģionu arhitektūras, etnogrāfiskā un industriālā mantojuma popularizēšanai un finansēšanai;

Eiropa pasaules arēnā

53. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nodomu padziļināt sadarbību ar RK, lai stiprinātu paplašināšanās procesa reģionālo dimensiju; aicina šo jautājumu atspoguļot gadskārtējos progresu ziņojumos par paplašināšanos;

54. rosina Komisiju izskatīt iespējas paplašināt Vietējās administrācijas atbalsta instrumenta (LAF) darbības jomu, lai tajā iekļautu arī Austrumu partnerībā un Eiropas un Vidusjūras reģiona partnerattiecībās (*Euromed*) iesaistītās valstis;

55. aicina Eiropas Komisiju un Padomi jaunajā “Austrumu partnerības ceļvedī” turpināt ievērot principu “lielāks atbalsts lielākām reformām”, turklāt iniciatīva būtu vairāk jāuskaņā par līdzekli, ar kuru izvērs Eiropas Savienības ieguldījuma pārveidojošo spēku un pašas iniciatīvas īstenošanā iesaista vietējās un reģionālās pašvaldības;

⁽⁴⁾ COM(2011) 571 final.

⁽⁵⁾ Sk. CdR 140/2011 fin.

56. saistībā ar *Euromed* sadarbību atzinīgi vērtē pastiprinātas uzmanības pievēršanu reģionālajai attīstībai un aicina iesaistīt ARLEM tā dēvētajos reģionālās attīstības pilotprojektos;

57. atkārtoti norāda, ka tā pilnībā atbalsta ideju 2015. gadu pasludināt par Eiropas Attīstības gadu, lai nodrošinātu, ka turpinās centieni sasniegt tūkstošgades attīstības mērķus (TAM), un atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas uzsāktās pārdomas par turpmāko globālo pieeju attīstībai; aicina Komisiju atbalstīt centienus pēc 2015. gada izveidot tādu visaptverošu sistēmu

TAM sasniegšanai, kurā apvienotos trīs ilgspējīgas attīstības dimensijas, proti, ekonomiskā, sociālā un ekoloģiskā dimensija;

58. paļaujas uz to, ka šie ieteikumi tiks pienācīgi ņemti vērā Komisijas 2014. gada darba programmas sagatavošanā, un uzdod RK priekšsēdētājam iesniegt šo rezolūciju Eiropas Komisijas priekšsēdētājam, Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam, Eiropas Padomes priekšsēdētājam, ES Padomes pašreizējai prezidentvalstij Lietuvai un nākamajām prezidentvalstīm Grieķijai un Itālijai.

Briselē, 2013. gada 4. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas rezolūcija “Ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana”

(2013/C 280/02)

REĢIONU KOMITEJA

- ņemot vērā savu 2013. gada 1. februāra rezolūciju “Ilgtermiņa ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) nākotne” ⁽¹⁾,
- ņemot vērā divus 2013. gada 20. martā publicētos Komisijas paziņojumus — “Ceļā uz padziļinātu un patiesu ekonomikas un monetāro savienību. Svarīgāko ekonomikas politikas reformu plānu iepriekšēja koordinēšana” (COM(2013) 166 final) un “Ceļā uz padziļinātu un patiesu ekonomisko un monetāro savienību. Konverģences un konkurētspējas instrumenta ieviešana” (COM(2013) 165 final),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2013. gada 23. maija rezolūciju par turpmākajiem priekšlikumiem tiesību aktiem par EMS (2013/2609(RSP)),
- ņemot vērā Eiropadomes 2013. gada 27. un 28. jūnija sanāksmes galīgos secinājumus,
- ņemot vērā subsidiaritātes un proporcionalitātes principus,

Vispārīgi apsvērumi

- atgādina LESD 3. un 120. pantā izklāstītos ekonomiskās un monetārās savienības principus un mērķus;
- uzsver, ka jau apstiprinātu pasākumu ieviešanai jābūt svarīgākai prioritātei par jebkādiem jauniem priekšlikumiem, un piekrīt Eiropas Parlamentam, ka jebkādām jaunām iniciatīvām jāpierāda uzskatāma pievienotā vērtība salīdzinājumā ar spēkā esošajiem instrumentiem;
- uzsver, ka, pieņemot lēmumus par EMS attīstību, pilnībā jāatzīst un, kad vien iespējams, jānostiprina vietējo un reģionālo pašvaldību loma ekonomikas stiprināšanā un nodarbinātības un izaugsmes sekmēšanā;
- pozitīvi vērtē priekšlikumus izveidot vienotu pārraudzības mehānismu, kurā galvenā loma ierādīta ECB, un pārskatīt Eiropas Banku iestādes lomu, jo šie priekšlikumi uzlabos pārredzamību un demokrātisko pārskatatbildību;
- atzinīgi vērtē 2013. gada 27. un 28. jūnija Eiropadomes aicinājumu Komisijai: pēc iespējas ātrāk iesniegt priekšlikumus par projektu regulai, ar kuru izveido vienotu noregulējuma mehānismu, un atbalsta vēlmi pieņemt attiecīgos tiesību aktus līdz pašreizējā pilnvaru termiņa beigām;
- uzsver, ka Eiropas Komisijas priekšlikums ieviest vissvarīgāko ekonomikas politikas reformu plānu iepriekšēju koordināciju, kurā piedalītos vienīgi Komisija un Ministru padome, jāpapildina ar Eiropas līmeņa un valstu pasākumiem, kas nodrošinātu pienācīgu apspriešanos ar attiecīgajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām un to informēšanu;
- lūdz Eiropas Komisijai un dalībvalstīm, kad tās Eiropas Savienībā veiks svarīgu ekonomikas reformu iepriekšēju saskaņošanu, īpašu uzmanību pievērst plašākai reģionālajai ietekmei un iespējamai ietekmei uz valsts finansēm un teritoriālo kohēziju;
- ņemot vērā spēcīgo saikni starp līgumisko vienošanos un iecerēto iepriekšējas koordinācijas procesu, uzskata, ka vajadzētu pastāvēt ciešai saistībai starp abu procesu pārvaldību un demokrātisko pārskatatbildību; tāpēc ierosina tajos gadījumos, kad varētu rasties plašāka reģionāla ietekme, nodrošināt, ka ES līmeņa ekonomikas dialogā tiek iesaistītas Reģionu komiteja un skartās reģionālās pašvaldības;
- piekrīt, ka iepriekš būtu jākoordinē vienīgi svarīgākie valstu ekonomikas reformu plāni; uzsver, ka šai procedūrai būtu jāattiecas arī uz sociālās aizsardzības sistēmām, jo tām dalībvalstīs var būt nozīmīgas sekas;
- pauž nožēlu, ka attiecībā uz EMS demokrātisko leģitimitāti un pārskatatbildību ir pārāk maz stabilu panākumu, lai novērstu visa procesa apstrīdēšanu, ja rastos iespaids, ka citas dalībvalstis un Eiropas Komisija iejaucas lēmumos, ko parasti pieņem valsts vai pat reģionālajā līmenī;

Svarīgāko ekonomikas politikas reformu plānu iepriekšēja koordinēšana

- vēlas, lai Eiropas Komisija savā priekšlikumā par iepriekšēju koordināciju, ko paredzēts publicēt 2013. gada rudenī, skaidri norāda, kāda ir atšķirība starp šo koordināciju un citiem instrumentiem un mehānismiem, kas jau ieviesti (tādiem kā Eiropas pusgads) vai iecerēti (piemēram, turpmāk minētais konverģences un konkurētspējas instruments);

⁽¹⁾ CDR2494-2012_00_00_TRA_RES

Konverģences un konkurētspējas instrumenta (CCI) ieviešana

- atkārtoti pauž pārliecību, ka padziļinātas un patiesas EMS izveidei vajadzīgas fiskālās spējas, un piekrīt viedoklim, ka ierosinātais instruments būtu lietderīgs solis šajā virzienā;
- uzskata, ka jaunajam instrumentam būtu jāpapildina kohēzijas politikas instrumenti; tāpēc pauž iebildes pret jaunā instrumenta nosaukumu, jo jēdzieni “konverģence” un “kohēzija” ir ļoti tuvi un var radīt iespaidu par pārklāšanos;
- atzinīgi vērtē tāda mehānisma izveidi, ar ko nodrošinātu struktūrpolitiku stingrāku koordināciju un izpildi un kas būtu balstīts uz dalībvalstu un ES iestāžu līgumisku vienošanos; uzsver, ka tādas līgumiskas vienošanās būtu jāpakļauj kopējai lēmumu pieņemšanas un īstenošanas procedūrai, un tāpēc lūdz nodrošināt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības tiek iesaistītas līgumisko vienošanos izstrādē, pienācīgi ņemot vērā valsts tiesību aktus; taču jābūt iespējai uz brīvprātības pamata šo instrumentu izmantot arī valstīm, kas neietilpst eurozonā;
- pauž bažas, ka Komisijas paziņojumā ierosinātās līgumiskās attiecības vēl vairāk apgrūtinās jau tā sarežģīto pārvaldību, kas ietver jaunos ekonomikas pārraudzības tiesību aktus (valsts reformu programmas, konkrētām valstīm adresētos ieteikumus un saistītās sankcijas) un pārskatīto kohēzijas politiku (partnerības nolīgumus, darbības programmas un saistītos *ex ante* nosacījumus);
- uzskata, ka strukturālās reformas ir ilgtermiņa procesi, kam vajadzīga ilggadīga plānošana, un tāpēc apšaubu nepieciešamību ieviest saikni starp šā jaunā instrumenta izmantošanu un Eiropas pusgadu;

- mudina līgumiskajās attiecībās izmantot Kopienas metodi un pilnībā iesaistīt Eiropas un valstu parlamentus;
- piekrīt, ka Eiropas Savienības pieejai valstu strukturālajām reformām jābūt konstruktīvai, proti, stimuli un sankcijas jāizmanto līdzsvaroti;
- atzīmē, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir tieša kompetence jomās, ko skar strukturālās reformas, un tāpēc pašvaldības būtu jāiesaista minēto līgumisko vienošanos izstrādē un īstenošanā;
- uzsver, ka tāpēc daudzgadējās plānošanas un tās īstenošanas pamatā jābūt efektīvai daudzlīmeņu pārvaldībai, kas ietver vietējās un reģionālās pašvaldības un respektē to kompetenci;

EMS sociālā dimensija

- pozitīvi vērtē to, ka Eiropadome 2013. gada 27. un 28. jūnija sanāksmē atzina nepieciešamību pastiprināt EMS sociālo dimensiju; šajā saistībā atkārtoti pauž atbalstu Eiropas Parlamenta aicinājumam dalībvalstīm parakstīt “Sociālo ieguldījumu paktu”, kurā būtu noteikti ieguldījumu mērķi valsts līmeņa sociālajiem ieguldījumiem, lai sasniegtu stratēģijā “Eiropa 2020” noteiktos nodarbinātības, sociālos un izglītības mērķus.

Briselē, 2013. gada 4. jūlijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

102. PLENĀRSESĪJA 2013. GADA 3. UN 4. JŪLIJĀ

Reģionu komitejas atzinums “Pārrobežu darba ņēmēji – stāvokļa novērtējums divdesmit gadus pēc iekšējā tirgus izveides: problēmas un perspektīvas”

(2013/C 280/03)

REĢIONU KOMITEJA

- atzīmē, ka trūkst ticamu statistikas datu par pārrobežu darba ņēmējiem;
- uzsver, ka direktīvas 5. pants par pasākumiem, ar ko veicina darba ņēmējiem piešķirto tiesību īstenošanu darba ņēmēju pārvietošanās brīvības jomā COM(2013) 236), noteikti ir jāgroza un tajā jāparedz iespēja dalībvalstīm izraudzīties arī starpreģionālas struktūras, kas veicinātu, analizētu, pārraudzītu un atbalstītu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem darba ņēmējiem vai viņu ģimenes locekļiem;
- uzsver, ka valstu EURES koordinācijai (kas tiks izvēsta no 2015. gada) būtu sistemātiski cieši jāsadarbojas ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām;
- turklāt vērš uzmanību uz būtisko nozīmi, kāda ir starpreģionu konsultatīvajām un ekspertu organizācijām;
- pauž nožēlu, ka minimālās algas regulējuma nekoordinēšana, īpaši pierobežas reģionos, draud ar sociālo dempingu un to, ka tās ražošanas un pakalpojumu nozares, kurās ir liels pieprasījums pēc darbaspēka, to meklēs ārpusē.

Ziņotājs

Karl-Heinz LAMBERTZ kgs (BE/PSE), Beļģijas vācu valodas kopienas ministru prezidents

Atsauces dokuments**I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

REĢIONU KOMITEJA

Darbspēka pārrobežu mobilitāte un tās ietekme uz stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu

1. atgādina par to, ka stratēģijā “Eiropa 2020” uzsvērta gan mobilitātes pozitīvā ietekme uz Eiropas darba tirgus integrāciju, gan tās ietekme uz ES darba ņēmēju spējas pielāgoties un atbilstības darba tirgus prasībām uzlabošanu;

2. atzīmē: tā kā laikā, kad ilgstoša bezdarba līmenis, jo īpaši zemi kvalificētu darba ņēmēju vidū, joprojām ir augsts, bet noteiktās jomās vērojams paradokss darbspēka trūkums, Eiropas valstu pierobežas iedzīvotājiem ir jābūt elastīgākiem un mobilākiem;

3. uzsver, ka mobilitāte, it īpaši jauniešiem, nodrošina iespēju uzlabot prasmes un zināšanas un gūt jaunu pieredzi. Tāpēc Komiteja stingri atbalsta Eiropas Komisijas iniciatīvas, kas vērstas uz jauniešiem, piemēram, Eiropas Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu, kas ietver 2013. gada martā pieņemto garantijas jauniešiem shēmu, pamatiniciatīvu “Jaunatne kustībā” un izmēģinājuma projektu “Tava pirmā EURES darba vieta”;

4. norāda uz darbspēka mobilitātes sociālo dimensiju un ietekmi uz ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes veicināšanu;

5. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas lēmumu modernizēt un uzlabot Eiropas Nodarbinātības dienestu tīklu (EURES), kas veicina darba meklētāju mobilitāti un var sekmēt darba ņēmēju mobilitātes palielināšanu dalībvalstīs. Ar šo reformu būtu arī jāatvieglo mobilitāte pierobežas rajonos, kur vērojama vislielākā mobilitāte, un vienlaikus jāstiprina jau izveidotie EURES pārrobežu tīkli;

Darbspēka pārrobežu mobilitāte 20 gadus pēc iekšējā tirgus izveides

6. atzīmē, ka pirmais Reģionu komitejas atzinums par pārrobežu darba ņēmējiem pieņemts 2004. gada 29. septembrī un kopš tā laika darbspēka mobilitātes jomā ir radušās ne tikai jaunas problēmas, bet arī jaunas iespējas;

7. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu direktīvai par pasākumiem, ar ko veicina darba ņēmējiem piešķirto tiesību īstenošanu darba ņēmēju pārvietošanās brīvības jomā (COM(2013)236), kuras mērķis ir uzlabot 2011. gada 5. aprīļa Regulas (ES) Nr. 492/2011 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā piemērošanu; uzskata, ka juridiskais paradokss, proti, direktīvas ierosināšana ar mērķi uzlabot regulas piemērošanu, lai gan regulai pašai par sevi principā ir tieša ietekme,

liecina par to, cik akūtas joprojām ir valstu tiesiskā un administratīvā regulējuma līmenī vērojamas juridiskās un administratīvās problēmas darba ņēmēju pārvietošanās brīvības jomā; uzsver, ka direktīvas 5. pants noteikti ir jāgroza un tajā jāparedz iespēja dalībvalstīm izraudzīties arī starpreģionālas struktūras, kas veicinātu, analizētu, pārraudzītu un atbalstītu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem darba ņēmējiem vai viņu ģimenes locekļiem; pieprasa Reģionu komiteju iekļaut to iestāžu sarakstā, kurām ziņo par šīs direktīvas īstenošanu (10. pants);

8. atzinīgi vērtē 2011. gada 5. aprīlī pieņemto Regulu (ES) Nr. 492/2011 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā, ar ko kodificē Regulu (EEK) Nr. 1612/68, ar kuru noteiktas mobilo darba ņēmēju tiesības, un nodrošina spēkā esošo tiesību normu ievērošanu;

9. norāda, ka pozitīva ietekme ir bijusi Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu un Regulai (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004, kurās jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (ES) Nr. 465/2012, ar kuru vienkāršoja un modernizēja Savienības tiesību normas;

10. atbalsta Eiropas Komisijas iniciatīvu labāk aizsargāt norīkoto darbinieku, kas dažos pierobežas rajonos ir ievērojama darba ņēmēju daļa, tiesības. Ierosinātā direktīva par Direktīvas 96/71/EK īstenošanu var mazināt izpildes jomā vērojamos trūkumus un uzlabot sadarbību starp kompetentajām valstu iestādēm. RK tomēr atgādina par savu 2012. gada 29. novembra atzinumu, kurā Komiteja

— norādīja, ka ir vajadzīgas arī citas īpašas iniciatīvas un pasākumi, kuru mērķis ir efektīvi apkarot sociālo dempingu un krāpšanu;

— puda nožēlu, ka ierosinātajā direktīvā nav iekļauti būtiskie jautājumi, kas radušies saskaņā ar tiesas praksi, īpaši tie, kuri saistīti ar kolektīvo līgumu darbības jomas paplašināšanu, galveno piemērojamo noteikumu kopuma paplašināšanu, labvēlīgāku uzņēmējas valsts noteikumu piemērošanu un sociālo pamattiesību, piemēram, tiesību streikot, ievērošanu;

— ierosināja veicināt darba devēju un apakšuzņēmēju sociālo atbildību, ieviešot noteikumu, ar ko paredz ierobežot apakšuzņēmumu līmeņu skaitu;

11. norāda, ka vairāk nekā trešdaļa ES iedzīvotāju dzīvo pierobežas rajonos, kur robežas šķērsošana, lai pavadītu brīvo laiku, apmeklētu kultūras pasākumus vai dotos uz darbu, ir viņu ikdienas daļa. Tāpēc tiesiski un praktiski šķēršļi, kas kavē mobilitāti, šajos rajonos ir īpaša problēma;

12. atzīmē, ka trūkst ticamu statistikas datu par pārrobežu darba ņēmējiem, kas Regulā (EEK) Nr. 1408/71 definēti šādi: “katrs darbinieks vai pašnodarbināta persona, kas darbojas vienā dalībvalstī, bet dzīvo citā dalībvalstī, kur parasti atgriežas katru dienu vai vismaz reizi nedēļā”. Zinātniskais ziņojums par pārrobežu darbinieku mobilitāti ES-27/EEZ/EBTA valstīs, kuru pēc Eiropas Komisijas pasūtījuma izstrādāja 2009. gadā, liecina, ka Eiropas Savienībā (tostarp EEZ/EBTA valstīs) 2006./2007. gadā bija 780 000 pārrobežu darba ņēmēju. No 2000. līdz 2006./2007. gadam ES-15/EEZ/EBTA valstīs pārrobežu darba ņēmēju skaits ir pieaudzis par 26 %;

13. atzīmē, ka vislielākā svārstmigrācija ir vērojama Eiropas ziemeļrietumos un Skandināvijas dienvidu daļā. Taču arī dažos rajonos pie jaunajām iekšējām robežām (piemēram, Igaunijas un Somijas robežas, Ungārijas un Austrijas robežas) darbaspēka pārrobežu mobilitāte ir ievērojama. Eiropas Pierobežas reģionu apvienība 2012. gadā publicēja sīki izstrādātu ziņojumu, kurā analizēta darbaspēka pārrobežu mobilitātes pakāpe dažādos ģeogrāfiskos rajonos un minētas konkrētas pārrobežu darba ņēmēju vajadzības informācijas un pakalpojumu jomā;

14. norāda, ka ES paplašināšanās, kas notika 2004. un 2007. gadā, ietekme uz darbaspēka mobilitāti pie iekšējām robežām starp “vecajām” dalībvalstīm joprojām ir neliela. “Jauno” dalībvalstu iedzīvotāji, kas regulāri dodas uz darbu kaimiņvalstī, veido ne vairāk kā 15 % no ES pārrobežu darba ņēmēju kopskaita. Taču pie iekšējām robežām starp “vecajām” dalībvalstīm, it īpaši pēc visu atlikušo darba tirgus ierobežojumu atcelšanas 2011. gada maijā, izņemot attiecībā uz Bulgāriju un Rumāniju, arvien biežāk izskan lūgumi sniegt informāciju par darba iespējām un darba apstākļiem kaimiņvalstī;

15. piekrīt Komisijas viedoklim⁽¹⁾, ka mobilo darba ņēmēju skaits Eiropā ir pārāk mazs, lai izveidotos reāls Eiropas darba tirgus. Saskaņā ar datiem, kas 2011. gadā iegūti apsekojumā par ES darbaspēku, tikai 3,1 % Eiropas pilsoņu darbspējīgā vecumā (15-64) dzīvo kādā ES dalībvalstī, kas nav viņu dzimtā valsts. Komiteja uzskata, ka pārrobežas darba ņēmēju skaits Eiropā varētu būt lielāks, it īpaši, ja iedzīvotāji varētu saņemt precīzāku un ticamāku informāciju un individuālu atbalstu. Šāda atbalsta sniegšanā varētu palīdzēt arodbiedrības, piemēram, aizstāvēt darba ņēmējus starptautiskos uzņēmumos. Šie mērķi būtu jāatspoguļo arī konsultācijās par Eiropas finanšu programmu prioritātēm no 2014. līdz 2020. gadam. Komiteja arī stingri aicina dalībvalstis nodrošināt pietiekamu finansējumu EURES prioritātēm;

Šķēršļi, kas kavē mobilitāti, un mobilo darba ņēmēju problēmas

16. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas 2012. gada iniciatīvu izvērtēt nodokļu pasākumus, kas attiecas uz pārrobežu darba

ņēmējiem. Nodokļu šķēršļi joprojām rada ievērojamas problēmas pārrobežu darba ņēmējiem, kuriem joprojām ir grūti gūt nodokļu priekšrocības, atvieglojumus un samazinājumus, kas viņiem pienāktos, ja viņi nebūtu pārrobežu darba ņēmēji;

17. uzskata, ka liela problēma ir sarežģītie noteikumi, kas attiecas uz sociālā nodrošinājuma sistēmu koordināciju. Problēmas, kas saistītas ar sociālā nodrošinājuma sistēmu atšķirībām Eiropas Savienībā, ir gandrīz neatrisināmas, jo tiesiskie un administratīvie noteikumi valstu līmenī pastāvīgi tiek mainīti un tādēļ rodas jaunas problēmas. Tādēļ būtu jāturpina uzlabot ticamas un regulāri atjauninātas informācijas un konsultāciju pakalpojumu pieejamību. Tā kā pārrobežu darba ņēmēju stāvoklis būtiski atšķiras standartsituācijās, būtu jānodrošina tieši pārrobežu darba ņēmējiem paredzētas informācijas pieejamība. Elektroniskie pakalpojumi ir svarīgs līdzeklis, bet tie nevar aizstāt personalizētus pakalpojumus;

18. norāda, ka bieži nav skaidrs, kā interpretēt un piemērot spēkā esošo juridisko pamatu. Tādēļ dažas problēmas bieži vien rodas tikai tāpēc, ka valsts iestādes nav panākušas vispārēju vienošanos par to, kā attiecīgos tiesību aktus īstenot;

19. apzinās, ka kultūras šķēršļus, piemēram, nepietiekamās valodu zināšanas, nevar pārvarēt īsā laikā. Taču attiecīgajai mērķgrupai piemērotāka valodu apmācība varētu mainīt attieksmi pret darbaspēka mobilitāti. Turklāt tādu mehānismu izveidei, kuri veicina profesionālās izglītības mācekļa praksi un stažēšanos gan studentiem, gan darba ņēmējiem, ir būtiski svarīga nozīme elastības un mobilitātes sekmēšanā Eiropas pierobežas reģionos;

20. atzīmē, ka profesionālās kvalifikācijas neatzīšana joprojām ir šķērslis, kas kavē darba ņēmēju brīvu pārvietošanos. Lai atvieglotu darba ņēmēju mobilitāti, Eiropas Komisija 2011. gada decembrī pieņēma priekšlikumu modernizēt Direktīvu 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, ar ko ievieš Eiropas profesionālo karti un atvieglo piekļuvi informācijai. Taču ar problēmām joprojām saskaras regulēto profesiju pārstāvji, jo viņiem saskaņā ar valstu tiesību normām ir jāpierāda, ka viņi ir ieguvuši noteiktu profesionālo kvalifikāciju. Šādos gadījumos atzīšanas procedūras var būt ļoti sarežģītas un dažādās dalībvalstīs ļoti atšķirīgas;

21. Komiteja bažijas, ka, sākot no 2015. gada, darba ņēmēju un darba meklētāju konsultēšanai būs zemāka EURES prioritāte, jo galvenā uzmanība tiks pievērsta piemērota darbinieka meklējumiem un pakalpojumiem, ko sniedz darba devējiem, nevis tam, lai konsultētu par sociālo nodrošinājumu, nodokļiem, algu un darba apstākļiem. Komiteja vēlas uzsvērt, ka — tieši pretēji — būtu jāstiprina darba ņēmēju un darba meklētāju konsultēšanas pienākums, piemēram, nostiprinot

⁽¹⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Virzoties uz ekonomikas atlabšanu ar daudzām jaunām darba vietām” (COM(2012) 173 final).

darbaņēmējiem un darba meklētājiem domātos pārrobežu informācijas birojos un dodot sociālajiem partneriem vairāk iespēju saistībā ar pārrobežu darbaņēmēju konsultēšanu;

22. pauž nožēlu, ka minimālās algas regulējuma nekoordinēšana, īpaši pierobežas reģionos, draud ar sociālo dempingu un to, ka tās ražošanas un pakalpojumu nozares, kurās ir liels pieprasījums pēc darbaspēka, to meklēs ārpusē. Tāpēc Komiteja aicina Eiropas līmenī koordinēt minimālās algas jautājumu, pienācīgi ņemot vērā attiecīgos darba tirgus apstākļus un sociālo partneru lomu;

23. atzīmē, ka atalgojuma un / vai nodokļu līmeņa atšķirības var rosināt pierobežas uzņēmumus pārcelties uz kaimiņvalsti. Attiecīgā uzņēmuma darbinieki tad spiesti kļūt par pārrobežu darbaņēmējiem;

24. cer, ka uz ES banku savienību vērstās reformas novērsīs kapitāla tirgu sadrumstalotību, kas pierobežas reģionu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem ievērojami kavē piekļuvi kapitālam un šai ziņā traucē godīgu konkurenci;

25. atzīmē, ka atšķirīgais atalgojuma līmenis "jaunajās" un "vecajās" dalībvalstīs dažkārt rosina noteikt atalgojuma līmeni, kas liecina par dempingu, un radīt neatbilstošus darba apstākļus. Tā ir īpaša problēma konsultatīvajiem dienestiem, kas darbojas pie kādreizējām ārējām robežām. Komiteja aicina Komisiju nodrošināt, ka pārrobežu darbaņēmēji no valstīm ar zemāku atalgojuma līmeni netiek diskriminēti valstīs ar augstāku atalgojuma līmeni;

Darbaņēmēju pārrobežu mobilitātes atvieglošana

26. norāda, ka pārrobežu mobilitātes pakāpi nosaka vairāki faktori. Nozīmīgi faktori ir atalgojuma atšķirības un labākas iespējas atrast darbu. Labi attīstīti reģionālā un pārrobežu sabiedriskā transporta tīkli un spēja brīvi sazināties kaimiņvalsts valodā arī ir svarīgi faktori, kas atvieglo darbaņēmēju pārrobežu mobilitāti;

27. uzsver, ka valstu EURES koordinācijai (kas tiks izvērstā no 2015. gada) būtu sistemātiski cieši jāsadarbojas ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām;

28. uzskata, ka vietējo un reģionālo pašvaldību sistemātiska pārrobežu sadarbība ir būtisks priekšnosacījums, lai pievērstu valsts iestāžu uzmanību tādām jautājumiem kā šķēršļi, kas kavē mobilitāti, un centieni tos pārvarēt;

29. uzsver, ka pievienoto vērtību rada informatīvie un konsultatīvie dienesti, kurus Eiropas robežreģionos un pārrobežu reģionos var izmantot pārrobežu darbaņēmēji. Vietējā / reģionālajā līmenī darbojas vairāk nekā 35 informācijas centri, kas pārrobežu darbaņēmējiem sniedz individuālas konsultācijas un informāciju. Šo centru īpašās zināšanas un pieredze būtu jāizmanto, izstrādājot problēmu risinājumus Eiropas un valstu līmenī;

30. atzinīgi vērtē Eiropas robežreģionu centienus meklēt risinājumus, kā novērst šķēršļus, kuri kavē mobilitāti, un tādējādi atvieglot darbaņēmēju pārrobežu mobilitāti. Publicēti vairāki ziņojumi, kuros sīki analizētas problēmas un grūtības, ar ko saskaras pārrobežu darbaņēmēji noteiktos pārrobežu reģionos (piemēram, ziņojums par šķēršļiem, kuri kavē mobilitāti *Galicia / Norte de Portugal* reģionā, vai ziņojums par šķēršļiem, kas kavē mobilitāti *Sønderjylland-Schleswig* reģionā); turklāt vērš uzmanību uz būtisko nozīmi, kāda ir starpreģionu konsultatīvajām un ekspertu organizācijām, piemēram, Lielā Zāras-Lotringas-Luksemburgas reģiona darba grupai pārrobežu darbaņēmēju jautājumos, kura sadarbojas ar pārrobežu sociālajiem un ekonomiskajiem partneriem, kā arī ar politikas lēmumu pieņēmējiem gan Eiropas, gan valstu līmenī; atbalsta jebkurus centienus garantēt šādu struktūru ilgtspēju;

31. uzskata, ka Kopienas juridiskais instruments — Eiropas teritoriālās sadarbības grupa (ETSG) — paver jaunas iespējas veicināt un atvieglot darbaņēmēju mobilitāti Eiropas Savienībā. Tā kā Eiropas teritoriālās sadarbības grupu darbinieki parasti ir no vairākām dalībvalstīm, šo grupu uzkrāto pieredzi saistībā ar juridiskajiem un praktiskajiem šķēršļiem, kas kavē mobilitāti, varētu izmantot, lai rastu praksē izmantojamus risinājumus;

32. atzinīgi vērtē ieguldījumu, ko sniedz tiešsaistes pakalpojumu nodrošinātāji "Iekšējā tirgus problēmu risināšanas tīkls" (SOLVIT) un "Tavs Eiropas padomdevējs", kuri palīdz Eiropas iedzīvotājiem un uzņēmumiem izprast un aizstāvēt savas tiesības Eiropas Savienībā. Katru gadu SOLVIT saņem vairāk nekā 1 300 lūgumu palīdzēt. Šis skaits varētu būt vēl lielāks, ja vairāk ES iedzīvotāju un uzņēmumu būtu labāk informēti par minēto tīklu; tāpēc Komiteja aicina dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības sniegt vairāk informācijas par SOLVIT centriem, it īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, un palielināt SOLVIT centru darbinieku skaitu, lai viņi varētu ātrāk apstrādāt pieprasījumus;

Reģionu komitejas ieteikumi

33. uzsver, ka izveidotie konsultatīvie tīkli (piemēram, EURES T, eioreģionu ekspertu tīkli) un informācijas centri sniedz pārrobežu darbaņēmējiem unikālus pakalpojumus un stingri atbalsta Eiropas Komisijas centienus palielināt darbaņēmēju mobilitāti Eiropas Savienībā. Tāpēc pārrobežu konsultatīvie pakalpojumi, kas veicina mobilitāti — it īpaši tie, kurus nodrošina vietējās un reģionālās pašvaldības vai sociālie partneri —, būtu uzskatāmi par Eiropas uzdevumu un tiem būtu jāsaņem vajadzīgais finansiālais atbalsts;

34. rosina Eiropas Komisiju regulāri uzraudzīt, kā tiek īstenoti Kopienas tiesību akti attiecībā uz darbaņēmēju brīvu pārvietošanos, nediskrimināciju un sociālā nodrošinājuma koordināciju ES dalībvalstīs, un aktīvi sekmēt darbaņēmēju sociālo tiesību aizsardzības uzlabošanu Eiropas Savienībā, kā arī aicina visas dalībvalstis īstenot stingrāku kontroli, lai apkarotu nelegālo nodarbinātību. Regulāri būtu jāvērtē arī kvantitatīvi un kvalitatīvi dati par darbaņēmēju pārrobežu mobilitāti Eiropas Savienībā, lai varētu labāk reaģēt uz jaunām attīstības tendencēm un problēmām;

35. norāda uz vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo lomu darba ņēmēju mobilitātes veicināšanā. Eiropas Savienībā būtu jāizmanto to pieredze un zinātība, un sadarbībā ar tām būtu jāizstrādā vienotas koncepcijas, kas atvieglotu ģeogrāfisko mobilitāti un palīdzētu izveidot reālu Eiropas darba tirgu;

36. atbalsta ieceri veikt darba tirgus pārrobežu uzraudzību un vākt ticamus statistikas datus vietējā un reģionālajā līmenī. Atbilstošu datu pieejamība ir svarīga, gatavojot integrētas darba tirgus stratēģijas un politiskus pasākumus, kuru mērķis ir reaģēt uz pašreizējām attīstības tendencēm;

37. uzskata, ka bez politiska dialoga Eiropas, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, kā arī dialoga ar organizācijām, kas vieno

darba ņēmējus un darba devējus, nevarēs atrisināt problēmas, kuras pastāvīgi rodas (piemēram, pārmaiņas demogrāfiskajā struktūrā vai kvalificēta darbaspēka trūkums);

38. ierosina Eiropas līmenī izveidot platformu, kas apzinātu pārrobežu darba ņēmēju problēmas un izstrādātu ieteikumus to risināšanai. Šāda platforma nodrošinātu zināšanu apmaiņu, iespējamo sinerģiju izmantošanu un stiprinātu dialogu ar kompetentajām politiskajām un administratīvajām struktūrām;

39. ierosina apkopot informāciju par steidzami novēršamiem šķēršļiem, kas kavē mobilitāti, un problēmām, vienlaikus piedāvājot iespējamus risinājumus, kuri būtu regulāri jāatjaunina.

Briselē, 2013. gada 3. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Teritoriālās ietekmes novērtēšana”

(2013/C 280/04)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka teritoriālā kohēzija ir trīsdimensiju koncepcija, kas ES un valstu pārvaldes iestādēm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāņem vērā, īstenojot to kompetencē esošus pasākumus; pauž nožēlu par to, ka Komisijas darba dokumentā par teritoriālās ietekmes novērtēšanu uzmanība pievērsta tikai pirmajai no šīm trijām dimensijām, un rosina dokumentu atbilstoši papildināt;
- veicot stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanas pastāvīgo uzraudzību no vietējo un reģionālo pašvaldību viedokļa, ierosina vairāk pievērsties stratēģijas “Eiropa 2020” teritoriālajai ietekmei;
- nepiekrīt Komisijas darba dokumentā ierosinātajam, ka teritoriālās ietekmes novērtējums būtu veicams tikai tad, ja priekšlikums tiesību aktam skaidri attiecas uz konkrētām teritorijām vai arī, ja ir risks, ka attiecīgajam priekšlikumam varētu būt spēcīga asimetriska teritoriālā ietekme; uzskata, ka nevienu politikas jomu nedrīkst *a priori* izslēgt no teritoriālās ietekmes novērtējuma veikšanas;
- aicina jau pašā sākumā nozaru politikas pasākumu teritoriālo dimensiju pārbaudīt tikpat rūpīgi kā ekonomisko, ekoloģisko un sociālo ietekmi, galvenokārt vērtējot arī to ietekmi dažādos vietējos un reģionālajos līmeņos, tostarp to finansiālo ietekmi un teritoriālo līmeņu mijiedarbību;
- norāda uz Eiropas Revīzijas palātas 2010. gada ieteikumiem, ka Reģionu komiteja ir aktīvi jāiesaista ietekmes novērtēšanā Eiropas līmenī, un ierosina veidot pastāvīgu sadarbību šajā jomā ar Reģionālās un pilsētu politikas ģenerāldirektorātu, Eurostat, Kopīgo pētniecības centru un ESPON programmu, lai izstrādātu pragmatiskas pieejas teritoriālās ietekmes novērtēšanai;
- iecerējusi cieši sadarboties ar Eiropas Komisiju teritoriālās ietekmes novērtējumu izvēlē un sagatavošanā; ir ieinteresēta arī cieši sadarboties ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai panāktu, ka likumdošanas procedūrā vairāk ievēro teritoriālās ietekmes novērtēšanas principu;
- iecerējusi izstrādāt savu teritoriālās ietekmes novērtēšanas stratēģiju, lai tādējādi izveidotu rīcības satvaru šajā atzinumā ierosināto pasākumu tālākai īstenošanai.

Ziņotājs	Michael SCHNEIDER kgs (DE/PPE) Saksijas-Anhaltes valsts sekretārs un pilnvarotais pārstāvis Vācijas federālajā valdībā
Atsauces dokuments	Komisijas dienestu 2013. gada 17. janvāra darba dokuments: "Teritoriālās ietekmes novērtēšana. Darbības pamatnostādnes, lai Komisijas izstrādātās ietekmes novērtēšanas sistēmas ietvaros novērtētu ietekmi vietējā un reģionālajā līmenī" SWD (2013) 3 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

A. Vispārīgi aspekti

1. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija 2013. gada sākumā publicēja darba dokumentu par teritoriālās ietekmes novērtēšanu, sniedzot praktiskas un metodiskas pamatnostādnes, kā, Eiropas Komisijas priekšlikumu sagatavošanas procesā veicot ietekmes novērtējumu, būtu jāanalizē teritorijām nozīmīgi aspekti;

2. atzinīgi vērtē arī citas aktuālās norises, piemēram, Eiropas Telpiskās plānošanas novērošanas tīkla (ESPON) publicēto ziņojumu par tēmu "Territorial Impact Assessment of Policies and EU Directives" ("ES politikas un direktīvu teritoriālās ietekmes novērtējums") (2012. gada decembris) un neseno Ietekmes novērtēšanas direktorāta izveidi Eiropas Parlamentā;

3. atbalsta Teritoriālās attīstības programmā pausto viedokli, ka dažādās nozarēs īstenoto stratēģiju koordinācija, lai optimizētu to teritoriālo ietekmi un palielinātu saskaņotību, var būtiski sekmēt šo stratēģiju izdošanos un palīdzēt novērst savstarpēji pretrunīgu pasākumu negatīvo ietekmi visos teritoriālajos līmeņos. Integrēta teritoriālā attīstība var vislabāk nodrošināt ilgtspējas, konkurētspējas un sociālās kohēzijas līdzsvaru;

4. uzskata, ka teritoriālās ietekmes novērtēšana (TIN) ir instruments, kas ļauj novērtēt politiskas iniciatīvas vai priekšlikuma tiesību aktam teritoriālo ietekmi uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, ievērojot to teritoriālās attīstības politikas mērķus un perspektīvas. Ar savlaicīgu teritoriālās ietekmes novērtēšanu jānodrošina vietējā un reģionālā līmeņa iesaistīšana, jānodrošina uz konkrētiem rezultātiem vērsta, saturiski un ģeogrāfiski vienota teritoriālā attīstība un līdzekļu efektīva izlietošana. Teritoriālās ietekmes novērtēšanā netiek apspriesta valstu, reģionu un vietējo pašvaldību kompetence teritorijas apsaimniekošanas un attīstības plānošanas jomā;

5. atgādina, ka Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir dalīta kompetence vairumā politikas jomu, kurās tādēļ ir jāievēro subsidiaritātes princips. Pārbaudot subsidiaritātes principa ievērošanu, teritoriālās ietekmes novērtējums var būt svarīgs arguments, lai pamatotu rīcību ES līmenī, ja novērtējums liecina, ka šādai rīcībai būs labāki rezultāti nekā rīcībai dalībvalstu vai reģionu līmenī;

6. uzsver, ka teritoriālās ietekmes novērtējumus var izmantot, lai norādītu uz ES politisko priekšlikumu iespējamo negatīvo ietekmi. Tas ir īpaši svarīgi saistībā ar proporcionālītātes principa ievērošanu. Tāpēc teritoriālās ietekmes novērtēšana ir svarīgs instruments arī labākas likumdošanas procesā;

7. vērš uzmanību uz to, ka jābūt iespējamam ar teritoriālās ietekmes novērtēšanas palīdzību noteikt plānoto un pieņemto lēmumu īstermiņa un ilgtermiņa ietekmi. Sadalot attiecīgos instrumentus atbilstoši iepriekš minētajai klasifikācijai, varēs efektīvāk noteikt ietekmes apjomu un intensitāti;

8. tāpēc uzskata, ka teritoriālās ietekmes novērtēšana, vispārējās ietekmes novērtēšana un subsidiaritātes un proporcionālītātes principa ievērošanas novērtēšana pirms jaunu tiesību aktu pieņemšanas ES līmenī ir savstarpēji cieši saistītas, un norāda uz stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanas uzraudzības foruma un subsidiaritātes uzraudzības tīkla līdzšinējo veikumu;

9. ir ņēmusi vērā atziņas, kas gūtas 2013. gada februārī un martā rīkotajās Reģionu komitejas konsultācijās ⁽¹⁾ par Eiropas Komisijas darba dokumentu;

B. Teritoriālās ietekmes novērtēšana kā teritoriālās kohēzijas elements

10. uzsver, ka saskaņā ar LES 3. pantu un LESD 174. un 175. pantu, kā arī 349. pantu visās politikas jomās ir jāsekmē gan teritoriālās kohēzijas mērķa sasniegšana, gan ekonomiskās un sociālās kohēzijas stiprināšana, un tādēļ ir jāanalizē, kā pasākumi ietekmēs teritoriālo attīstību, un jānovērtē to ietekme uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām; īpaši nepieciešami konkrēti un efektīvi pasākumi, kas virzīti uz to, lai samazinātu reģionu attīstības līmeņu atšķirības un kompensētu dažu teritoriju ģeogrāfiskos un demogrāfiskos trūkumus;

11. atkārtoti uzsver, ka tiesību aktu priekšlikumu ietekmes novērtējumos attiecīgos gadījumos vajadzētu izvērtēt teritoriālo dimensiju (vietējie un reģionālie aspekti, finansiālā un administratīvā ietekme uz valsts, reģionālajam un vietējām iestādēm), kāda ir galvenajiem iespējamajiem politiskajiem risinājumiem. Atgādina, ka tas izriet no LESD 2. Protokola 5. pantā ietvertā

⁽¹⁾ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/news/Pages/Assessment-of-Territorial-Impacts.aspx>

pienākuma "ņemt vērā vajadzību nodrošināt to, ka visi finansiālie vai administratīvie apgrūtinājumi, kas rodas [...] reģionālajām un vietējām iestādēm [...], ir cik iespējams mazi un atbilstīgi noteiktajam mērķim";

12. uzskata, ka teritoriālā kohēzija ir trīsdimensiju koncepcija, kas ES un valstu pārvaldes iestādēm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāņem vērā, īstenojot to kompetencē esošus pasākumus;

Teritoriālā kohēzija

- ar strukturālu atbalstu un reģionu iekšējā attīstības potenciāla atraisīšanu tiecas panākt reģionu saimniecisko un sociālo atšķirību mazināšanu, (līdzsvarota teritoriālā attīstība);
- uzliek Eiropas politikas veidotājiem pienākumu, īstenojot savas pilnvaras, kam ir teritoriāla ietekme, izvēlēties horizontālu, vertikālu un dažādas jomas aptverošu pieeju (teritoriālā integrācija) un
- rosina publiskā sektora, privātā sektora un pilsoniskās sabiedrības dalībniekus veidot tīklus teritoriālu pasākumu efektīvai īstenošanai (teritoriālā pārvaldība);

13. pauž nožēlu par to, ka Komisijas darba dokumentā par teritoriālās ietekmes novērtēšanu uzmanība pievērsta tikai pirmajai no šīm trijām dimensijām, un rosina dokumentu atbilstoši papildināt;

14. ierosina, ka Eiropas Komisijai savos turpmākajos centienos īstenot teritoriālo kohēziju vairāk uzmanības būtu jāvelta teritoriālās ietekmes novērtēšanai. Tādējādi varētu veicināt vienotu izpratni par šo jautājumu, uzlabot kohēzijas politikas īstenošanu, veidot elastīgāku kohēzijas politiku, labāk to saskaņot ar attiecīgi piemēroto teritoriālo līmeni un, ievērojot subsidiaritātes principu, pielāgot to reģionālajiem un vietējiem apstākļiem un vajadzībām;

15. uzskata, ka Eiropas Komisijas iesniegtais darba dokuments ir lietderīgs ieguldījums politiskajās debatēs par ES teritoriālo kohēziju, jo Komisija tajā mēģinājusi kvantitatīvi un kvalitatīvi atspoguļot Eiropas politiku teritoriālo ietekmi uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Teritoriālā kohēzija ir cieši saistīta ar teritoriālās attīstības politiku, kuras mijiedarbība ar nozaru politiku arī turpmāk ir jāuzrauga un šajā sakarā jāīsteno politiski pasākumi;

16. uzskata, ka darba dokuments šajā ziņā būtu pilnveidojams, lai rosinātu aktīvākas politiskās debates un tas kļūtu par "orientējošu satvaru" visām nozaru politikām;

17. uzsver teritoriālās ietekmes novērtēšanas nozīmi saistībā ar ES politikas pārrobežu ietekmi vietējā un reģionālajā līmenī. Teritoriālās kohēzijas mērķis ir arī ieviest jaunus publiskā sektora, privātā sektora un pilsoniskās sabiedrības dalībnieku partnerības veidus, izmantojot sadarbību un tīklu veidošanu Eiropas mērogā. Tas ietver it īpaši pārrobežu, starpvalstu un starpreģionu sadarbību. Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) šajā ziņā var lieliski kalpot par pārrobežu teritoriālās ietekmes mērīšanas laboratorijām;

C. Teritoriālās ietekmes novērtēšana kā Eiropas teritoriālās attīstības sastāvdaļa

18. atsaucas uz debatēm un attiecīgajiem lēmumiem, kas saistīti ar Eiropas Telpiskās attīstības perspektīvu (ETAP) (1999. gads), ES Teritoriālās attīstības programmu, Leipcigas hartu par pilsētu ilgtspējīgu attīstību (2007. gada maijs); ar šajos dokumentos iekļautajiem ieteikumiem par integrētu teritoriālās attīstības politiku ir izveidota Eiropas sistēma ES un dalībvalstu rīcībai, lai izmantotu reģionu un pilsētu potenciālu veicināt ilgtspējīgu ekonomikas attīstību un nodarbinātību un risinātu demogrāfisko pārmaiņu, globālo strukturālo pārmaiņu un klimata pārmaiņu radītās problēmas;

19. atzinīgi vērtē to, ka pašreizējā prezidentvalstu trijotne cenšas īstenot ES Padomes prezidentvalsts Polijas (2011. gada otrajā pusgadā) izstrādāto Ceļvedi Teritoriālās attīstības programmas īstenošanai;

20. uzskata, ka Eiropas teritoriālās attīstības politika ir jāatjaunina, lai tā atbilstu teritoriālajiem apstākļiem, kas ir mainījušies – it īpaši pēc pēdējām paplašināšanas kārtām un finanšu krīzes, kurai bija nopietnas teritoriālas sekas, un tāpēc aicina šajā virzienā turpināt darbu pie Teritoriālās attīstības programmas laikposmam līdz 2020. gadam;

21. rosina Eiropas Komisiju šajā ziņā pilnveidot darba dokumentu par teritoriālās ietekmes novērtēšanu un vairāk uzmanības veltīt Eiropas integrētas teritoriālās attīstības aspektiem;

D. Teritoriālās ietekmes novērtēšana atbilstoši stratēģijai "Eiropa 2020"

22. pauž bažas par to, ka tieši stratēģijā "Eiropa 2020" uzmanība nav pievērsta nedz Eiropas pilsētu un reģionu īpatnībām, nedz to kompetencei, kā 2012. gada oktobrī tas norādīts arī Reģionu komitejas trešajā ziņojumā par stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanas uzraudzību, un uzskata, ka ES reģionu daudzveidība ir vēl neizsmelts potenciāls un tādēļ ar stratēģiju "Eiropa 2020" saistītās politikas veidošanā ir vajadzīga pārrobežu un teritoriāla dimensija;

23. uzskata, ka gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi varēs panākt tikai tad, ja politiskajos pasākumos tiks vairāk ņemtas vērā Eiropas teritoriālās attīstības iespējas un problēmas. Lai nepieļautu tādas pašas kļūdas kā Lisabonas stratēģijas īstenošanā, stratēģijā "Eiropa 2020" pietiekama uzmanība jāvelta teritoriālajai dimensijai un tās iespējām veicināt gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi;

24. veicot stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanas pastāvīgo uzraudzību no vietējo un reģionālo pašvaldību viedokļa, ierosina vairāk pievērsties stratēģijas "Eiropa 2020" teritoriālajai ietekmei un šajā procesā vairāk izmantot teritoriālās ietekmes novērtēšanas elementus. To ierosinājuši arī daudzi rīkoto konsultāciju dalībnieki;

25. uzsver, ka pārvaldība vairāklīmeņu sistēmā (daudzlīmeņu pārvaldība) un partnerības ir nozīmīgi faktori, kas ietekmē teritoriālās kohēzijas īstenošanu un ka par prioritāti būtu jāizvirza teritoriālās pieejas stiprināšana;

26. tāpēc aicina Eiropas Komisijas darba dokumentu par teritoriālās ietekmes novērtēšanu papildināt ar stratēģijas "Eiropa 2020" dimensiju;

E. Teritoriālās ietekmes novērtēšana – instruments ES nozaru politikas koordinācijas uzlabošanai

27. uzsver, ka ES un dalībvalstu līmenī, kā arī starp ES un dalībvalstīm ir jākoordinē nozaru politikas teritoriālā ietekme, un uzskata, ka svarīgam teritoriālās ietekmes novērtēšanas mērķim ir jābūt centieniem labāk koordinēt dažādas ES politikas saistībā ar to teritoriālo, īpaši vietējo un reģionālo, ietekmi;

28. uzskata, ka nevienu politikas jomu nedrīkst *a priori* izslēgt no teritoriālās ietekmes novērtējuma veikšanas. Ietekmi, kas rodas pēc ierosināto pasākumu īstenošanas, var noteikt tikai pēc ietekmes novērtējuma pabeigšanas. Novērtējumā apstiprinātai jebkādas teritoriālās ietekmes neesamībai jābūt pamatotai ar pienācīgu situācijas analīzi;

29. uzskata, ka teritoriālās ietekmes novērtēšana obligāti jāveic it īpaši šādās politikas jomās, kurām ir ļoti izteikta teritoriālā dimensija: infrastruktūra, kohēzijas politika, transports un satiksme, enerģētika un vide, vienotais tirgus, darba tirgus un sociālā joma, inovācija, pētniecība un izstrāde, lauksaimniecības un zivsaimniecības politika, rūpniecības un MVU politika, izglītība, pilsētpolitika un reģionālā politika, lauku rajonu attīstība, vispārējās nozīmes pakalpojumi, ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošana, kultūras dzīves sekmēšana, tūrisma sekmēšana un visas politikas, kas ietekmē noteikta veida teritorijas;

30. tāpēc aicina jau pašā sākumā nozaru politikas pasākumu teritoriālo dimensiju pārbaudīt tikpat rūpīgi kā ekonomisko, ekoloģisko un sociālo ietekmi, galvenokārt vērtējot arī to ietekmi dažādos vietējos un reģionālajos līmeņos, tostarp to finansiālo ietekmi un teritoriālo līmeņu mijiedarbību;

31. uzsver, ka teritoriālās ietekmes novērtēšanai ir būtiska loma, lai varētu labāk koordinēt ES nozaru politiku, kas veicina teritoriālo kohēziju, un uzskata, ka tādēļ nav vajadzīgi jauni ES tiesību akti un birokrātiskajam slogam jābūt iespējami mazam; turklāt atbalsta Teritoriālās attīstības programmā norādīto, ka ir jāpilnveido teritoriālās attīstības un teritoriālās kohēzijas darba rezultātu uzraudzība un novērtēšana, vienlaikus garantējot, ka dalībvalstīm nepalielinās administratīvais slogs. Pašreizējās ES analīzes, uzraudzības un novērtēšanas procedūrās un prasībās, tostarp tajās, kas saistītas ar struktūrfondi un Kohēzijas fondu, kā arī ar stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanu, ir jāintegrē attiecīgie teritoriālie apsvērumi ⁽²⁾;

⁽²⁾ "Eiropas Savienības Teritoriālās attīstības programma 2020. Ceļā uz iekļaujošu, gudru un ilgtspējīgu Eiropu ar dažādiem reģioniem" (49. punkts), par kuru 2011. gada 19. maijā Gedellē (Ungārijā) neformālā sanāksmē vienojās ministri, kas atbild par teritoriālo plānošanu un teritoriālo attīstību.

32. arī turpmāk atbalsta ES tiesību aktu sistemātisku *ex-post* novērtējumu kā efektīvu gudra regulējuma instrumentu;

F. Teritoriālās ietekmes novērtēšanas metodes

33. uzskata, ka teritoriālās ietekmes novērtēšanas sekmēšanai ierosinātās metodes un instrumenti (piemēram, ESPON, ARTS vai QUICKScan) ir pietiekami, lai varētu novērtēt attiecīgā priekšlikuma iespējamo teritoriālo ietekmi vietējā un reģionālajā līmenī;

34. tāpēc nepiekrīt Komisijas darba dokumentā ierosinātajam, ka teritoriālās ietekmes novērtējums būtu veicams tikai tad, ja priekšlikums tiesību aktam skaidri attiecas uz konkrētām teritorijām vai arī, ja ir risks, ka attiecīgajam priekšlikumam varētu būt spēcīga asimetriska teritoriālā ietekme (neprognozējama ietekme). Patieso ietekmi var novērtēt tikai veicot *ex-ante* teritoriālās ietekmes novērtējumu, tāpēc saskaņā ar piesardzības principu visi tiesību aktu priekšlikumi būtu jāizvērtē un no tā varētu atteikties tikai izņēmuma un pienācīgi motivētos gadījumos, nevis otrādi;

35. uzskata, ka it īpaši tādā jomā kā Eiropas līmenī pieejamie dati par vietējo līmeni (*NUTS III*) un reģionālo līmeni (*NUTS II*) joprojām vērojami būtiski trūkumi, kas neļauj efektīvi un mērķtiecīgi izmantot pieejamās metodes;

36. pauž cerību, ka īpaši saistībā ar debatēm par tēmu "IKP un ne tikai" tiks ierosināti citi rādītāji, lai varētu gūt izsmeļošāku priekšstatu par sabiedrības labklājību un teritoriālo ietekmi; jāatceras, ka ar Eurostat starpniecību jau ir pieejami rādītāji, kas sociālās un vides jomas jautājumus ļauj novērtēt kvantitatīvi;

37. ierosina ekspertiem un vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvjiem dot iespēju piedalīties darbsemināros, kas saistīti ar QUICKScan metodi;

38. uzsver, ka ESPON programmai ir īpaša loma, padziļinot ES mēroga pētniecību teritoriālās attīstības jomā un veicinot pieredzes apmaiņu Eiropas Savienībā, un atzini, ka ir publicēta teritoriālās ietekmes novērtēšanas rokasgrāmata, kuras pamatā ir Eiropas Komisijas darba dokumentā minētās atziņas;

39. uzskata, ka papildus teritoriālās ietekmes novērtēšanas metožu izstrādei šajā jomā ir jāveic arī iesaistītajām personām paredzēti apmācības un tālākizglītības pasākumi;

40. ierosina aptuveni pēc gada pārbaudīt, vai teritoriālās ietekmes novērtēšanas metodes un instrumenti ir sevi attaisnojuši un vai tie būtu jāpielāgo un/vai jāpapildina;

G. Turpmākā teritoriālās ietekmes novērtēšana Eiropas līmenī

41. norāda uz Eiropas Revīzijas palātas 2010. gada ieteikumiem, ka Reģionu komiteja ir aktīvi jāiesaista ietekmes

novērtēšanā Eiropas līmenī un jānodrošina arī Eurostat un Kopīgā pētniecības centra aktīvāka dalība šajā procesā;

42. uzskata, ka to var panākt tikai tad, ja teritoriālās ietekmes novērtēšana Komisijā tiek visaptveroši koordinēta, lai, pirmkārt, vispārējos ietekmes novērtējumos vairāk uzmanības varētu pievērst teritoriju interesēm un, otrkārt, radītu priekšnosacījumus ilgstošai sadarbībai ar citām iestādēm;

43. tāpēc uzskata, ka nesaistošs ieteikums par teritoriālās ietekmes novērtēšanu – kā, piemēram, Komisijas darba dokuments – nekādi nav pietiekams, lai izpildītu teritoriālās kohēzijas un teritoriālās ietekmes novērtēšanas prasības;

44. šajā sakarā uzskata, ka Reģionālās politikas ģenerāldirektorātam, Kopīgajam pētniecības centram, ESPON programmai un Reģionu komitejai ir cieši jāsadarbjas, lai rastu pragmatiskus risinājumus teritoriālās ietekmes novērtēšanai;

45. uzskata arī, ka pasākumi teritoriālās ietekmes novērtēšanas jomā ir cieši jāsaista ar Komisijas 2012. gada beigās ierosinātajiem pasākumiem, kuru mērķis ir uzlabot ES tiesību aktu normatīvo atbilstību⁽³⁾, un tāpēc norāda uz Reģionu komitejas atzinumu, kas veltīts tieši šim tematam;

46. norāda, ka teritoriālās ietekmes novērtēšanai ir svarīga loma arī valstu līmenī, lai varētu laikus konstatēt teritoriālu ietekmi un veikt atbilstošus pasākumus;

47. tāpēc atzinīgi vērtē Teritoriālās attīstības programmā paredzētās dalībvalstu saistības pašām vairāk īstenot teritoriālās ietekmes novērtēšanu un analizēt ietekmi uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un uzskata, ka būtu lietderīgi dalībvalstīm regulāri savstarpēji un, iesaistot ES iestāžu specializētos dienestus, apmainīties ar šajā teritoriālās ietekmes novērtēšanā gūto pieredzi, lai nodrošinātu metodoloģisku konsekvenci un pētījumu salīdzināmību;

48. aicina Komisiju izmantot sadarbību ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai sniegtu konsultācijas ieinteresētajām un ietekmētajām pusēm, izmantojot pašvaldību pieredzi, lai uzdotu pareizos jautājumus īstajā laikā, kā arī izmantojot to spēju ieinteresētās personas pēc iespējas uzrunāt viņu dzimtajā valodā;

H. Priekšlikumi par teritoriālās ietekmes novērtējumu izmantošanu Eiropas Savienībā

49. atgādina, ka jau atzinumā par Zaļo grāmatu par teritoriālo kohēziju tā aicināja izstrādāt balto grāmatu par teritoriālo kohēziju, lai ES līmenī skaidrāk formulētu teritoriālās kohēzijas koncepciju un tās mērķus. Iesniegtais darba dokuments par teritoriālās ietekmes novērtēšanu nevar aizstāt šādu balto grāmatu;

50. aicina novērtēt teritoriālo ietekmi ne tikai Komisijas iesniegtajiem tiesību aktu priekšlikumiem, bet arī visām

politiskajās iniciatīvām – tād, paziņojumiem, zaļajām grāmatām un baltajām grāmatām –, lai noteiktu tajās ierosināto pasākumu teritoriālo ietekmi;

51. aicina ES nākamās prezidentvalstis īpašu uzmanību veltīt kohēzijas politikas teritoriālajiem aspektiem, uz vietējo līmeni balstītās pieejas (*"place based approach"*) nozīmei un teritoriālās ietekmes novērtēšanai;

52. ierosina teritoriālās ietekmes novērtēšanas jautājumu regulāri apspriest Teritoriālās kohēzijas kontaktpunktu tīklā (*Network of Territorial Cohesion Contact Points*);

53. ierosina vairāk izmantot arī *"Open Days"* pasākumus, lai veidotu ciešāku saikni starp valstu un Eiropas līmenī veikto teritoriālās ietekmes novērtēšanu;

54. rosina Eiropas Komisiju uzticēt Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātam uzdevumu pildīt Komisijā veiktās teritoriālās ietekmes novērtēšanas koordinācijas centra un kontaktpunkta funkcijas un pārstāvēt šo jautājumu arī Ietekmes novērtējuma komitejā. Būtu jāparedz, ka šī centra uzdevums ir arī pārbaudīt Komisijas darba programmu un ietekmes novērtēšanas programmu, lai noskaidrotu, vai jāveic teritoriālās ietekmes novērtēšana, un (sadarbībā ar attiecīgi atbildīgo ģenerāldirektorātu) uzsākt atbilstošu ietekmes novērtēšanu;

55. piedāvā Eiropas Komisijai cieši sadarboties teritoriālās ietekmes novērtējumu izvēlē un sagatavošanā, kā tas jau paredzēts protokolā par abu iestāžu sadarbību; minētajā protokolā noteikts, ka Komisijas dienesti ietekmes novērtējumu sagatavošanas procesā var lūgt Reģionu komitejas atbalstu;

56. ierosina Eiropas Komisijai vienoties par ciešu sadarbību ar teritoriālās ietekmes novērtēšanā īpaši nozīmīgiem partneriem (*Eurostat*, Kopīgais pētniecības centrs, ESPON un Reģionu komiteja), kuras gaitā varētu arī noteikt turpmāko uzdevumu un darba pienākumu sadalījumu šo procedūru īstenošanā;

57. šajā saistībā aicina Eiropas Komisiju vēlākais 2014. gada sākumā – nākamajā ziņojumā par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju – ziņot par to, kā ar sistemātiskas teritoriālās ietekmes novērtēšanu var labāk koordinēt ES teritoriālās kohēzijas veicināšanas politiku un panākt, ka ES politikās vairāk uzmanības pievērš teritoriālajai dimensijai;

58. rosina teritoriālās ietekmes novērtējumu izstrādē un veikšanā sistemātiski iesaistīt vietējo un reģionālo pašvaldību ekspertus un pārstāvjus;

59. aicina īstenot tālākizglītības mācību moduļus par teritoriālās ietekmes novērtējumu koncepciju un izmantošanu un lūdz Eiropas Komisiju piešķirt šim mērķim vajadzīgos līdzekļus;

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/1_LV_ACT_part1_v2.pdf

60. aicina turpināt ESPON programmu un vairāk pievērsties svarīgākajām pētniecības jomām, pie kurām noteikti pieder arī teritoriālās ietekmes novērtēšanas modeļu tālāka attīstīšana tā, lai tie būtu labāk redzami visām ES iestādēm un lai rezultāti piemērotā gadījumā tiktu iestrādāti visos esošajos un plānotajos politikas virzienos;

61. aicina Eiropas Komisiju ziņojumos par veikto teritoriālās ietekmes novērtēšanu atsevišķā nodaļā informēt par teritoriālās ietekmes novērtēšanu un tās rezultātiem;

62. aicina paplašināt teritoriālās ietekmes novērtēšanas jomu un attiecināt to arī uz stratēģiju "Eiropa 2020" un ar Eiropas pusgadu saistītajiem priekšlikumiem, un vēlreiz norāda, ka Eiropas Komisijai gada izaugsmes pētījumā būtu jāiekļauj nodaļa par Eiropas pusgada reģionālo dimensiju;

63. rosina: lai novērstu asimetrisku ietekmi, kas konstatēta, novērtējot teritoriālo ietekmi, jāparedz piemēroti pasākumi un procedūras, ar ko nodrošina attiecīgo vietējā līmenī iesaistīto personu un, it īpaši, vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanu;

H. Reģionu komitejas turpmākā loma teritoriālās ietekmes novērtēšanā

64. uzsver, ka daudzlīmeņu pārvaldības princips un partnerības princips ir svarīgi faktori teritoriālās kohēzijas īstenošanā un uz vietējās attīstības prioritātēm balstītas pieejas nodrošināšanā. Reģionu komiteja arī turpmāk centīsies panākt šo principu visaptverošu ievērošanu, ko pieprasījuši arī visi konsultāciju dalībnieki;

65. vēlreiz norāda, ka tā var Eiropas Komisijai sniegt atbalstu teritoriālās ietekmes novērtēšanā, un ierosina Eiropas Komisijas un Reģionu komitejas sadarbības kopīgajā protokolā nostiprināto vienošanos izmantot arī attiecībā uz sadarbību teritoriālās ietekmes novērtēšanā;

66. tāpēc ierosina šajā jomā veidot ilgstošu sadarbību, it īpaši ar Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātu, Eurostat, Kopīgo pētniecības centru un ESPON programmu;

67. ir ieinteresēta arī cieši sadarboties ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai panāktu, ka likumdošanas procedūrā vairāk ievēro teritoriālās ietekmes novērtēšanas principu; jo īpaši aicina Eiropas Parlamentu pilnvarot savu ietekmes novērtēšanas direktorātu veikt savlaicīgu ietekmes novērtējumu pirmslikumdošanas posmā. Norāda, ka arī izmaiņas, ko tiesību aktu priekšlikumos ievieš Eiropas Parlaments vai Padome, var būtiski ietekmēt vietējās un reģionālās pašvaldības, un tādēļ būtu jāizvērtē šādu izmaiņu teritoriālā ietekme. Tādējādi tiktu sekmēta ietekmes novērtējumu plašāka un labāka izmantošana lēmumu pieņemšanā;

68. pauž gatavību šajā jautājumā cieši sadarboties arī ar citiem partneriem, piemēram, Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību apvienībām, pētniecības iestādēm un specializētām apvienībām;

69. rosina Eiropas Komisiju veikt pasākumus, lai uzlabotu vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvju zināšanas par teritoriālās ietekmes novērtēšanas metodēm un izmantošanas iespējām, šim nolūkam izmantojot atbilstīgus instrumentus, piemēram, Pilsētas mēru pakta programmu un "Erasmus pilsētas mēriem", un pauž gatavību piedalīties šo pasākumu īstenošanā;

70. uzskata, ka, pastāvīgi uzraugot stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanu no vietējo un reģionālo pašvaldību viedokļa, vairāk vērības jāpievērš stratēģijas "Eiropa 2020" teritoriālajai ietekmei; šajā kontekstā ierosina izstrādāt tādu reģionālās attīstības rādītāju, kas, balstoties uz reģionālo statistiku, ļautu daudz detalizētāk analizēt stratēģijas "Eiropa 2020" teritoriālo ietekmi; aicina Eiropas Komisiju, it īpaši, gatavojoties stratēģijas "Eiropa 2020" termiņa vidusposma novērtējumam, izmantot tādu instrumentu kā teritoriālās ietekmes novērtēšana;

71. iecerējusi izstrādāt savu teritoriālās ietekmes novērtēšanas stratēģiju (to, iespējams, iekļaujot vispārējā ietekmes novērtēšanas stratēģijā un attiecīgā gadījumā ņemot vērā pieejamos stratēģisko vides novērtējumu rezultātus), lai tādējādi izveidotu rīcības satvaru šajā atzinumā ierosināto pasākumu tālākai īstenošanai.

Briselē, 2013. gada 3. jūlijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Kiberdrošības stratēģija”

(2013/C 280/05)

REĢIONU KOMITEJA

- atzinīgi vērtē Komisijas izstrādāto kiberdrošības stratēģiju un direktīvu par tīklu un informācijas drošību (TID), un atbalsta stratēģijas mērķi – nodrošināt atvērtu, drošu un stabilu kibertelpu un padarīt ES tiešsaistes vidi par drošāko pasaulē;
- uzskata, ka dokuments, kurā apvienots viss šai jomā paveiktais un uzsāktais darbs, ir steidzami nepieciešams un palīdzēs nodrošināt Eiropai koordinētu un stratēģisku redzējumu. Šis tiesību aktu kopums varētu nodrošināt koordināciju, veicināt sadarbību, sekmēt skaidru un izlēmīgu rīcību, palīdzēt sasniegt vienādu kiberaizsardzības līmeni, uzlabot IT sistēmu un tīklu izturīgumu pret jauniem un vēl neapzinātiem kiberdrošības apdraudējumiem un visā ES mazināt sadrumstalotību;
- iesaka Komisijai publicēt rīcības plānu ar sīkāku skaidrojumu, kā tiesību aktu kopumā plānotie vērienīgie mērķi tiks realizēti praksē. Rīcības plānā būtu jāparedz arī stratēģijas ietekmes vērtēšanas un mērīšanas vadlīnijas, lai varētu pārlicināties, ka sadarbība patiešām notiek un ka sekmes tiek gūtas;
- uzsver, ka jaunajam tiesību aktu kopumam būtu jāpalīdz uzlabot kiberincidentu novēršanu, atklāšanu un likvidēšanu un ka tā rezultātā jautājumā par būtiskiem kiberincidentiem būtu jāuzlabojas informācijas aprīte un koordinācijai starp dalībvalstīm un Komisiju. Lai to panāktu, būs vajadzīgs patiesā partnerībā balstīts darbs, kurā iesaistītas gan dalībvalstis, gan ES iestādes, gan vietējās un reģionālās pašvaldības (VRP), gan privātais sektors un pilsoniskā sabiedrība;

Ziņotājs	Robert BRIGHT kgs (UK/PSE), Nūportas pilsētas domes loceklis
Atsauces dokumenti	Kopīgs paziņojums "Eiropas Savienības kiberdrošības stratēģija" (JOIN(2013) 1 final). Priekšlikums direktīvai par pasākumiem, kas nodrošinātu vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas drošību visā Savienībā (COM(2013) 48 final).

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas izstrādāto kiberdrošības stratēģiju un direktīvu par tīklu un informācijas drošību (TID), un atbalsta stratēģijas mērķi – nodrošināt atvērtu, drošu un stabilu kiber-telpu un padarīt ES tiešsaistes vidi par drošāko pasaulē;
2. cer, ka jaunie kiberdrošības jomas tiesību akti (tostarp stratēģija un direktīva) ļaus izvirzīt augstākus mērķus un dos lielu ieguldījumu kiberdrošības standartu attīstībā visā ES, likvidējot tiesisko nenoteiktību, palielinot uzticēšanos un pārliecību par tiešsaistes pakalpojumiem, mazinot nevajadzīgas izmaksas un administratīvos šķēršļus un tādējādi atbalstot digitālo vienoto tirgu un veicinot stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanu;
3. uzskata, ka dokuments, kurā apvienots viss šai jomā paveiktais un uzsāktais darbs, ir steidzami nepieciešams un palīdzēs nodrošināt Eiropai koordinētu un stratēģisku redzējumu. Šis tiesību aktu kopums varētu nodrošināt koordināciju, veicināt sadarbību, sekmēt skaidru un izlēmīgu rīcību, palīdzēt sasniegt vienādu kiberaizsardzības līmeni, uzlabot IT sistēmu un tīklu izturīgumu pret jauniem un vēl neapzinātiem kiberdrošības apdraudējumiem un visā ES mazināt sadrumstalotību;
4. iesaka organizācijām, tostarp publiskajām iestādēm, apzināties, ka pret kibernetizāciju ir jācīnās nepārtraukti, un aicina tās ļoti nopietni izturēties pret kibernetizācijas un kibernetizācijas draudiem, apzinot vajākās vietas un pilnveidojot organizāciju spējas risināt šādu pārkāpumu radītas problēmas. Internetam kļūstot par aizvien būtiskāku mūsu dzīves daļu, tam līdzās palielinās un pieaug arī kibernetizācijas radītie draudi. 21. gadsimtā kibernetizācija visos tās veidos ir jauns un sarežģīts fenomens, kas, strauji attīstīdamies, apdraud ES dalībvalstis, organizācijas un iedzīvotājus, kļūst arvien komplicētāks, ir sastopams aizvien biežāk un nepazīst robežas;
5. atzinīgi vērtē galvenos līdz šim veiktos ES pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot iedzīvotāju aizsardzību pret tiešsaistes noziegumiem, piemēram, ierosinātos tiesību aktus par uzbrukumiem informācijas sistēmām un izveidoto Vispasaules aliansi pret bērnu seksuālu izmantošanu internetā. Jaunajā tiesību aktu kopumā būtu jāizvērs jau paveiktais darbs, tostarp pasākumi, kas paredzēti 2010. gadā pieņemtajā "Digitālajā programmā Eiropai" ⁽¹⁾, un jātiecas veidot stingru Eiropas kiberaizsardzības politiku; tādēļ mudina likumdevējus, kas pašlaik apspriež Komisijas priekšlikumu direktīvai par uzbrukumiem informācijas sistēmām ⁽²⁾, panākt drīzu vienošanos par minēto priekšlikumu;
6. atbalsta vērienīgo ieceri, kas ir stratēģijas pamatā, proti, ne tikai saskaņot dalībvalstu kiberdrošības spējas un vienotu standartu un līdzvērtīgu konkurences apstākļu radīšanas nolūkā apkopot darbu, kas jau paveikts vai vēl tikai ierosināts dažādās jomās un aspektos, bet arī nodrošināt koordināciju un konsekventi trīs politikas jomās, kuru kompetences līdz šim bijušas nodalītas: tiesībaizsardzībā, digitalizācijas programmā un aizsardzības/drošības/ārlietu politikā;
7. ierosina, ka tiesību aktu kopuma izstrādē varētu izmantot valstu valdību savāktos datus un ka ar tiesību aktu kopumu būtu jāizvirza saskaņoti standarti attiecībā uz tīklu un informācijas drošību;
8. atzinīgi vērtē tiesību aktu kopumā izmantoto politikas veidošanas pieeju, kas orientēta uz daudzām ieinteresētajām personām. Tiesību aktu kopumā ir atzīta nozīme, kāda ir publiskajai un privātajai sadarbībai un patiesas partnerības izveidošanai, strādājot ar pienācīgiem resursiem. Vērojami arī centieni pabeigt ES digitālā vienotā tirgus izveidi, radot uzņēmumiem, pārvaldes iestādēm un iedzīvotājiem drošu, stabilu un plaukstošu tiešsaistes digitālo vidi;

⁽¹⁾ COM(2010) 245, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:LV:HTML>

⁽²⁾ COM(2010) 517, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0517:FIN:LV:PDF>

9. atzinīgi vērtē direktīvā ierosinātos pasākumus, tostarp ieteikumu dalībvalstīm pieņemt valsts mēroga TID stratēģiju, nodibināt reaģēšanas grupas datorapdraudējumu gadījumiem (CERT), kuras sadarbotos ar Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūru (ENISA), un izveidot skaidru mehānismu dalībvalstu un Komisijas sadarbībai, lai ar drošas infrastruktūras starpniecību nodrošinātu savstarpēju agrīnu brīdināšanu par draudiem un incidentiem. Šie pasākumi un direktīvā izmantotā regulatīvā pieeja varētu ievērojami uzlabot saskaņu, nodrošināt vienotu obligāto valsts mēroga gatavības līmeni un sekmēt kiberdrošību visā ES;

10. aicina Eiropas Parlamentu un Padomi bez kavēšanās pieņemt direktīvas priekšlikumu par vienotu augstu TID līmeni visā Eiropas Savienībā;

11. ierosina tiesību aktu kopuma izstrādē sīkāk pievērsties tam, kā dalībvalstis ziņo un apkopo datus par kibernetizāciju, kā arī precīzāk definēt pasākumu īstenošanas kārtību. Kopīgas ziņošanas sistēmas un vairāk skaidrības par paziņošanas noteikumiem ir būtiski svarīgi faktori, kas likvidētu neskaidrības un nodrošinātu kompetentajām valstu TID iestādēm iespēju saskaņīgāk definēt un novērtēt kiberincidentus, kuriem ir būtiska ietekme. Ārkārtīgi svarīgi ir arī tas, lai, veidojot valsts TID kompetento iestādi, tiktu ņemts vērā pilnvaru sadalījums attiecīgajā dalībvalstī, sevišķi tad, ja tajā ir augsta struktūru federalizācijas vai decentralizācijas pakāpe;

12. tādēļ pauž zināmas bažas par atsevišķiem regulatīviem un juridiskiem tiesību aktu kopuma aspektiem, jo īpaši attiecībā uz precizitātes trūkumu, kad jādefinē kritēriji, kas jāievēro dalībvalstīm, lai tām varētu atļaut piedalīties drošā informācijas apmaiņas sistēmā; attiecībā uz tādu notikumu tālāku precizēšanu, kuru gadījumā nepieciešama agrīnā brīdināšana; un attiecībā uz tādu apstākļu definēšanu, kādos tirgus dalībniekiem un valsts pārvaldes iestādēm ir pienākums ziņot par incidentiem. Tas, ka par minētajiem jautājumiem nav precīzu noteikumu, mazina juridisko noteiktību;

13. pauž zināmas bažas, ka līdz ar direktīvas pieņemšanu uzņēmumiem un publiskajām struktūrām varētu rasties lieks regulatīvais slogs. Ir jādara viss iespējama, lai nepieļautu regulējuma dublēšanos un nodrošinātu, ka visi papildu noteikumi atbilst proporcionalitātes principam. Tas būs īpaši svarīgi tām organizācijām, kam jau patlaban ir pienākums ziņot par kategorijām, kas ir faktiski līdzvērtīgas tiesību aktu kopumā paredzētajām;

14. iesaka Komisijai publicēt rīcības plānu ar sīkāku skaidrojumu, kā tiesību aktu kopumā plānotie vērienīgie mērķi tiks realizēti praksē. Rīcības plānā būtu jāparedz arī stratēģijas ietekmes vērtēšanas un mērīšanas vadlīnijas, lai varētu pārliecināties, ka sadarbība patiešām notiek un ka sekmes tiek gūtas;

15. mudina visas dalībvalstis izstrādāt valsts līmeņa kiberdrošības stratēģijas (līdz 2012. gadam to izdarījušas tikai desmit valstis), kas papildinātu jauno ES stratēģiju. Lai garantētu konsekveni, liela nozīme ir papildināmībai starp ES stratēģiju un valstu stratēģijām. Svarīgi arī, lai ES pasākumi būtu kā papildinājums jau izveidotajām struktūrām un dalībvalstu paraugpraksi;

16. atzinīgi vērtē pasākumus, ko Komisija plāno veikt, lai attīstītu ES kiberdrošības spējas, piemēram, izvērst pilotprojektu ar mērķi apkarot robottiklus un destruktīvas programmatūras; apņemšanos pastiprināt valstu CERT, ENISA un jaunā Eiropas Kibernetizācijas centra sadarbību; izveidot valstu kibernetizācijas apkarošanas izcilības centru tīklu; nodibināt TID risinājumu platformu publiskās un privātās partnerības veidā, lai rosinātu ieviest drošus IKT risinājumus. Atzinīgi vērtējams arī stratēģijas mērķis pēc 12 mēnešiem sapulcināt visas iesaistītās puses, lai novērtētu sasniegto;

17. uzsver, ka sekmīga stratēģija kiberdrošības jomā ir atkarīga no kompetento TID iestāžu un tiesībsardzības iestāžu ciešas sadarbības. Tādēļ ļoti svarīga ir sistemātiska ziņošana tiesībsardzības iestādēm par incidentiem, par kuriem radušās aizdomas, ka tiem ir nopietns krimināls raksturs;

Vietējā un reģionālā līmeņa iesaistīšana

18. uzskata, ka tiesību aktu kopumā izvirzītās prioritātes ir līdzsvarotas un piemērotas. Tādas prioritātes kā, piemēram, pamattiesību, personas datu un privātuma aizsardzība, efektīva daudzu ieinteresēto personu īstenota pārvaldība un dalīta atbildība par drošības garantēšanu – tās visas ir jomas, kurās pilsētām un reģioniem būtu jāņem vadoša loma, jo tie ir publiskā sektora informācijas pārvaldītāji;

19. rosina atzīt, ka līdzās dalībvalstīm arī reģioni ir tie, kuri veicina ciešāku sadarbību starp IKT inovāciju lietotājiem un ražotājiem dažādās pārvaldes un administrācijas darba jomās, tostarp kiberdrošībā un datu aizsardzībā;

20. uzsver, ka jaunajam tiesību aktu kopumam būtu jāpalīdz uzlabot kiberincidentu novēršanu, atklāšanu un likvidēšanu un ka tā rezultātā jautājumā par būtiskiem kiberincidentiem būtu jāuzlabojas informācijas aprīte un koordinācijai starp dalībvalstīm un Komisiju. Lai to panāktu, būs vajadzīgs patiesā partnerībā balstīts darbs, kurā iesaistītas gan dalībvalstis, gan ES iestādes, gan vietējās un reģionālās pašvaldības (VRP), gan privātais sektors un pilsoniskā sabiedrība;

21. atzīst, ka cīņai ar kiberdraudiem būs vajadzīgi lielāki resursi, skaidrāka izpratne par kibernetizācijas radīto apdraudējumu un iedarbīgāka, piemērotāka kiberdrošība. Saistībā ar daudzlīmeņu pārvaldību nepieciešama stingrāka un vairāk uz VRP orientēta pieeja kiberdrošībai, un pašvaldības ir efektīvi un pilnībā jāiesaista IKT iniciatīvu pārvaldībā;

22. uzskata: ņemot vērā to, ka drošības pārkāpumi apdraud tādas sabiedriskos pakalpojumus kā vietējā ūdensapgāde un energoapgāde, un to, ka pašvaldības lieto un uztur daudzus digitālās informācijas produktus un pakalpojumus, tām ir būtiska nozīme kibernetizācijas apkarošanā, ar to saistīto datu apkopošanā un datu drošības aizsargāšanā. Piemēram, VRP arvien lielākā apmērā atbild par digitālo pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem un kopienām vai TID apmācības nodrošināšanu skolās. Valdību, tostarp vietējo un reģionālo pārvaldes iestāžu, kompetencē ir garantēt interneta pieejamību un atvērtību, pamattiesību ievērošanu un aizsardzību tiešsaistē un tīmekļa uzticamību un sadarbību;

23. ierosina: lai uzlabotu likumdošanas procesu, un, ņemot vērā VRP uzdevumus un svarīgo lomu, kas tām jāpilda laikā, kad tiek plānoti un īstenoti ar IKT saistīti pasākumi (sevišķi attiecībā uz privātumu, datu aizsardzību un kiberdrošību), ES iestādēm un dalībvalstīm būtu sistemātiski jāapspriežas ar pašvaldībām, gan izstrādājot, gan ieviešot instrumentus, kuru mērķis ir īstenot Eiropas digitalizācijas programmu. Ir patiesi žēl, ka direktīvas priekšlikuma sagatavošanas posmā nav bijis nekādu konkrētu centienu noskaidrot VRP viedokli. RK ir skaidri paudusi savu gatavību palīdzēt Komisijai, iesaistoties konsultācijās pirms tiesību aktu pieņemšanas, kā tas norādīts Protokolā par RK un Komisijas sadarbību ⁽³⁾;

24. iesaka direktīvas 14. panta 1. punktu papildināt ar pasākumiem, kas piemērojami vietējā un reģionālajā līmenī. Šo pasākumu klāstā varētu būt, piemēram, riska novērtēšanas un pārvaldības procedūras izstrāde, informācijas drošības politikas stiprināšana, izpratnes palielināšana par kiberdrošības jautājumiem un digitālo prasmju uzlabošana;

25. uzsver, ka pašvaldību līmenī ir jāveicina un jāveido visu iesaistīto dalībnieku partnerības, kurās tie varētu koordinēti darboties kiberdrošības jomā un tādējādi papildināt valsts un ES līmeņa kiberdrošības pasākumus, lai apkarotu e-noziedzību un mazinātu sekas, ko rada finansiāla vai intelektuāla īpašuma tiesas zādzības, sakaru traucējumi vai uzņēmējdarbībai būtisku datu bojājumi;

⁽³⁾ Protokols par Eiropas Komisijas un Reģionu komitejas sadarbību; parakstīts 2012. gada 16. februārī, R/CdR39/2012 item 7.

Subsidiaritāte un proporcionalitāte

26. norāda, ka kopumā abi nosacījumi, kas nosaka atbilstību subsidiaritātes principam, proti, ES rīcības nepieciešamība un ES līmeņa pasākumu pievienotā vērtība, šķiet izpildīti. Ierosinātie pasākumi ir nepieciešami, jo tiem piemīt pārvalstiski aspekti, ko nevar pienācīgi regulēt, dalībvalstīm un/vai VRP darbojoties vienām pašām. Domājams arī, ka ierosinātie pasākumi dos nepārprotami lielāku labumu nekā izolēta rīcība valsts, reģionālajā vai vietējā līmenī, jo, piemēram, personiskiem datiem arvien lielākā mērā ir raksturīgs pārvalstiskums, – tos neietekmē ne iekšējās, ne ārējās valstu robežas. Turklāt nav šaubu, ka ES līmeņa reglamentējošie noteikumi palīdzēs nostiprināt konkurences apstākļu vienlīdzīgumu un likvidēt nepilnības tiesību aktos;

27. atzinīgi vērtē direktīvā nostiprināto būtisko apņemšanos ievērot subsidiaritātes un proporcionalitātes principus. Tā kā TID incidentiem un riskam ir pārrobežu raksturs, saskaņā ar subsidiaritātes principu direktīvas mērķus labāk var sasniegt ES līmenī. Pētījumi liecina, ka personas datu aizsardzības jomā ES iedzīvotāji uzticas tādām iestādēm kā Komisija ⁽⁴⁾. Direktīva pēc būtības atbilst arī proporcionalitātes principam, jo tajā ierosināti vienīgi tādi pasākumi, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai. Taču tas, ka priekšlikumā katrai dalībvalstij paredzēta tikai viena kompetentā iestāde vai reaģēšanas grupa datorapdraudējumu gadījumiem (CERT), rada patiesas šaubas par subsidiaritātes principa un ES dalībvalstu iekšējās pārvaldības struktūru lomas ievērošanu;

28. uzskata: lai gan tiesību aktu kopuma juridiskais pamats sakņojas LESD 26. un 114. pantā, ierosinātie pasākumi ir vērienīgāki, nekā paredzēts minētajos pantos, jo priekšlikums attiecas uz visām publiskās pārvaldes informācijas sistēmām, tostarp tādām iekšējām informācijas sistēmām kā iekštīkls;

Pamattiesību harta

29. atzinīgi vērtē direktīvas atbilstību Eiropas Savienības Pamattiesību hartai. Tiešsaistes vidē būtu jāievēro tās pašas normas, principi un vērtības, ko ES atbalsta reālajā dzīvē. Informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT) ir jāatbilst visu sabiedrības locekļu vajadzībām, arī to cilvēku vajadzībām, kuriem draud sociāla atstumtība. Visiem interneta lietotājiem ir tiesības uz obligāto standartu ievērošanu plašā vajadzību spektrā, tostarp attiecībā uz ticamību, drošību, pārredzamību, vienkāršību, sadarbību un iespējami mazāku risku un saistībām. Lai efektīvi aizsargātu pamattiesības un juridisko noteiktību un lai saglabātu parlamentārās izpētes atrunu, Komiteja aicina

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_359_en.pdf

direktīvā iekļaut konkrētu regulējumu, kas attiecas uz tīkla un informācijas drošības standartiem. Īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai attiecībā uz tīklu un informācijas drošības standartiem noteiktu pamattiesību, datu aizsardzības un datu drošības prasības;

30. uzsver, ka centieni tiešsaistē pasargāt un aizstāvēt iedzīvotājus ir pienācīgi jālīdzsvaro ar tām tiesībām, brīvībām un principiem, ko garantē Pamattiesību harta. Atzinīgi vērtējams ir fakts, ka kiberdrošības politika veidota ciešā saskaņā ar ES pamatvērtībām. Kā norādīts iepriekšējos atzinumos⁽⁵⁾, lai nodrošinātu optimālu privātuma un personas datu aizsardzības līmeni un novērstu jebkāda veida nesankcionētu personiskās informācijas izsekošanu vai profilēšanu, ir ārkārtīgi svarīgi panākt, ka visos līmeņos tiek ievērotas visas drošības prasības;

31. uzsver: lai gan kritiskā infrastruktūra un tiešsaistes pakalpojumi arvien vairāk nonāk privāto uzņēmēju kompetencē un ir jāatzīst privātā sektora būtiski svarīgā nozīme, tomēr galu galā tieši valsts atbild par to, lai tās iedzīvotājiem tiešsaistē tiktu garantēta brīvība un aizsargāta viņu drošība;

Vienkāršošana

32. norāda: ja visā Eiropā tiks ieviests princips, ka informāciju par iedzīvotāju un informāciju par objektu reģistrē tikai vienu reizi, un veidlapas vairs nebūs jāaizpilda atkārtoti, stipri mazināsies nevajadzīgā birokrātija, ar ko jāsaskaras sabiedrībai, un tas palīdzēs pazemināt publiskās pārvaldes izmaksas. Tālab ir jārūpējas, lai tiktu ievēroti noteikumi par datu aizsardzību;

Apmācība

33. uzsver: lai kiberaizsardzība būtu iedarbīga, ir jāapmāca darbinieki – arī VRP darbinieki – un jāpaaugstina viņu kvalifikācija. Vispusīga apmācība jānodrošina visiem darbiniekiem, it īpaši specializētajam tehniskajam personālam, darbiniekiem, kuru tiešie pienākumi saistīti ar drošības procedūrām, kas ietver dažādas metodes, un darbiniekiem, kuri vispārīgi vai netieši iesaistīti inovācijas un modernizācijas procesos saistībā ar uzticēšanos un drošību. Lai sekmīgi darbotos vietējā līmeņa e-pārvalde, svarīga nozīme ir sistemātiskai apmācībai, un pašvaldībām ir arvien būtiskāka loma iedzīvotāju informēšanā un izglītošanā par to, kā pareizi izmantot sistēmas un kā atpazīt kiberdraudus;⁽⁶⁾

34. norāda, ka ļoti svarīgs faktors panākumu gūšanā ir vadības līmeņa iesaistīšana. Tāpēc būtu vajadzīga pārvaldes struktūru un vadības darbinieku mērķtiecīga izglītošana, lai

viņiem dotu zināšanas par drošības kultūru un sniegtu nepieciešamos priekšnosacījumus tās veidošanai attiecīgajās organizācijās;

35. atzīmē izglītības un apmācības uzlabojumus, ko nodrošinās TID mācības un kiberdrošības konkursa organizēšana 2014. gadā. Šajā ziņā būtu lietderīgi izmantot pieredzi, kas gūta dalībvalstīs jau izvērstos projektos, un veicināt labākās prakses piemēru apmaiņu. Atzinīgi vērtē vērienīgo mērķi ar stratēģijas starpniecību ieviest skolās TID apmācību, tomēr, ņemot vērā to, ka izglītība ir dalībvalstu kompetencē, atzīmē, ka būs vajadzīgi ievērojami resursi un plānošana, lai to panāktu līdz 2014. gadam;

Atbalsts uzņēmumiem, inovācijai un tehniskajiem risinājumiem

36. vērš uzmanību uz to, ka privātuma aizsardzības nodrošināšana ir atkarīga no noteiktiem faktoriem, tostarp publiskās pārvaldes iestāžu (no kurām vairums darbojas vietējā līmenī) struktūras izveides, ES tiesību aktu konverģences, novatorisma kultūras sekmēšanas publiskās pārvaldes iestāžu darbinieku vidū (šim nolūkam izmantojot arī kopīgu ētikas kodeksu) un iedzīvotāju vidū (definējot patērētāju digitālās tiesības un informējot par tām), kā arī no IKT funkciju pārvaldības;

37. uzsver, ka turpmākiem pasākumiem jābūt vērstiem uz to, lai veicinātu tādu tehnisku risinājumu izstrādi un ieviešanu, ar kuru palīdzību varēs cīnīties pret nelegālu saturu un kaitīgām darbībām tiešsaistē, kā arī lai sekmētu sadarbību un paraugprakses apmaiņu starp daudzām un dažādām iesaistītajām pusēm vietējā, reģionālajā, Eiropas un starptautiskā mērogā. Šajā ziņā ārkārtīgi svarīga nozīme ir palīdzības tālrunu līnijām, kas domātas bērniem, vecākiem vai aprūpētājiem, tāpat arī uzticības tālruniem, pa kuriem ziņot par vardarbības gadījumiem, programmatūrai, kas ļauj vieglāk identificēt aizskarošu saturu, kā arī vieglai un ātrai ziņošanai;

38. iesaka darīt visu iespējamo, lai Eiropas Savienībā palielinātu to uzņēmumu skaitu, kuri ir oficiāli pieņēmuši IKT drošības politiku, jo patlaban tādu ir maz (2012. gada janvārī – 26 %) ⁽⁷⁾. Gan lieli, gan mazi uzņēmumi ir jā mudina veikt ieguldījumus kiberdrošībā, ko var izmantot kā tirgvedības instrumentu klientu piesaistīšanai un vienlaikus mazināt iespējamās kibernetikas katastrofiskās sekas. Uzņēmumiem vajadzētu piešķirt prioritāti saviem vissvarīgākajiem darbības līdzekļiem un procesiem un apsvērt iespējas īstenot tādu uzņēmējdarbības pieeju kiberdrošībai, kas balstās uz tehnoloģijas izmantošanu;

⁽⁵⁾ CdR 104/2010 fin.

⁽⁶⁾ <http://www.enisa.europa.eu/publications/archive/scandinavian-approaches-survey>

⁽⁷⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/ICT_security_in_enterprises

IKT ekonomiskais potenciāls

39. uzsver: ņemot vērā milzīgo ekonomisko ieguvumu, ko IKT var dot Eiropas tautsaimniecībai (patlaban tas veido gandrīz 6 % no ES IKP) ⁽⁸⁾, šobrīd ir jāveic konkrēti pasākumi augošās kibernetizācijas ierobežošanai un uzticības atjaunošanai attiecībā uz interneta drošību gan iedzīvotāju, gan uzņēmumu vidū (un vienlaikus jāmazina to ES interneta lietotāju skaits, kuri nav pārliecināti par, piemēram, tiešsaistes maksājumu drošumu ⁽⁹⁾);

40. norāda: lai mazinātu milzīgos līdzekļu zudumus, ko rada kibernetizācija, un veicinātu patērētāju uzticēšanos, steidzami ir jāveic kibernetizācijas apkarošanas darbs vietējā/reģionālajā, valsts un ES līmenī;

41. ierosina stratēģijā ietvert sīkāku izklāstu par to, kā aizsargāt un pilnveidot mākoņdatošanu, kurai ir milzīgs ekonomiskais potenciāls. Domājams, ka nemazināsies arī mobilo elektronisko ierīču straujā izplatība. "Gartner" lēš, ka 2016. gadā vismaz 50 % no visiem korporatīvajiem e-pastu lietotājiem pamatā izmantos mobilās ierīces ⁽¹⁰⁾. Ir jāanalizē jaunās problēmas un iespējas, ko rada mobilo elektronisko ierīču un mākoņdatošanas lietojums. Mākoņdatošanai turklāt vajadzīga arī piemērota sistēmas uzbūve, lai varētu garantēt optimālu drošības līmeni ⁽¹¹⁾. Komiteja būtībā ir izteikusi savas bažas par to, ka Eiropas Komisija jaunākajā paziņojumā par mākoņdatošanu nav pietiekami iedziļinājusies saiknē starp ierosināto stratēģiju un citiem jautājumiem, piemēram, datu drošu apstrādi, autortiesībām, kā arī datu pieejamības un pārnesamības attīstību ⁽¹²⁾;

Starptautiskā sadarbība

42. uzskata, ka, ņemot vērā kibernetizācijas radītos globālos, savstarpēji saistītos pārrobežu draudus, veicināma ir arī starptautiskā sadarbība un dialogs ar valstīm ārpus ES, lai varētu īstenot patiesi starptautisku un koordinētu pieeju kibernetizācijas jautājumiem. Šajā ziņā ikviena valsts būtu jā mudina pievienoties starptautiskajai Konvencijai par kibernetizāciju (Budapeštas konvencijai) ⁽¹³⁾. Svarīgi ir arī turpināt divpusējo sadarbību, sevišķi ar ASV, un daudzpusējo sadarbību ar virkni starptautisko organizāciju;

Saiknes ar ES finansēšanas programmām un budžeta struktūru

43. uzsver, ka ir svarīgi uzlabot koordināciju ar esošajiem un turpmākajiem finansēšanas instrumentiem, piemēram, "Apvārsni 2020", Eiropas sadarbības sistēmu un Iekšējās drošības fondu, lai nodrošinātu koordinētāku pieeju ieguldījumiem kibernetizācijas jomā;

44. šaubās, vai ar piešķirto budžetu – EUR 1,25 miljoniem – pietiks, lai nodrošinātu stabilu un piemērotu TID infrastruktūru, un ir vīlusies, ka 8. februāra Padomes vienošanās par daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam paredz samazināt finanšu piešķirumu Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam. Ir vajadzīgs stabils un palielināts budžets, lai nodrošinātu finanšu atbalstu IKT galvenajai infrastruktūrai un tādējādi, apvienojot dalībvalstu TID jaudu, sekmētu sadarbību visā Eiropas Savienībā.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

4. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Būtu jāizveido sadarbības mehānisms Savienības līmenī, lai varētu veikt informācijas apmaiņu un saskaņotu atklāšanu un reaģēšanu attiecībā uz tīklu un informācijas drošību (TID). Lai šis mehānisms būtu efektīvs un iekļaujošs, ir svarīgi, lai visām dalībvalstīm būtu minimālas spējas un stratēģija, kas nodrošina augsta līmeņa TID to teritorijā. Minimālās drošības prasības būtu jāattiecinā arī uz arī valsts pārvaldes iestādēm un informācijas kritisko infrastruktūru apsaimniekotājiem, lai veicinātu riska pārvaldības kultūru un nodrošinātu ziņošanu par nopietnākajiem incidentiem.	Būtu jāizveido sadarbības mehānisms Savienības līmenī, lai varētu veikt informācijas apmaiņu un saskaņotu atklāšanu un reaģēšanu attiecībā uz tīklu un informācijas drošību (TID). Lai šis mehānisms būtu efektīvs un iekļaujošs, ir svarīgi, lai visām dalībvalstīm būtu minimālas spējas un stratēģija, kas nodrošina augsta līmeņa TID to teritorijā. Minimālās drošības prasības būtu jāattiecinā arī uz arī valsts pārvaldes iestādēm, tai skaitā vietējām un reģionālajām pašvaldībām , un informācijas kritisko infrastruktūru apsaimniekotājiem, lai veicinātu riska pārvaldības kultūru un nodrošinātu ziņošanu par nopietnākajiem incidentiem.

⁽⁸⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-71_en.htm

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_390_en.pdf

⁽¹⁰⁾ <http://www.sophos.com/medialibrary/PDFs/other/SophosSecurityThreatReport2012.pdf>

⁽¹¹⁾ <http://www.mcafee.com/hk/resources/reports/rp-sda-cyber-security.pdf>

⁽¹²⁾ CdR 1673/2012.

⁽¹³⁾ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=185&CM=&DF=&CL=ENG>

2. grozījums

9. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Lai panāktu un uzturētu vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību, katrai dalībvalstij būtu vajadzīga valsts TID stratēģija, kurā noteikti stratēģiskie mērķi un konkrēti politikas pasākumi, kas jāievieš. Valsts līmenī ir jāizstrādā pamatprasībām atbilstīgi TID sadarbības plāni, lai panāktu tādu reaģēšanas spēju līmeni, kas incidentu gadījumos ļautu efektīvi un lietderīgi sadarboties valsts un Savienības līmenī.	Lai panāktu un uzturētu vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību, katrai dalībvalstij būtu vajadzīga valsts TID stratēģija, kurā noteikti stratēģiskie mērķi un konkrēti politikas pasākumi, kas jāievieš. Valsts līmenī, pilnībā iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības , ir jāizstrādā pamatprasībām atbilstīgi TID sadarbības plāni, lai panāktu tādu reaģēšanas spēju līmeni, kas incidentu gadījumos ļautu efektīvi un lietderīgi sadarboties valsts un Savienības līmenī.

3. grozījums

35. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Ir īpaši svarīgi, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, atbilstīgi apspriestos, tostarp ekspertu līmenī. Komisijai, sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, būtu jānodrošina vienlaicīga, savlaicīga un atbilstīga attiecīgo dokumentu nosūtīšana Eiropas Parlamentam un Padomei.	Ir īpaši svarīgi, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, atbilstīgi apspriestos, tostarp ekspertu līmenī. Komisijai, sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, nolūkā papildināt vai grozīt pamatakta dažus nebūtiskus elementus būtu jānodrošina vienlaicīga, savlaicīga un atbilstīga attiecīgo dokumentu nosūtīšana Eiropas Parlamentam un Padomei.

4. grozījums

4. nodaļa

14. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Drošības prasības un incidentu paziņošana	Drošības prasības un incidentu paziņošana
1. Dalībvalstis nodrošina to, ka valsts pārvaldes iestādes un tirgus dalībnieki veic attiecīgus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai pārvaldītu to tīklu un informācijas sistēmu drošības riskus, kurus tās kontrolē un izmanto savā darbībā. Ņemot vērā jaunākos tehniskos sasniegumus, ar šiem pasākumiem garantē novērtētajam riskam atbilstīgu drošības pakāpi. Jo īpaši veic pasākumus, lai novērstu un mazinātu tādu incidentu sekas, kas ietekmē to tīklu un informācijas sistēmu saistībā ar to sniegtajiem pamatpakalpojumiem, un tādējādi nodrošinātu tādu pakalpojumu nepārtrauktību, kas ir atkarīgi no šiem tīkliem un informācijas sistēmām.	1. Dalībvalstis nodrošina to, ka valsts pārvaldes iestādes un tirgus dalībnieki veic attiecīgus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai pārvaldītu to tīklu un informācijas sistēmu drošības riskus, kurus tās kontrolē un izmanto savā darbībā. Minētie pasākumi varētu iekļaut vietējā un reģionālajā līmenī riska novērtēšanu un pārvaldību, informācijas drošības politikas īstenošanu, kiberdrošības jautājumu izpratnes palielināšanu un digitālo līdzekļu lietotprasmes un iemaņu uzlabošanu. Ņemot vērā jaunākos tehniskos sasniegumus, ar šiem pasākumiem garantē novērtētajam riskam atbilstīgu drošības pakāpi. Jo īpaši veic pasākumus, lai novērstu un mazinātu tādu incidentu sekas, kas ietekmē to tīklu un informācijas sistēmu saistībā ar to sniegtajiem pamatpakalpojumiem, un tādējādi nodrošinātu tādu pakalpojumu nepārtrauktību, kas ir atkarīgi no šiem tīkliem un informācijas sistēmām

Pamatojums

VRP ir izšķiroša loma kibernetizācijas apkarošanā un tā ir pilnībā jāatzīst.

5. grozījums

4. nodaļa

16. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Standartizācija	Standartizācija
1. Lai nodrošinātu 14. panta 1. punkta vienādu īstenošanu, dalībvalstis veicina tādu standartu un/vai specifikāciju izmantošanu, kas attiecas uz tīklu un informācijas drošību.	1. Lai nodrošinātu 14. panta 1. punkta vienādu īstenošanu, dalībvalstis veicina tādu <u>saskaņotu</u> standartu un/vai specifikāciju izmantošanu, kas attiecas uz tīklu un informācijas drošību.
2. Komisija, izmantojot īstenošanas aktus, izveido 1. punktā minēto standartu sarakstu. Šo sarakstu publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.	2. Komisija, izmantojot īstenošanas aktus, izveido 1. punktā minēto standartu sarakstu. Šo sarakstu publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Pamatojums

Eiropas Komisija atzīst, ka dažādie standarti, ko piemēro dažādas dalībvalstis, rada lielu problēmu. Tādēļ ļoti svarīgi ir saskaņot standartus, lai nodrošinātu tīklu un informācijas drošības kopēju līmeni visā ES.

Briselē, 2013. gada 3. jūlijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Progresīvas pilsētas un pašvaldības: Eiropas inovācijas partnerība”

(2013/C 280/06)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka vietējās pašvaldības nodrošina iespējas, lai uzņēmumi varētu darboties, un tās ir šo uzņēmumu klienti, taču ir arī jāatzīst pašvaldību būtiskais veikums, kas saistīts ar vadību un inovāciju;
- norāda, ka Komisijas ierosinātās pieejas, kas paredz vadību uzticēt uzņēmumiem, pamatā jābūt precīzi definētām un konkrēti pamatotām iedzīvotāju vajadzībām. Vietējām pašvaldībām ir izšķiroša loma, lai apzinātu un paustu vietējā līmeņa ieinteresēto personu, kas pārstāv publisko un privāto sektoru (piemēram, uzņēmēju, zinātnisko aprindu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju, kā arī pilsētu iedzīvotāju), vajadzības un pieprasījumu. Šī nozīmīgā saikne aptver, piemēram, konsultācijas un efektīvus mehānismus, kas veicina līdzdalību vietējā līmenī, un jānodrošina, ka šai saiknei ir būtiska nozīme;
- uzskata, ka Komisijai ir jāprecizē kritēriji, balstoties uz kuriem tiks apzināti un izvēlēti progresīvi novatoriski risinājumi, un jānodrošina, lai šī procedūra būtu pārredzama, atklāta, un, vēlams, saistīta ar konkrētu konkursa procedūru, kā arī jāpiešķir pietiekams finansējums;
- iesaka Komisijai izstrādāt skaidras vadlīnijas, kurās apkopotas visas Eiropas līmeņa programmas un iniciatīvas, kas nodrošina finansējumu novatoriskiem projektiem, kurus būtu iespējams īstenot inovācijas partnerībā; vadlīnijās būtu jāmin tādas iniciatīvas kā Zaļā digitālā harta, Pilsētas mēru pakts, CIVITAS, *Concerto* u.c., tādā veidā sniedzot pārskatu par visām programmām, kas saistītas ar progresīvām pilsētām un pašvaldībām;
- vēlas īpaši uzsvērt, ka inovācijas partnerību darbībā nozīmīgs elements būs viedo tīklu izveide.

Ziņotājs:	Ilmar REEPALU kgs (SE/PSE), Malmes pilsētas domes loceklis
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums "Progresīvas pilsētas un pašvaldības — Eiropas inovācijas partnerība"
	C(2012) 4701 final

1. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REGIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. norāda, ka Komisija paziņojumā "Eiropas inovācijas partnerība "Progresīvas pilsētas un pašvaldības" " (turpmāk tekstā — inovācijas partnerība) rosina izveidot Eiropas inovācijas partnerību kopīgai resursu izmantošanai, lai pilsētās izstrādātu un izplatītu novatoriskus tehnoloģiskus risinājumus, kuru pamatā ir integrētas enerģētikas, transporta un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas;

2. piekrīt Komisijas viedoklim, ka viens no lielākajiem Eiropas Savienības izaicinājumiem ir radīt sociālā, ekonomiskā un ekoloģiskā ziņā progresīvu un ilgtspējīgu vidi Savienības pilsētās. Komiteja vairākkārt uzsvērusi, ka svarīgi ir veikt efektīvus pasākumus un pārmaiņas, lai atbalstītu un veicinātu pūliņus izveidot ilgtermiņā ilgtspējīgu sabiedrību, tādējādi uzlabojot stāvokli tādās jomās kā pilsētvide, veselības aizsardzība un sociālā labklājība. Komiteja arī vēlas uzsvērt, ka pilsētām ir ciešas ekonomiskās, sociālās un ekoloģiskās saiknes ar to apkārtnē esošiem lauku rajoniem un šai saiknei ir svarīga loma līdzsvarotas un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā gan pilsētās, gan lauku rajonos, jo lauku rajoni cieš no pilsētu radītā gaisa un ūdens piesārņojuma;

3. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu par inovācijas partnerību un pauž gandarījumu par to, ka Komisija ar šo iniciatīvu uzsver un atzīst pilsētu un vietējo pašvaldību izšķirošo lomu Savienības kopīgajā darbā, kura mērķis ir nodrošināt gudru, ilgtspējīgu un sociāli iekļaujošu izaugsmi. Būtiski ir uzsvērt, ka bieži vien tieši pilsētas īsteno visvairāk pasākumu, kas vērsti uz ilgtspējīgas sabiedrības veidošanu. Eiropas Savienībai ar savu darbu ir jāatbalsta un jāsekmē minētā pozitīvā attīstība un pilsētu tālejošo mērķu sasniegšana;

4. uzskata, ka progresīvu pilsētu veidošanas priekšnosacījums ir integrētas sistēmas un savietojamības principa ievērošana. Tāpēc Komiteja atbalsta Komisijas ierosināto sistēmisko risinājumu pieeju un ir pārliecināta, ka šādi integrēti risinājumi pretstatā konkrētu nozaru pieejai radīs ievērojamu pievienoto vērtību. Savukārt konkrētām nozarēm paredzēti projekti un risinājumi var būt efektīvi papildu pasākumi un risinājumi citās jomās;

5. uzsver, ka inovācijas partnerības "Progresīvas pilsētas un pašvaldības" trim tehnoloģiju jomām var būt atšķirīga nozīme atkarībā no tā, cik lielā mērā attiecīgā projekta mērķis ir

izstrādāt novatoriskus risinājumus apzinātajām vajadzībām. Komiteja arī uzskata: jānodrošina, ka projektus un risinājumus var izstrādāt arī citās jomās, kas sekmē pilsētu ilgtspējīgu attīstību (piemēram, ūdens, atkritumi, gaiss, stratēģiskā plānošana un pakalpojumu jomā ieviesti jauninājumi, kuri rosina iedzīvotājus izmantot un meklēt jaunus risinājumus), bet ar nosacījumu, ka tās rada pievienoto vērtību, kura veicina izaugsmi;

6. norāda uz Komisijas ierosinājumu, ka partnerība jāvirza uzņēmumiem, sadarbojoties ar pilsētām. Iecerēts, ka, īstenojot iniciatīvu, tirgū nonāks progresīvi un novatoriski risinājumi, kuru pamatā ir integrētas enerģētikas un transporta tehnoloģijas un kuras atbalsta informācijas un komunikācijas tehnoloģijas;

7. vēlas šai sakarā uzsvērt vietējo pašvaldību būtisko un daudzos gadījumos — izšķirošo — lomu turpmākajā darbā. Jānodrošina, ka gan atsevišķām, gan apvienotām vietējām pašvaldībām neatkarīgi no iedzīvotāju skaita tajās ir būtiska nozīme stratēģijās (piemēram, stratēģiskajā īstenošanas plānā) un projektos, kas tiks izstrādāti un pieņemti inovācijas partnerībā "Progresīvas pilsētas un pašvaldības", un pašvaldībām jābūt tām, kas saka pēdējo vārdu visu to lēmumu pieņemšanā, kuri saistīti ar vietējā līmeņa publisko līdzekļu izlietošanu;

8. uzsver, ka vietējās pašvaldības nodrošina iespējas, lai uzņēmumi varētu darboties, un tās ir šo uzņēmumu klienti, taču ir arī jāatzīst pašvaldību būtiskais veikums, kas saistīts ar vadību un inovāciju;

9. norāda arī, ka Komisijas ierosinātās pieejas, kas paredz vadību uzticēt uzņēmumiem, pamatā jābūt precīzi definētām un konkrēti pamatotām iedzīvotāju vajadzībām. Vietējās pašvaldības atrodas vistuvāk iedzīvotājiem, un tām ir izšķiroša loma, lai apzinātu un paustu vietējā līmeņa ieinteresēto personu, kas pārstāv publisko un privāto sektoru (piemēram, uzņēmēju, zinātnisko aprindu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju, kā arī pilsētu iedzīvotāju), vajadzības un pieprasījumu. Šī nozīmīgā saikne aptver, piemēram, konsultācijas un efektīvus mehānismus, kas veicina līdzdalību vietējā līmenī, un jānodrošina, ka šai saiknei šajā darbā ir būtiska nozīme. Šāda sistēma veicinās tādu risinājumu izstrādi, kuru pamatā ir vietējo pašvaldību, iesaistīto personu un iedzīvotāju īpašais un konkrētais pieprasījums, un palīdzēs nodrošināt, ka šie risinājumi — atšķirībā no katrai nozarei paredzētiem risinājumiem, kas dažkārt nav vislabākie, — rada pievienoto vērtību;

10. atzinīgi vērtē Komisijas ilgtermiņa mērķi līdz 2020. gadam izstrādāt un izplatīt vismaz 20 progresīvus novatoriskus risinājumus, kas apvienos enerģētikas, transporta un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas. Šai sakarā Komiteja vēlas

uzsvērt, ka ir būtiski radīt atbilstošus apstākļus, lai novatoriskos risinājumus varētu pārņemt, pielāgot un izmantot daudzās Savienības pilsētās, un ir gandarīta, ka Komisija uzsver nepieciešamību veikt ar pieprasījumu saistītus pasākumus, piemēram, izstrādāt jaunus uzņēmējdarbības modeļus. Lai to sasniegtu, Komiteja rosina Komisiju noteikt, ka viens no projektu atlases kritērijiem ir tas, ka attiecīgais priekšlikums nodrošina ciešu saikni starp novatorisko, progresīvo risinājumu un rezultātu ieviešanu un izplatīšanu izmantošanai Eiropas reģionos un pašvaldībās. Projektos īpaša vērība būtu jāvelta lietderīgai tajos iesaistīto dalībnieku sinerģijai, kā arī attīstības un finansēšanas instrumentu izmantošanai. Vienlaikus ir jāpalīdz pilsētām samazināt ietekmi uz vidi, un tāpēc būtu jāizstrādā risinājumi, kas, plaši izmantojot IKT, būtu ilgtspējīgas pilsētu attīstības modeļa elements un paaugstinātu energoefektivitāti pilsētās, veicinātu neizsīkstošu enerģijas avotu izmantošanu un atvieglotu mobilitāti, tādējādi būtiski samazinot CO₂ un citu piesārņojošo gāzu emisijas;

11. uzskata, ka līdztekus iedzīvotāju iesaistīšanai un konsultācijām būtisks faktors, kas noteiks iniciatīvas “Progresīvas pilsētas un pašvaldības” veiksmīgu īstenošanu, ir patiešām kopīga plānošana, lai lēmumus var pieņemt kopīgi ar vietējām pašvaldībām, iesaistot visas attiecīgās valsts vai reģionālās aģentūras, brīvprātīgo organizācijas un attiecīgās teritorijas uzņēmumus, ja tie ir tieši saistīti ar šīs iniciatīvas mērķiem; šeit jāuzsver, ka turpmāk būtiska nozīme būs energopakalpojumu uzņēmumiem (ESCO);

12. uzskata, ka Komisijai ir jāprecizē kritēriji, balstoties uz kuriem tiks apzināti un izvēlēti progresīvi novatoriski risinājumi. Komisijai jānodrošina, lai šī procedūra būtu paredzama un atklāta, un, vēlams, saistīta ar konkrētu konkursa procedūru. Būtu arī jāpiešķir pietiekams finansējums;

13. uzsver, ka pilsētu struktūras Eiropas Savienībā ir atšķirīgas. Daudzos reģionos pastāv policentriska pilsētu struktūra, savukārt citos reģionos dominē viena lielpilsēta, kuras apkārtnē atrodas vairākas mazākas pilsētas. Pilsētas neatkarīgi no lieluma ir centrs, kurā tiek sniegti publiskie un privātie pakalpojumi, rodas vietējā un reģionālā līmeņa zināšanas, norit inovācija un uzņēmējdarbība. Izņēmums ir daži reģioni, kur ārkārtējas demogrāfiskas un teritoriālas nelīdzsvarotības dēļ faktiski nav pilsētu tīkla. Šādos gadījumos iniciatīvā “Progresīvas pilsētas un pašvaldības” varētu iesaistīt vietējās pašvaldības, kas aptver vairākas apdzīvotas vietas;

14. atzīmē, ka pilsētas neatkarīgi no to lieluma, cenšoties veidot ilgtspējīgu vidi, bieži vien saskaras ar līdzīgām problēmām un tām ir vajadzīgi līdzīgi tehniskie risinājumi. Komiteja uzskata, ka inovācijas partnerībā jāņem vērā šis aspekts, un vienlaikus ir svarīgi izstrādāt novatoriskus risinājumus, kas nodrošina apjomradītus ietaupījumus un reāli ietekmē pilsētas un to iedzīvotājus;

15. vēlas atgādināt, ka iniciatīvas nosaukumā termins “pašvaldības” iekļauts tieši tādēļ, lai uzsvērtu, ka Eiropā jēdziens

“pilsēta” vai “pilsētas teritorija” ir ļoti mainīgs. Ļoti daudzās dalībvalstīs ir pietiekami daudz gadījumu, kad vietējās pašvaldības, kurām nav pilsētas statusa, teritoriāli ir daudz lielākas un tām ir daudz vairāk resursu un lielāka veikspēja nekā pašvaldībām, kas juridiskā vai ģeogrāfiskā nozīmē tiek uzskatītas par pilsētām. Bieži vietējo pašvaldību grupas arī spēj apvienot resursus (ko tās arī dara) tādā apjomā un apmērā, kas ir daudz lielāks nekā pilsētu resursi. Šādos gadījumos, kas var ietvert arī lielpilsētu teritorijas vai pilsētu aglomerācijas, reģionālajām pašvaldībām var būt izšķiroša nozīme integrētu pasākumu koordinēšanā un sekmēšanā;

Inovācijas partnerības “Progresīvas pilsētas un pašvaldības” īstenošana

16. atzinīgi vērtē to, ka Septītajā pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogrammā 2013. gadam paredzēti papildu līdzekļi projektiem, kas atbilst Eiropas inovācijas partnerībai;

17. uzskata, ka ES līmenī jaunajā programmā “Apvārsnis 2020” svarīgi ir paredzēt pietiekami daudz līdzekļu, lai inovācijas partnerība varētu sekmēt Komisijas izvirzīto mērķu sasniegšanu;

18. uzsver, ka iniciatīvas “Progresīvas pilsētas un partnerības” īstenošana nedrīkst izraisīt finansējuma samazināšanu citām paredzētām programmām, kas atbalsta vietējo pašvaldību centienus veidot progresīvas pilsētas un pašvaldības, it sevišķi tāpēc, ka šīs programmas ir pierādījušas savu lietderību vietējā līmenī. Komisijai būtu arī jāprecizē tematiskās jomas un no programmas “Apvārsnis 2020” piešķirtais finansējums;

19. norāda, ka reģionālā politika un struktūrfondi ir pozitīvi ietekmējuši progresīvu pilsētu veidošanai paredzēto stratēģiju īstenošanu, un uzsver, ka tiem var būt svarīga loma inovācijas partnerības tālākajā īstenošanā. Priekšlikumam pārstrādāt pēc 2014. gada īstenojamo kohēzijas politiku ir skaidra uz pilsētām vērsta dimensija, par ko liecina arī tas, ka Eiropas Reģionālās attīstības fondā iezīmēs līdzekļus ilgtspējīgai pilsētu attīstībai. Jāprecizē, kā šie līdzekļi varētu veicināt progresīvu pilsētu veidošanu, lai tādējādi varētu sekmēt sinerģijas radīšanu un centienus īstenot tādu pieeju pilsētu attīstības jautājumiem, kas ir vienota un pietiekamu uzmanību velta arī apkārtnējam lauku teritorijām;

20. iesaka Komisijai izstrādāt skaidras vadlīnijas, kurās minētas visas Eiropas līmeņa programmas un iniciatīvas, kas nodrošina finansējumu novatoriskiem projektiem, kuros būtu iespējams īstenot inovācijas partnerību. Vadlīnijās būtu jāmin tādas iniciatīvas kā Zaļā digitālā harta, Pilsētas mēru pakts, CIVITAS, Concerto u.c. Šādas vadlīnijas būtu ļoti vērtīgas, piemēram, vietējām pašvaldībām un uzņēmumiem, jo tajās būtu informācija par visām programmām, kas saistītas ar progresīvām pilsētām un pašvaldībām. Vadlīnijas varētu būt pieejamas, piemēram, ieinteresēto personu platformas tīmekļa vietnē;

21. uzsver, ka ir svarīgi ievērot vienotu pieeju attiecībā uz ES finansiālo atbalstu "Progresīvas pilsētas un pašvaldības" partnerībām un citiem ES finansējuma avotiem, kā, piemēram, Eiropas Investīciju struktūrfondu, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu un LIFE 2014–2020, jo īpaši tādēļ, lai nodrošinātu nepārtrauktu atbalstu "Progresīvas pilsētas un pašvaldības" iniciatīvām un varētu izvairīties no nevajadzīgām pretrunām, pārklāšanās un dublēšanās;

22. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ieteikusi dalībvalstīm paredzēt finanšu līdzekļus to pasākumu veicināšanai, kas orientēti uz novatorisku risinājumu izstrādi un izplatīšanu partnerības "Progresīvas pilsētas un pašvaldības" ietvaros;

23. secina, ka tā dēvētie "bākas projekti" ir būtiska inovācijas partnerības daļa, un tie aptver stratēģiskas partnerības starp uzņēmumiem, kas balstīti uz inovācijām un pārstāv minētās trīs nozares, un galvenajiem lēmumu pieņēmējiem un iestādēm vietējā līmenī;

24. šai sakarā norāda, ka pilsētu un uzņēmumu lomas un perspektīvas atšķiras. Svarīgs uzņēmumu uzdevums ir izstrādāt tehniskas specifikācijas un risinājumus, kurus varētu pārņemt un izplatīt daudzās pilsētās. Vietējo pašvaldību un to iedzīvotāju galvenais uzdevums ir apzināt konkrētās vietējā līmeņa vajadzības un informēt par tām, lai varētu izstrādāt tehniskus risinājumus šo vajadzību apmierināšanai. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai projekti tiktu izstrādāti un vadīti, ievērojot vajadzības un pieprasījumu un ņemot vērā, cik liela ir to pievienotā vērtība tehnoloģiju un inovācijas ziņā;

25. uzskata, ka inovācijas partnerības galvenais elements ir "bākas projekti". Tā kā vietējās pašvaldības vislabāk var novērtēt, kādi ilgtspējīgi risinājumi pilsētām ir vajadzīgi, tām konsorcijs un "bākas projekti" jāpiešķir noteicoša un vadoša loma. Komisijas paziņojumā tas nav minēts, taču turpmākajā darbā tas būtu jāprecizē;

26. uzskata, ka skaidri jānosaka arī pārējo dalībnieku loma konsorcijs un projektos, lai partnerībās radītu labus priekšnoteikumus un līdzsvaru. Komiteja uzskata, ka atklāto konkursa procedūru ietvaros jānosaka "bākas projektu" un konsorcijs veidi, lai precizētu konsorcijs struktūru un atsevišķo dalībnieku lomu projektu izstrādē, kā arī padarītu pārredzamākus inovācijas partnerību nosacījumus;

27. atzīmē: Komisija paziņojumā norāda, ka tā labprāt turpinātu šīs jomas regulēšanu, lai atvieglotu turpmāko risinājumu izmantošanu komerciālos nolūkos. Lai gan Reģionu komiteja nevēlas iebilst pret šādiem pasākumiem, tā tomēr uzskata, ka iespējamajā regulējumā stingri jāievēro proporcionalitātes un subsidiaritātes princips un jāņem vērā nepieciešamība pēc vietējiem apstākļiem pielāgotiem risinājumiem;

28. tāpēc uzskata, ka Komisijai ir skaidri jānorāda, kāds būs iespējamais turpmākais regulējums un jāprecizē šāda regulējuma vai jomu piemēri. Konsorcijs un projekti iesaistītajiem dalībniekiem tā būtu vērtīga informācija;

29. uzskata, ka ir svarīgi noteikt attiecīgus rādītājus katra projekta pasākumiem un šos rādītājus sasaistīt ar ES līmeņa prioritātēm un būtiskākajām problēmām enerģētikas, transporta un informācijas un komunikācijas jomā; šādi rādītāji, piemēram, būtu ekoloģiskie raksturlielumi, enerģijas patēriņš pilsētās, no neizsīkstošiem enerģijas avotiem iegūtās enerģijas īpatsvars enerģijas patēriņā, infrastruktūru kopīga izmantošana u.c.;

30. atgādina, ka katrā pilsētā ir atšķirīgi apstākļi. Tādēļ Komiteja uzsver, ka ir būtiski, lai vietējās pašvaldības varētu rādītājus pielāgot vietējiem apstākļiem. Rādītāju konkrētie mērķi būtu jānosaka vietējām pašvaldībām sadarbībā ar nozares konsorcijs. Vienlaikus ir svarīgi, lai rādītāji sniegtu vadlīnijas uzņēmumiem, tostarp mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), jo tas ļautu panākt atbilstību visaptverošajiem ES līmeņa mērķiem un galvenajiem izaicinājumiem. Visādā ziņā mērķi tiks izvirzīti saskaņā ar stratēģiju "20/20/20", ko Eiropas Savienība izstrādājusi un kas jāsteno līdz 2020. gadam;

31. iesaka Komisijai nodrošināt finansējumu pētniecības un izstrādes darbam, ko veic Eiropas reģionu inovācijas ekosistēmas. Progresīvas pilsētvides jomā jāveic izmēģinājumi, mēģinot saistīt ēku materiālās un funkcionālās īpašības un visu infrastruktūru ar tās dažādajām attīstības tendencēm un pakalpojumiem, ko pilsētas un pārējie dalībnieki rada un sniedz. Šāda reģionālā modelēšana, ko sekmē IKT izmantošana, ir vajadzīga, lai nodrošinātu ticamu bāzi dažādu ieguldījumu dzīves cikla analīzei, uz lietotāju orientētas uzņēmējdarbības attīstībai, pilsoniskām iniciatīvām un lēmumu pieņemšanai;

32. atzinīgi vērtē Komisijas nolūku uzraudzības sistēmas veidot, pamatojoties uz esošajām procedūrām, piemēram, metodēm, ko izmanto saistībā ar Pilsētu mēru paktu un Zaļo digitālo hartu. Jāuzsver arī, ka ES līmeņa mērķi ir minimālie mērķi un pilsētas būtu jāmodina izvirzīt augstākus mērķus, kā arī rādīt piemēru šajās jomās;

33. atbalsta Komisijas ierosmi sākt pieredzes apmaiņu un izplatīt paraugpraksi starptautiskā līmenī. Pasaules informēšana par konkrētiem un veiksmīgiem Eiropas piemēriem veicina Eiropas uzņēmumu darbību. Tas savukārt sekmē stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanu. Inovācijas partnerības mērķi starptautiskās sadarbības jomā jāatbalsta, paredzot tiem īpašu finansējumu;

34. norāda, ka Komisija ir minējusi vairākas pārnozaru tēmas, kas varētu būt piemērotas projektu tēmas, piemēram, energovides ēkas, viedas piedāvājuma un pieprasījuma sistēmas,

ilgtspējīga mobilitāte pilsētās un zaļas informācijas tehnoloģijas. Šīs tēmas ir nozīmīgas, taču Komiteja uzsver, ka to saraksts nav izsmērējošs un jāpaver iespēja tam pievienot vēl arī citas tēmas. Piemēram, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas ir jāmin kā viens no pamata priekšnosacījumiem rentablu un lietotājiem draudzīgu elektronisko pakalpojumu izstrādei visās iniciatīvā minētajās jomās. Projektu tematu sarakstā būtu jāiekļauj arī tādi jautājumi kā energovadības un atkritumu apsaimniekošanas koordinēšana;

35. vēlas īpaši uzsvērt, ka inovācijas partnerību darbībā nozīmīgs elements būs viedo tīklu izveide. Šai sakarā Komiteja norāda uz nesen pieņemto atzinumu par tematu "Energija no atjaunojamiem energoresursiem — būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa", un vēlreiz uzsver, viedo tīklu veidošana ir ļoti svarīga;

36. atkārtoti norāda uz lielo problēmu, kas saistīta ar to, ka no neizsīkstošiem avotiem iegūta enerģija tiek ievadīta enerģētiskajos tīklos, kuri nav pielāgoti šim enerģijas veidam. Lai šādu enerģiju varētu izmantot plašāk, vajadzīgs ievērojams finansējums un laiks tīklu modernizācijai, jo to pašreizējais stāvoklis kavē neizsīkstošu enerģijas avotu plašāku izmantošanu. Tāpēc viedo tīklu paplašināšanai ir būtiska nozīme;

37. norāda uz vēl vienu jomu, kurā viedie tīkli var radīt milzīgu pievienoto vērtību, proti, enerģijas pārpalikuma uzkrāšana, kas var sekmēt enerģijas piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvarojumu. Viedie tīkli un ar tiem saistītie tehniskie lietojumi, kas ļauj līdzsvarot saražotā enerģijas apjoma un enerģijas patēriņa svārstības, kā arī nodrošināt vienmērīgāku enerģijas plūsmu, ievērojami palielinātu saimniecisko aktivitāti, samazinātu izmaksas gan ražotājiem, gan patērētājiem un sniegtu būtisku ieguldījumu viedas pilsētvides radīšanā;

38. vienlaikus uzsver, ka viedu un ilgtspējīgu pilsētvidi nevar radīt, vienkārši izmantojot tehniskas sistēmas un lietojumus. Tehniskajai attīstībai ir jāiet roku rokā ar pasākumiem, kuru mērķis ir rosināt iedzīvotājus un uzņēmumus mainīt enerģijas patēriņa ieradumus;

39. norāda, ka daudzu Eiropas pilsētu struktūrā vērojamas lielas atšķirības, ja vērtējam ēku energoefektivitāti. Lai radītu ilgtspējīgu pilsētvidi, īpaši centieni jāvelta ēku atjaunošanai, izmantojot attiecīgos finanšu instrumentus un sevišķu uzmanību pievēršot neizsīkstošiem enerģijas avotiem;

Inovācijas partnerības "Progresīvas pilsētas un pašvaldības" vadība

40. uzskata, ka inovācijas partnerības vadībai jābūt efektīvai un mērķtiecīgai, taču vienlaikus arī vienkāršai un pārredzamai, lai šī partnerība varētu izpildīt savu uzdevumu. Reģionu komiteja tomēr ar nožēlu secina, ka Komisija nav pievērsusi pietiekamu uzmanību izšķirošajai lomai, kas pārvaldības struktūrā jāierāda vietējām pašvaldībām neatkarīgi no iedzīvotāju skaita tajās. Vietējām pašvaldībām jānodrošina reālas ietekmes un līdzdalības iespējas visos vadības līmeņos: augsta līmeņa grupā, ieinteresēto personu platformā, kā arī visās vēlāk izveidotajās darba grupās;

41. uzskata, ka Komisijai jāprecizē, uz kāda pamata un atbilstoši kādai procedūrai tiks izvēlēti augsta līmeņa grupas locekļi. Ar šo procedūru jānodrošina, ka augsta līmeņa grupā atbilstoši ir pārstāvētas vietējās pašvaldības;

42. uzskata arī, ka svarīgi ir nodrošināt vietējo pašvaldību plašu pārstāvību dažādajās ieinteresēto personu platformas grupās (piemēram, "Ceļveža grupā"), lai vietējā līmeņa intereses tiktu pienācīgi ievērotas;

43. rosina vadībā cieši iesaistīt vietējās pašvaldības, jo tas nodrošinātu, ka tiek īstenoti tie projekti un risinājumi, kuri patiešām ir nepieciešami pilsētām un to iedzīvotājiem. Kā minēts iepriekš, vietējās pašvaldības vislabāk pārzina iedzīvotāju vajadzības, kā arī pilsētu sarežģītās sistēmas, un bez šīm pamatzināšanām un kompetences vadības jomā pastāv risks, ka risinājumi nebūs optimāli;

44. rosina pārvaldības struktūrā izveidot kontroles un uzraudzības mehānismus, lai nodrošinātu, ka visi pieejamie finanšu līdzekļi tiek izmantoti efektīvi un atbilstoši inovācijas partnerības mērķiem. Šai kontrolei un uzraudzībai jābūt pārredzamai, un iesaistītajiem dalībniekiem jābūt par to informētiem;

45. uzskata, ka ir ļoti svarīgi visiem iesaistītajiem dalībniekiem efektīvi sniegt un padarīt pieejamu būtiskāko informāciju par inovācijas partnerību, lai varētu apkopot tālejošas projektu idejas un turpināt to attīstīšanu un vēlāk tās izmantot par pamatu projektiem. Protams, liela nozīme šajā jomā ir Komisijai, taču arī vietējo pašvaldību centieni ir ļoti svarīgi, jo tās vislabāk pārzina vietējo ekonomiku un uzņēmumus. Arī dažādiem ES, valstu, reģionālā un vietējā līmeņa tīkliem šai ziņā var būt svarīga loma, un tāpēc būtu jāatceras, cik svarīgi ir izmantot daudzlīmeņu pārvaldības sistēmu, kurā katrs publiskās pārvaldes līmenis atbilstoši savām pilnvarām un resursiem sekmē projektu izstrādi;

46. uzsver, ka ir būtiski, lai darba procesi, sanāksmes, dokumentu apstrāde utt. būtu efektīvi un tie nekavētu, bet — tieši otrādi — veicinātu visu iesaistīto dalībnieku darbu. Skaidri un precīzi jānosaka, kā jāorganizē darbs visās darba grupās.

Briselē, 2013. gada 4. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “E-veselības rīcības plāns 2012.–2020. gadam – inovatīva veselības aprūpe 21. gadsimtam”

(2013/C 280/07)

REĢIONU KOMITEJA

- norāda, ka visiem ES iedzīvotājiem ir jābūt ieguvējiem no e-veselības pakalpojumu attīstības, un viņiem ir jābūt iespējai ar to palīdzību pārņemt savas veselības aizsardzības kontroli savās rokās. Savukārt tie nedrīkst kļūt par iemeslu tālākai nevienlīdzībai veselības pakalpojumu pieejamības un izmantošanas ziņā;
- ņem vērā to, ka daudzās dalībvalstīs vietējās un reģionālajās pašvaldības daļēji ir atbildīgas par veselības un labklājības politikas plānošanu, izstrādi, ieviešanu, testēšanu un finansēšanu. Tāpēc reģionālajām pārvaldes iestādēm nenoliedzami ir jābūt padziļināti iesaistītām jebkuru tādu reformu īstenošanā, kas skar veselības aizsardzības un labklājības jomu;
- aicina pastiprināti rūpēties par izglītošanu veselības jomā, inovācijām un pārmaiņām, tiecoties uz izcilību un balstoties uz apziņu par to, ka strauju pārmaiņu procesā esošajā e-veselības sistēmā šodienas risinājumi iespējams jau drīz būs novecojuši;
- aicina pievērst uzmanību tam, ka pašlaik lieli apjomi datu, kas saistīti ar veselības aprūpi, labklājību un sociālo aprūpi, tiek glabāti atsevišķās sistēmās un pauž pārliecību, ka efektīvāka un dienestiem kopēja šos datu izmantošana varētu mainīt veselības aizsardzības sistēmas un radīt stabilāku un efektīvāku aprūpi, kā arī nodrošināt tās nepārtrauktību;
- ņem vērā, ka veiksmīga e-veselības risinājumu veidošana un ieviešana ietver vietējo pašvaldību līdzdalību, decentralizētu datu glabāšanu, efektīvu informācijas izplatīšanu pacientiem un sabiedrībai, kā arī aktīvu sadarbību ar veselības aprūpes speciālistiem;
- atgādina, ka plaša vēriena e-veselības sistēmas izvēšana nav vien juridisko un tehnisko iespēju jautājums — tās veiksmīga ieviešana pirmām kārtām ir atkarīga no pacientu, veselības aprūpes speciālistu un sabiedrības uzticēšanās tai. Tāpēc ir pārliecināta, ka ir svarīgi risināt ar privātumu, konfidencialitāti, datu drošību un aizsardzību saistītus jautājumus, lai nodrošinātu jutīgu datu aizsardzību no uzlaušanas, nopludināšanas, privātuma pārkāpumiem un citiem ļaunprātīgas izmantošanas veidiem.

Ziņotājs

Johan SAUWENS kgs (Beļģija, PPE), Flandrijas Parlamenta deputāts

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "E-veselības rīcības plāns 2012.–2020. gadam — inovatīva veselības aprūpe 21. gadsimtam"

COM(2012) 736 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atbalsta šo Komisijas paziņojumu par E-veselības rīcības plānu 2012.–2020. gadam, kurā tā iezīmē ES e-veselības stratēģijas apveidu un norāda, kādi svarīgākie mērķi jāsasniedz, lai varētu izmantot šīs jomas sniegtās iespējas. Šis plāns ir ievērojams solis uz priekšu, lai Eiropas veselības aprūpes sistēmas sagatavotu darbam, kas būs jāveic, lai varētu uzlabot pakalpojumu kvalitāti, efektīvāk izmantot veselības aprūpei pieejamos arvien ierobežotākos resursus, samazināt administratīvo slogu pacientiem, aprūpes pakalpojumu sniedzējiem un publiskajām iestādēm un veicināt inovāciju informātikas un tehnoloģiju, ražošanas un pakalpojumu jomā;

2. piekrīt Komisijas secinājumiem par to, ka ES iedzīvotāji nevarēs izmantot pat vislabākos e-veselības aprūpes sistēmas risinājumus, ja to izstrādāšana un ieviešana notiks sadrumstaloti un ja darbība nebūs vienota. Atzinīgi vērtējama ir Komisijas pievērsta uzmanība sadarbības, pamatnostādņu un specifiskāciju sistēmām no juridiskā, organizatoriskā, semantiskā un tehniskā viedokļa;

3. norāda, ka daudzās ES dalībvalstīs veselības aprūpes un sociālā atbalsta politikas īstenošana ir decentralizēta, un tāpēc šajās debatēs reģionālās varas viedoklis ir jāpauž daudz aktīvāk;

4. norāda, ka e-veselības aprūpes pakalpojumu attīstībai ir jānotiek visu ES iedzīvotāju interesēs un ka tā nedrīkst radīt — vai pastiprināt — nevienlīdzību veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un izmantošanas ziņā. Lai arī e-veselība ir būtisks pārvērsiens, uzmanības centrā jāpaliek pacientiem. Viņiem ir tiesības lemt par piekļuvi personas datiem, un viņi ir saprotamā veidā jāinformē par to, kā un ar kādu personu palīdzību viņi tiem var piekļūt. E-veselības aprūpei ir jādod iespējas iedzīvotājiem un pacientiem uzlabot savu veselības aprūpi;

5. uzsver, ka jaunajām lietotnēm ir jābūt ērtām un jāveicina personu ar invaliditāti, vecāku un mazaizsargātu cilvēku autonomija. Tāpēc, laižot tirgū jebkādas preces un lietojumprogrammatūru, par obligātu kritēriju atļaujas saņemšanai jānosaka to viegla lietojamība;

II. NOZĪME REĢIONU KOMITEJAS SKATĪJUMĀ

6. atzīmē, ka diezgan daudzās ES dalībvalstīs vietējās un reģionālās pašvaldības ir līdzatbildīgas par veselības aprūpes un sociālā atbalsta politikas plānošanu, izstrādi, īstenošanu, vērtēšanu un finansēšanu. Tāpēc šīs pašvaldības ir aktīvi jāiesaista visās reformās, kas ietekmē veselības aprūpes un sociālās palīdzības jomu;

7. šajā saistībā atgādina 2011. gada ziņojumu par e-veselības stratēģijām, kas veltīts šīs jomas infrastruktūrām. Tā autori norāda, ka lielajās valstīs pacientu elektronisko dokumentu pārvaldība ir pārāk sarežģīta. Eiropā gūtā pieredze liecina, ka valstis, kuru iedzīvotāju skaits pārsniedz 10 miljonus, nespēj īstenot savus mērķus, jo īpaši tad, ja veselības aprūpes sistēmai nav piramīdas veida struktūras. Šādā gadījumā pareizais risinājums varētu būt vidusceļš — vietēja vai reģionāla sistēma, kas balstīta uz valsts infrastruktūram;

8. uzsver, ka RK nesen veiktais pētījums par tematu "Dinamiskas veselības aprūpes sistēmas un jaunās tehnoloģijas: e-veselības aprūpes pakalpojumi vietējā un reģionālajā līmenī" liecina, ka e-veselība ir viena no Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību prioritātēm;

9. uzskata, ka jāpastiprina reģionu sadarbība un pieredzes apmaiņa politikas un prakses jomā, lai panāktu, ka tie reģioni, kuri e-veselības jomā ir uzņēmušies novatoru lomu, nodod savas zināšanas iesācējiem. Šajā ziņā Eiropas Komisija varētu uzņemties zināmu lomu, apkopojot informāciju par zināšanām un paraugpraksi, kā arī nodrošinot šādas informācijas savstarpēju apmaiņu. Jāveic padziļināta analīze, lai atlasītu tās iniciatīvas un e-veselības modeļus, ko būtu visvieglāk īstenot visas ES līmenī;

Kompetence veselības aprūpes jomā

10. uzskata, ka viens no šīs jomas nevienlīdzības izskaušanas stratēģiju svarīgākajiem elementiem ir zināšanu uzlabošana

veselības jomā. Savienojumā ar digitālo līdzekļu lietotprasmi un platjoslas interneta pakalpojumu pieejamību labākas zināšanas par veselību var nodrošināt attālāku, mazapdzīvotu vai citu mazāk labvēlīgu reģionu iedzīvotājiem iespēju ērti iegūt pareizu informāciju, izmantot veselības aizsardzības profilakses pasākumus un medicīniskas konsultācijas, kā arī saņemt tiešsaistes palīdzību, ārstēšanu vai medicīnisku aprūpi;

11. uzskata, ka precīza, ticama un viegli pieejama informācija, kas īpaši pielāgota dažādu sociālo grupu vajadzībām, ir obligāts digitālo līdzekļu lietotprasmes priekšnosacījums veselības jomā. Lai to izpildītu, publiskajiem dienestiem un privātajam sektoram jāsniedz skaidra un pareiza informācija, bet veselības aprūpes speciālistiem jo īpaši ir jāapzinās, kādu zināšanu līmeni veselības jomā ir sasnieguši viņu pacienti;

Problēmas

12. uzsver, ka e-veselības aprūpe ir saistīta ar ļoti mainīgiem procesiem, kuru attīstība nekad neapstājas. Šodien vadošās koncepcijas un sasniegumi jau rīt var izrādīties novecojuši. Pārejai no tradicionālās veselības aprūpes uz e-aprūpi ir vajadzīga ne tikai nepieciešamā informācijas tehnoloģiju infrastruktūra un digitālo līdzekļu lietotprasme, bet pirmām kārtām medicīnas darbinieku un sociālo pakalpojumu jomā nodarbināto personu, pētnieku, veselības apdrošināšanas darbinieku, pacientu un publisko iestāžu savstarpējo attiecību pilnveidošana. Nepārtraukti būs jā rūpējas arī par inovāciju, pārmaiņām, izglītošanu un specializētajām zināšanām;

13. šajā saistībā atgādina valstu e-veselības stratēģiju pārraudzībai veltītā semināra (2010. gads, Brisele) secinājumus. Tajos tika norādīts, ka e-veselības stratēģiju īstenošana ir izrādījusies daudz sarežģītāka un ilgstošāka, nekā bija gaidīts. Turklāt nebija paredzēts, ka e-veselība radīs tik sarežģītas problēmas administratīvajā aspektā;

14. norāda, ka dažos reģionos veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu nozares darbinieku prasmes informācijas tehnoloģiju jomā ir tālu no pilnības, tāpat netiek pietiekami novērtētas perspektīvas, ko paver e-veselības aprūpe. Līdzīgu vērtējumu pelna atsevišķu tirgū pieejamu, mediķiem un sociālajiem darbiniekiem domātu programmu kvalitāte, ērtums un iespējas. Šie fakti ir vērtējami negatīvi, jo tie kavē e-veselības attīstības gaitu. Prasības attiecībā uz mediķiem paredzēto programmatūru un jo īpaši pacientu elektroniskajām slimības vēsturēm būtu jāizklāsta

precīzāk, lai varētu pārbaudīt un novērtēt pieejamās programmatūras atbilstību un kvalitāti. Jāsecina, ka šobrīd nenotiek veselības aizsardzības nozares un informātikas nozares darbinieku efektīva saziņa;

Sadarbspēja

15. vērš uzmanību uz to, ka, lai gan pašlaik ir pieejams liels daudzums datu par veselību, labklājību un sociālajiem pakalpojumiem, tie joprojām tiek uzglabāti atsevišķi. Ja minētos datus izmantotu efektīvāk, izpratne par veselības aprūpes pakalpojumiem radikāli mainītos un būtu iespējams šajā jomā veidot loģisku struktūru, kas būtu daudz stiprāka un labāk darbotos. Lai sasniegtu šos divus mērķus, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras nekādā gadījumā nedrīkst paredzēt tikai ārstēšanas pakalpojumiem, bet tām jāietver arī sociālie pakalpojumi, palīdzība mājās, profilakse un labklājība. Šis priekšnosacījums ir cieši saistīts ar principu, ka veselības aprūpes un sociālās palīdzības sistēmai noteikti jābūt vērstai uz aprūpes saņēmēju un ka dažādajiem tajā iekļautajiem dienestiem ir attiecīgi jāpielāgo savs darbības veids. E-veselības aprūpe var palīdzēt mazināt šo pakalpojumu nošķirtību, lai veidotos visaptveroša pieeja personai, kurai tie ir vajadzīgi;

16. uzskata: lai palielinātu aprūpes kvalitāti un mērķtiecību, uzlabotu tās nepārtrauktību un stiprinātu pacienta pozīcijas, vissvarīgākais ir, lai dažādi dalībnieki varētu datus izmantot kopīgi elektroniskā veidā. Lielā daļā valstu un reģionu medicīniskie dati joprojām tiek glabāti izklaidēti dažādu datoru datnēs — pie atsevišķiem ģimenes ārstiem vai speciālistiem, kā arī slimnīcās —, un personas, kas ir iesaistītas konkrēta pacienta aprūpē, nevar šo informāciju koplietot. Dežūrējošais ģimenes ārsts vai slimnīcas neatliekamās palīdzības dienesta ārsts var nonākt bezizejas situācijā, kad nav iespējams saņemt pacienta būtiskāko medicīnisko datu pārskatu vai jaunāko informāciju par viņa ārstēšanu. Šī problēma kļūst vēl asāka, slimniekam uzturoties ārzemēs, kur lielus sarežģījumus saziņā ar aprūpes pakalpojumu sniedzēju rada valodas barjera. Problēmas vēl vairāk padziļināsies, kad kļūs skaidrs, kā reālos apstākļus ietekmē ES 2011. gada 9. marta direktīva par pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē. Kamēr nav iespējams iegūt jaunākos pacienta medicīniskos datus, bieži vien nevajadzīgi tiek atkārtoti veiktas klīniskās analīzes vai attēldiagnostika;

17. ļoti atzinīgi vērtē to, ka e-veselības rīcības plānā liela uzmanība veltīta sadarbības sistēmu problēmām. ES e-veselības tirgus ir ļoti sadrumstalots, un piedāvātie informācijas un komunikācijas tehnoloģiju instrumenti ir dārgāki, nekā tiem vajadzētu būt, jo reizēm tie ir pielāgoti konkrētai vietējai situācijai, nav pieejami trešām pusēm, nav droši un nav izmantojami citiem mērķiem vai nesader ar jaunām lietotnēm. Šāds stāvoklis

traucē arī informātikas jomas uzņēmumiem, kuri cieš no pārāk šaurām tirgus piekļuves iespējām un kuru izstrādātajiem produktiem pazeminās rentabilitāte, tāpēc tiek bremzēta vitāli nepieciešamā inovācija. Šis rīcības plāns gan lielajiem, gan mazajiem visu Eiropas valstu uzņēmumiem sniedz iespējas saimnieciskām iniciatīvām;

18. uzskata, ka svarīgs punkts ir priekšlikums e-veselības tīklam šā gada laikā nodrošināt sadarbības sistēmu. Izskatot valstu tiesību aktus pacienta elektroniskās slimības vēstures jomā, būtu jāizskata arī reģionu pieņemtie noteikumi;

19. atzinīgi vērtē uzsvāru uz ciešāku sadarbību ar starptautiskajām un vispasaules organizācijām, piemēram, Pasaules Veselības organizāciju (PVO). Jāpanāk vienošanās par medicīnas datu kodēšanu un slimību klasificēšanas starptautisko sistēmu vienādu izmantošanu, lai informātikas programmas varētu palīdzēt medicīnisku lēmumu pieņemšanā;

Uzticēšanās

20. uzskata, ka e-veselības pakalpojumu ieviešana plašā mērogā nav atkarīga tikai no likumdošanas un tehniskajām iespējām, bet pirmām kārtām no iedzīvotāju, pacientu un veselības nozares darbinieku uzticēšanās minētajai sistēmai. Viens no svarīgākajiem nosacījumiem tāpēc ir to problēmu risināšana, kas saistītas ar privātuma aizsardzību, konfidencialitāti, datu aizsardzību un atbildību, turklāt konfidenciala informācija pastāvīgi ir jāsargā no pīrātisma un noplūšanas, no ielašanās privātās dzīves jomā un no jebkādas ļaunprātīgas izmantošanas;

21. atzīmē, ka viens no uzņēmuma KPMG galvenajiem secinājumiem 2012. gada 6. februārī Utrehtā publicētajā starptautiskajā pētījumā par pacientu elektroniskajām slimības vēsturēm, balstoties uz analīzi un sešu Eiropas valstu salīdzinājumu, ir tas, ka pastāv tendence atteikties no vērienīgām valsts līmeņa programmām un pāriet uz reģionālu pārvaldību, kas palīdz veiksmīgāk risināt sarežģītos aspektus un vairāk iesaistīt vietējo līmeni. Turklāt, pēc KPMG domām, izmantojot vienotus standartus, kļūst arvien skaidrāks, ka nav nemaz nepieciešamas valsts līmeņa datu bāzes un ka, tieši pretēji, ir iespējams labi pārvaldīt informācijas glabāšanu tās izcelsmes vietā un decentralizēti. Vietējās sabiedrības ieinteresētība, lēmums datus glabāt decentralizēti, veiksmīga informācijas sniegšana iedzīvotājiem un pacientiem, kā arī rīcības sadalīšana pa posmiem un izmēģinājuma projekti, kuros aktīvi tiek iesaistīti veselības aprūpes darbinieki, ir tie svarīgie faktori, kas nosaka, vai pakāpeniska e-veselības veidošana un ieviešana būs veiksmīga;

Savstarpējās attiecības

22. norāda, ka attiecībām starp veselības aprūpes darbiniekiem un pacientiem tagad un arī turpmāk ir jābūt personiskām un tiešām. Tās būtu iespējams stiprināt un uzlabot, attīstot

e-veselību, taču būtu nepareizi domāt, ka ar virtuālajām attiecībām var pilnībā aizstāt personiskas tiešas attiecības, turklāt šādas pārmaiņas tiktu vērtētas negatīvi. Minēto iemeslu dēļ e-veselības aprūpes pakalpojumu lietotnes būtu jāizmanto tikai tām profesionālajām grupām, kurām atļauts strādāt veselības aizsardzības un aprūpes nozarē;

23. atzīmē, ka arvien palielinās spriedze arī jautājumā par to, kurš ir pacientu elektroniskajās slimības vēsturēs ietvertu un koplieto to personas datu īpašnieks un kurš par tiem atbild. Ideālā gadījumā pacientiem pašiem vajadzētu būt iespējai piekļūt savai elektroniskajai slimības vēsturei, kurā viņi varētu glabāt, piemēram, pašu veikto pārbaūžu rezultātus, piemēram, glikozes līmeņa vai asinsspiediena mērījumus, vai veikt piezīmes par savu psiholoģisko stāvokli;

24. atzīst, ka līdz ar sabiedrības novecošanos hroniskas slimības ieņems arvien lielāku vietu medicīnas praksē, statistikā un mūsu veselības aprūpes sistēmas izmaksu ietekmes faktoru sarakstā, tāpēc arvien svarīgāk kļūs hroniskiem pacientiem piemērot daudznozaru pieeju. Daudzi no šiem vecāka gadagājuma pacientiem cieš no vairākām slimībām, un viņiem ir vajadzīga dažādu veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju palīdzība, kuru kompetences savstarpēji papildina cita citu. Tas attiecas gan uz slimnīcām, gan uz ambulatori sniegtajiem aprūpes pakalpojumiem. E-veselības aprūpe un elektroniska datu koplietošana, kurā piedalās pacients, viņu aprūpējošais piederīgais un ārstniecības nolūkā ar viņu saistītie veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji, var būtiski uzlabot pacienta iespējas laikus saņemt kvalitatīvus un viņam piemērotus aprūpes pakalpojumus;

Finansējums

25. izsaka nožēlu par Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta budžeta ievērojamo samazinājumu no 50 miljardiem *euro*, no kuriem 9,2 miljardi bija paredzēti ātrdarbīgam tīklam un digitālajiem pakalpojumiem, līdz 29,3 miljardiem, no kuriem tikai nepilns miljards vairs ir paredzēts abām minētajām jomām;

26. pauž šaubas, vai plaša sadarbspējīgu pārrobežu e-veselības aprūpes pakalpojumu ieviešana, ko Komisija bija paredzējusi īstenot līdz 2014. gadam saistībā ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, vēl būs iespējama, ja Parlaments piekritis šādai minētajam mērķim piešķirto līdzekļu samazināšanai;

27. pauž cerību, ka šie samazinājumi neskars to budžeta daļu, kas programmā "Apvārsnis 2020" veselības, demogrāfisko izmaiņu un labklājības sadaļā paredzēta pētniecības un inovācijas pasākumiem 2014.–2020. gadam, un ka pētījumi

koncentrēsies uz e-veselības tehnoloģiju rentabilitāti, personu privātuma aizsardzības garantijām, lietotāju līdzdalību un to mehānismu integrāciju, kas Eiropas veselības aprūpes sistēmās vērsti uz pacientu;

Subsidiaritāte

28. uzsver, ka veselības aprūpes un medicīnisko pakalpojumu organizēšana un sniegšana ir dalībvalstu kompetencē. Daudzās ES valstīs reģionālās un vietējās pašvaldības atbild par veselības aprūpes un sociālā atbalsta politiku kopumā vai par lielu daļu no tās;

29. norāda, ka tieši nabadzīgākajos reģionos joprojām ir grūti no tehniskā, loģistikas un finanšu viedokļa izveidot informācijas un komunikācijas infrastruktūras un ieviest e-veselības aprūpes pakalpojumus, kā arī pilnveidot to potenciālu. Ja būs nepieciešama koordinācija vai stimuli, ES līmeņa rīcība var būt īpaši lietderīga. Tas sevišķi attiecas uz vairākiem tādiem aspektiem, kas optimāli jārisina Eiropas līmenī, piemēram, pārrobežu veselības aprūpes pakalpojumi, kvalifikāciju atzīšana, kopējie šķēršļi un tādu pētījumu standarti un metodes, ar kuriem nosaka e-veselības lietotņu efektivitāti. Lietderīgs var izrādīties arī finansiāls atbalsts, kas varētu palīdzēt segt lielās sākotnējās izmaksas;

30. atzīmē, ka rīcības plāns 2014.–2020. gadam ir vērsts uz pētniecību, inovāciju un sadarbību, un tajā ir sniegtas norādes par to, kāds varētu būt šīs jomas tiesiskais regulējums un tehniskais satvars. Ieguvējas no tā būtu visas ieinteresētās puses — uzņēmēji, vietējās un reģionālās pašvaldības, veselības aprūpes darbinieki, iedzīvotāji un pacienti. Tā kā rīcības plāna darbības joma ir salīdzinoši plaša, Eiropas Komisija vairāk pūļu varētu veltīt savas darbības prioritāšu noteikšanai;

31. cer, ka šajā jomā ES līmenī veiktie pasākumi nodrošinās veselības aizsardzības politikas un veselības aprūpes pievienoto vērtību reģionālā līmenī un veicinās Eiropas e-veselības un sociālā atbalsta telpas izveidi;

32. izsaka cerību, ka rīcības plāna īstenošanā tiks ņemts vērā ne vien dalībvalstu, bet arī reģionālo un vietējo pašvaldību viedoklis, jo tām ir būtiska loma saziņā ar iedzīvotājiem un pacientiem, viņus informējot, nodrošinot veselības aprūpes speciālistu sagatavošanu, paaugstinot vietējo iedzīvotāju atbalstu e-veselības sistēmas izveidei, īstenojot savā kompetencē esošos izmēģinājuma projektus un veiksmīgi risinot šīs jomas sarežģītos jautājumus, kā arī dažos reģionos veicot nepieciešamos likumdošanas pasākumus.

Briselē, 2013. gada 3. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Kā panākt, lai iekšējais enerģijas tirgus patiešām funkcionētu”

(2013/C 280/08)

REĢIONU KOMITEJA

- pauž stingru pārliecību, ka neliela apjoma enerģijas ražotājiem jānodrošina vienkārša piekļuve energotīkliem / viedajiem tīkliem. Lai atbalstītu šādu jaunu piegādātāju pieslēgšanos tīkliem, pamatīgi jāizstrādā noteikumi, kas mājsaimniecības un mazos ražotājus stimulētu veikt ieguldījumus enerģijas ražošanā mazos apmēros;
- pauž šaubas par to, vai Komisijas ierosinātie pasākumi ir pietiekami, lai uzlabotu patērētāju iespējas izdarīt sev vēlamu izvēli un cīnītos ar enerģētisko nabadzību, un uzstājīgi aicina par prioritāti izvirzīt patērētāju aizsardzību. Šai sakarā uzmanība jāvelta enerģijas lietotāju asimetriskajai pozīcijai iepretī lielajiem uzņēmumiem;
- aicina iestādes risināt jautājumu, kā tirgū stimulēt pareizus ieguldījumus ražošanā, pārvadē, uzglabāšanā un piedāvājuma/pieprasījuma līdzsvarošanas iekārtās, un iesaka līdzās pašreizējām programmām (Eiropas enerģētikas programma ekonomikas atveseļošanai (EEPEA), Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, ES kohēzijas politika, TEN-T programma, programma “Apvārsnis 2020”) meklēt jaunus finansējuma avotus infrastruktūras attīstīšanai;
- stingri atbalsta viedokli, ka steidzami jāmodernizē esošie tīkli un jāizveido viedie tīkli, un atbalsta sadarbību viedo tīklu attīstīšanā Eiropas, valstu un reģionālajā līmenī, kā arī Eiropas standartu izstrādi attiecībā uz viedajiem tīkliem;
- uzsver pārredzamību, kā arī iedzīvotāju un vietējo kopienu iesaistīšanu tīklu plānošanā, izstrādē un ieviešanā.

Ziņotājs	Piet DE VEY MESTDAGH (NL/ALDE), Groningenas provinces izpildpadomes loceklis
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Kā panākt, lai iekšējais enerģijas tirgus patiešām funkcionētu"
	COM(2012) 663 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

A. Tirgu atvēršana un vienlīdzīgu konkurences apstākļu radīšana

1. norāda, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir izšķiroša loma ES enerģijas tirgū, un uzsver to ieguldījumu iekšējā enerģijas tirgus izveides pabeigšanā un starp dalībvalstīm pastāvošo atšķirību mazināšanā. Turklāt vietējās un reģionālās pašvaldības ir iedzīvotājiem vistuvāk stāvošais valsts pārvaldes līmenis, un tādējādi tam ir ne tikai plašas saziņas iespējas, bet arī tieša pieredze saskarē ar daudzām problēmām, kuras pastāv ES enerģijas tirgos saistībā ar konkurētspēju, pārredzamību un enerģētikas nozares vispārējo regulējumu;

2. cieši atbalsta iekšējā enerģijas tirgus izveides pilnīgu pabeigšanu, kas ļaus reģioniem galveno uzmanību pievērst savām stiprajām pusēm un tādējādi arī attīstīt decentralizētu reģionālu enerģijas nozari, kurā tiks izmantoti atjaunojami energoresursi un no kura ieguvēji būs vietējā un reģionālā līmeņa zināšanu infrastruktūra, ekonomika un darba tirgus. RK ierosina izstrādāt stratēģiju, kas atbalstītu reģionālu klasteru (specializēšanās) un partnerību attīstīšanu, un iestājas par to, lai progresīvākajiem reģioniem – kuriem ir zināšanas par inovāciju sistēmām, funkcionējošiem atjaunojamo energoresursu tirgiem, viedo tīklu sistēmu izbūvi u. c. jautājumiem – tiktu piešķirta lielāka loma pašreiz Eiropas enerģijas tirgos pastāvošo nepilnību novēršanā;

3. aicina izstrādāt reģionālus enerģijas plānus, kas aptvertu enerģijas ražošanas, pārvades, uzglabāšanas un sadales projektus, nepieciešamās infrastruktūras izbūvi, kā arī reģionālas energoefektivitātes uzlabošanas un energotaupības shēmas, kam Komiteja iepriekš paudusi atbalstu atzinumā par trešo tiesību aktu paketi (CdR 21/2008 fin). Šādi reģionālie enerģijas plāni, ko izstrādātu vai nu reģionālo pašvaldību līmenī, vai aptverot vairākus reģionus, tostarp kaimiņvalstu reģionus, būtu pienācīgi jākoordinē un jāintegrē gan valstu, gan Kopienas līmenī;

4. atbalsta trešās tiesību aktu paketes aktīvāku īstenošanu un pārākuma procedūru uzsākšanu un uzsver, ka jāpanāk konkurences noteikumu stingra ievērošana, lai nodrošinātu līdzvērtīgus konkurences apstākļus visiem tirgus dalībniekiem, tostarp jaunienācējiem. Dalībvalstīm, kurām vēl joprojām ir tikai viens enerģijas piegādātājs, jānosaka par pienākumu likvidēt šķēršļus iekļūšanai tirgū un jāsniedz atbalsts (pārrobežu) infrastruktūras

izveidē, lai patērētājiem būtu brīva iespēja izvēlēties piegādātājus no visas Eiropas Savienības. Ražošanas un cenu liberalizēšana kopā ar efektīvu koordināciju Eiropas līmenī varētu sekmēt taisnīgu resursu sadales līdzsvaru starp Eiropas reģioniem, stabilizēt un uzlabot Eiropas enerģijas sektora pamatnosacījumus un veicināt ilgtspējīgu energoapgādi, tādējādi nodrošinot, ka papildu izmaksas, kas saistītas ar pārmaiņām enerģētikas nozarē, nav lielas;

5. uzsver, ka ir ļoti svarīgi, lai visā Eiropas Savienībā tiktu ievēroti nolīgumi par pārvades tīklu nošķiršanu no ražošanas un piegādes, tāpat arī nolīgumi par energoregulatoru iestāžu neatkarību un patērētāju aizsardzības prasības. Prioritārs uzdevums ir atbalstīt un pilnveidot ES Energoregulatoru sadarbības aģentūras (ERSA) lomu, it sevišķi tās spēju pārbaudīt valstu reglamentējošos lēmumus un izšķirt strīdus;

6. pilnībā atbalsta tādas pasākumus līdzvērtīgu konkurences apstākļu nodrošināšanai, kas palīdz izveidot decentralizētākus un konkurētspējīgākus tirgus modeļus, jo tie rada plašākas iespējas vietējā līmeņa enerģijas ražotājiem un atbalstošajai rūpniecībai, taču uzsver, ka līdzvērtīgu konkurences apstākļu garantēšana nozīmē arī nepieciešamās tīklu infrastruktūras nodrošināšanu tā, lai arīdzan nomaļie reģioni, tostarp salas, varētu izmantot šīs iespējas. Tāpēc izšķiroši priekšnosacījumi iekšējā enerģijas tīkla pabeigšanai ir infrastruktūras attīstība, arī aptverot nomaļākus reģionus, un nepieciešamība reģionālajā līmenī uzlabot starptautiskos savienojumus, savienojumus ar salām un pārvades jaudu;

7. norāda, ka dalībvalstu atšķirības nodokļu un nodevu jomā mazina elektroenerģijas tirgus konkurētspēju, un tam var būt negatīva ietekme arī uz citām ekonomikas jomām. Šāda situācija negatīvi ietekmē gan patērētājus, gan energoietilpīgas nozares, būtiski uzlabojot vai pasliktinot to konkurētspēju atkarībā no atrašanās vietas. Lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, nāksies pakāpeniski atcelt tiešas vai slēptas subsīdijas fosilajiem enerģijas avotiem un kodolenerģijai;

B. Patērētāju centrālā loma

8. uzsver, ka enerģētikas politikas uzmanības centrā jābūt patērētājam, kā RK norādījusi atzinumā "Eiropas elektroenerģijas un gāzes tirgi: trešā tiesību aktu pakete" (CdR 21/2008 fin). Patērētājiem jābūt uzmanības centrā, un galu galā – individuāli vai darbojoties grupās, kooperatīvos vai organizācijās – viņiem jābūt tiešai piekļuvei enerģijas tirgum, proti, vai nu dažādiem enerģijas avotiem no dažādiem ražotājiem, vai arī tiešai pieejai aktuālirtgum;

9. ir pārliecināta: lai palīdzētu patērētājiem izdarīt labāko izvēli ilgtspējas, saimnieciskā izdevīguma un energoefektivitātes ziņā un izvēlēties vislabāk piemēroto piegādātāju, prioritāte attiecībā uz enerģiju jāpiešķir izglītošanai, informēšanai un pārredzamībai un tam, lai patērētājiem būtu viegli piekļūt informācijai par iekšējā enerģijas tirgus piedāvātajām iespējām un jaunajām tehnoloģijām, kas ļautu samazināt par energopakalpojumiem maksājamās rēķinus. Turklāt patērētāji jāinformē par veidiem, kā kontrolēt enerģijas patēriņu, un par energotaupības un energoefektivitātes uzlabošanas, kā arī neliela mēroga ražošanas iespējām. Tāpēc RK iesaka Komisijai un dalībvalstīm veikt patērētājiem paredzētas informācijas kampaņas, kurās aktīvi būtu jāpiedalās vietējām un reģionālajām pārvaldes iestādēm un citām piemērotām reģionālā līmeņa pilsoniskās sabiedrības organizācijām;

10. uzskata: lai patērētājiem nodrošinātu lēmumu pieņemšanai nepieciešamo informāciju, ļoti svarīgas ir ne tikai ierosinātās informācijas kampaņas par energopakalpojumu sniedzējiem un cenām, bet arī tehniski labi izstrādātu un viedu, enerģijas ražošanas un patēriņa reāllaikā mērīšanai paredzētu skaitītāju sistēmu un enerģijas sadales tīklu ieviešana; tas viņiem ļautu labāk apzināties enerģijas cenas, enerģijas patēriņu (patēriņa struktūru) un attiecību starp patēriņu un enerģijas cenu un tādējādi sekmētu labāk pārdomātu un ilgtspējīgāku enerģijas izmantošanu, radītu priekšnoteikumus viedu (mājsaimniecības) elektroierīču izmantošanai, kā rezultātā tiktu panākti energotaupījumi. RK iesaka Komisijai turpināt iepriekšējos paziņojumos minētos pasākumus viedo skaitītāju ieviešanas stimulēšanai. Ar šo politiku jāsekmē viedu enerģijas sadales tīklu ierīkošana, kurā integrēta patēriņa kontrole, enerģijas uzkrāšanas, ražošanas un patēriņa elastīgums un informācijas apmaiņa starp šīm funkcijām, vienlaikus ievērojot precizitātes, privātuma aizsardzības, privātās dzīves aizsardzības un krāpšanas aspektus un vienlaikus veicot standartu izstrādi;

11. pauž šaubas par to, vai Komisijas ierosinātie pasākumi ir pietiekami, lai uzlabotu patērētāju iespējas izdarīt sev vēlamo izvēli un cīnītos ar enerģētisko nabadzību, un uztājīgi aicina par prioritāti izvirzīt patērētāju aizsardzību. Šai sakarā uzmanība jāpievērš enerģijas lietotāju asimetriskajai pozīcijai iepretī lielajiem uzņēmumiem, jo pretējā gadījumā tirgus nepiedāvā veidu, kā politikas veidotājiem / reglamentējošajām iestādēm saņemt atgriezenisko saiti no lietotājiem. Ar Eiropas Energoregulatoru padomes (CEER) starpniecību būtu jāapmainās ar vietējā un reģionālā līmeņa paraugprakses piemēriem tādos svarīgos, ar patērētājiem saistītos jautājumos kā piekļuve informācijai, iespējas veikt cenu salīdzināšanu un iegūt sīkāku informāciju par energopakalpojumu rēķinu veidojošajiem elementiem, kā arī par vismazāk aizsargāto patērētāju īpašo situāciju;

12. vēlas, lai energoefektivitātes veicināšanas mehānismi tiktu attīstīti vairāk, nekā tas ir pašlaik, un lai atbalsts tiktu piešķirts gan tradicionālajiem, gan modernajiem tehnoloģiskajiem risinājumiem un enerģētikas pakalpojumiem, kas veicina energotau-

pību. Ar enerģētisko nabadzību jācīnās, piemērojot sociāli neaizsargātām un jutīgām grupām samazinātu elektroenerģijas tarifu vai arī atlaides katra piegādātāja noteiktajiem tarifiem (sociālais tarifs mājsaimniecībām). Vienlaikus reģionālajām un vietējām pašvaldībām jāraugās, lai mājsaimniecībām, kas pieder pie minētajām grupām, būtu piekļuve īpaši šo mājsaimniecību interesēs izstrādātām remontdarbu programmām energoefektivitātes uzlabošanai. Citiem patērētājiem jāpiemēro vienoti tarifi, un ir jāizvairās no progresīvajiem tarifiem, jo to sistemātiska piemērošana bieži vien var kavēt citu pozitīvu darbību īstenošanu, piemēram, siltumsūkņa iekārtu izmantošanu kā alternatīvu apkures veidu. Visbeidzot, reģionālajā un vietējā līmenī jāizvērs informatīvas kampaņas par energoefektivitātes uzlabošanas metodēm un objektīvajām priekšrocībām, kas salīdzinājumā ar citiem risinājumiem rodas no to pielietošanas. To var atbalstīt arī ar īpašām energoefektivitātes programmām;

C. Nelielu enerģijas ražotāju nozīme

13. uzsver gan dalībvalstu, gan vietējā/reģionālā līmeņa pārvaldes struktūru nozīmi vietējā līmeņa energoapgādes risinājumu (piemēram, kooperatīvu) sekmēšanā; tie var ietvert enerģijas ražošanu nelielos apjomos, viedo tīklu izveidi un pieprasījuma puses līdzdalību, jo šīs iniciatīvas kļūst par arvien nozīmīgāku elementu ES enerģijas tirgu atjaunošanā. RK atbalsta integrētu pieeju – ne tikai tāpēc, lai veicinātu pārdomātāku patēriņu, bet arī nolūkā stimulēt neliela apjoma ražošanu, viedo tīklu attīstību un spēcīgu pieprasījuma reakciju sadales tīklos;

14. atzīst, ka arvien vairāk patērētāju ieguldīs privātā enerģijas ražošanā, nevis vēlēsies būt atkarīgi no citiem ("profesionālie patērētāji", t.i., enerģijas patērētāji, kuri papildus enerģijas patēriņam to arī ražo savām un/vai kaimiņu vajadzībām), kas no problemātikas izpratnes patērētāju vidū un ilgtspējas viedokļa vērtējams pozitīvi. Vietējā/reģionālā līmeņa energoresursu piegādē arvien lielāka loma būs maza mēroga uzņēmumiem un iniciatīvām (mājsaimniecības, vietējā līmeņa kopienas, kaimiņu apvienības, reģionāli kooperatīvi), un tas labvēlīgi ietekmēs vietējā/reģionālā līmeņa ekonomiku un darba tirgu. Tāpēc neliela apjoma enerģijas ražotājiem jānodrošina vienkārša piekļuve energotīkliem / viedajiem tīkliem. Lai atbalstītu tādu jaunu piegādātāju pieslēgšanos tīkliem, pamatīgi jāizstrādā noteikumi, kas mājsaimniecības un mazos ražotājus stimulētu veikt ieguldījumus enerģijas ražošanā mazos apmēros. RK aicina Komisiju īpašu uzmanību pievērst neliela apjoma enerģijas ražošanas pieaugošajai nozīmei un tās specifiskajām prasībām, un, lai veicinātu šo attīstību, stimulēt paraugprakses apmaiņu vietējā un reģionālajā līmenī;

15. uzsver, ka nepieciešamība uzlabot patērētāju iespējas izdarīt sev vēlamo izvēli, kā arī neliela apjoma ražošanas pieaugošā nozīme mudina ne tikai veicināt viedu skaitītāju sistēmu plašāku ieviešanu, bet arī pārskatīt ES viedo tīklu koncepciju. Lai gan Komisija pieņem, ka viedo tīklu sistēma,

kas darbosies bez traucējumiem, veicinās konkurenci iekšējā enerģijas tirgū, nekur konkrēti nav minēta neliela apjoma ražošanas arvien pieaugošā nozīme, ne arī enerģijas patērētāju kā ražotāju un neliela apjoma energoresursu uzglabāšanas veicinātāju potenciālā loma. Tāpēc RK uzskata, ka ir jāpārskata Komisijas viedo tīklu koncepcija un jāapmainās ar esošajām zināšanām un inovācijām, lai būtu iespējams efektīvi atbalstīt neliela apjoma ražošanu;

D. Konkurētspējīgi vairumtirgi un tirgus pārredzamība

16. norāda, ka enerģijas vairumtirgi sniedz cenu signālus, kas ietekmē ražotāju un patērētāju izvēli, kā arī lēmumus par ieguldījumiem ražošanas iekārtās un pārvades infrastruktūrā. Šiem signāliem būtu jāatspoguļo reālā situācija attiecībā uz enerģijas piedāvājumu un pieprasījumu. Lielāka pārredzamība enerģijas vairumtirgos samazina tirgu manipulēšanas un cenu signālu izkropļošanas risku. Tādēļ RK uzsver, ka regulas par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību (REMIT) piemērošana ir viens no galvenajiem pasākumiem, lai ES līmenī risinātu enerģijas tirgus nepilnības;

17. uzskata, lai nodrošinātu Eiropas enerģijas tirgus efektīvu darbību, būtiski ir izstrādāt tīklu kodeksus, atrisināt atlikušos regulējuma jautājumus saistībā ar Eiropas balansēšanas tirgus tīkla kodeksu un izveidot koordinēšanas iniciatīvu jaunu regulējuma un tehnisku jautājumu risināšanai. RK atbalsta šos pasākumus, jo tie ļautu Eiropā izveidot un nostiprināt elastīgu un drošu enerģijas tirgu, un uzskata, ka Eiropas Komisijai būtu pastāvīgi jāuzrauga Eiropas tīklu kodeksu ieviešana, vienlaikus ievērojot reģionālās atšķirības attīstības ziņā, lai ne tikai nodrošinātu šo kodeksu raitu un efektīvu īstenošanu, bet arī to darbotiespēju un efektivitāti tirgū;

18. piekrīt Komisijas viedoklim par visā Eiropā ieviestas harmonizētas sistēmas potenciālu. Kodeksa izstrādes laikā kļūva skaidrs, ka ir vajadzīga ciešāka saikne starp noteikumiem, kas paralēli tika izstrādāti ES un dalībvalstu līmenī. Šai sakarā RK piekrīt Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūras (ERSA) viedoklim: arī turpmāk tīklu kodeksos galvenā uzmanība jāpievērš valstu energotīklu savstarpējā savienojuma uzlabošanai;

19. ir pārliecināta par dabasgāzes potenciālu, it sevišķi par tās kā līdzsvara un rezerves resursu, taču piekrīt Komisijas paustajām bažām par atšķirībām dabasgāzes infrastruktūras pieejamībā Eiropas reģionos. (Šķidrās) gāzes transporta un uzglabāšanas infrastruktūras izbūve visos Eiropas reģionos un gāzes un elektroenerģijas tīklu integrēšana sekmētu iekšējā enerģijas tīkla pabeigšanu. Tāpēc RK piekrīt Komisijas un ERSA viedoklim, ka reģionālajām iniciatīvām būtu jāpalīdz izveidot papildu reģionālos dabasgāzes mezglus un elektroenerģijas biržas, lai panāktu pilnīgu elektrības tirgu sasaisti visā Eiropā. Tāpēc ir jāstiprina elektroenerģijas un gāzes tīklu starpsavienojumi ar tālākajiem un salu reģioniem. Vietējā/reģionālajā līmenī būtu jāizstrādā izmē-

ģinājuma projekti, kuru mērķis ir pārvērst elektroenerģiju dabasgāzē un otrādi, un to rezultāti jāizplata;

E. Atjaunojamie energoresursi

20. ir pārliecināta, ka mērķa paaugstināt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru īstenošana sekmēs iekšējā elektroenerģijas tirgus pabeigšanu, taču atzīst, ka tikai uz cenu atbrīvošanu vien balstīta liberalizācija vēl nenozīmē, ka tā katrā ziņā nodrošinās ES energosistēmas dekarbonizāciju. Tomēr integrēts iekšējais elektroenerģijas tirgus nozīmē mazākas cenu svārstības konkrētos reģionālos tirgos, kas atjaunojamos energoresursus ļauj efektīvāk izplatīt un integrēt tīklos. Ideālā gadījumā ieguldījumiem enerģētikas jomā vajadzētu sekmēt atjaunojamo energoresursu izplatību. Tā kā dalībvalstu individuālie lēmumi atjaunojamo energoresursu jautājumā joprojām nav saskaņoti, RK mudina izstrādāt kopīgu Eiropas stratēģiju, lai radītu gan uz tirgus mehānismiem balstītus, gan arī regulējuma instrumentus, kā norādīts RK nostājā, ko tā paudusi atzinumā "Enerģija no atjaunojamiem energoresursiem" (CdR 2182/2012 fin);

21. lai sekmētu vēja un saules enerģijas pieaugošā īpatsvara integrēšanu un garantētu stabilu piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvaru, ierosina ieviest skaidru normatīvo bāzi, kurā būtu noteikta katra dalībnieka loma un mudina meklēt tirgū balstītus risinājumus, kas enerģijas tirgū raidītu pareizus cenu signālus. Pieprasījuma pusē skaidri cenas signāli veicinās energoietasipjumu, savukārt piedāvājuma pusē tie nodrošinās nepieciešamo elastību. Tas ietver arī efektīvu emisiju tirdzniecības sistēmu, kas nodrošinātu atbilstošus stimulus ieguldījumiem atjaunojamajos energoresursos un elastībā. Lai nodrošinātu, ka Eiropas Savienības emisiju kvotu tirdzniecības sistēma rada pietiekamus stimulus ieguldījumu veikšanai zemu oglekļa emisiju tehnoloģiju attīstībā, RK aicina rast strukturālu risinājumu emisiju kvotu pārēmīga piedāvājuma akūtajai problēmai;

22. pauz nožēlu, ka koordinācijas ES līmenī trūkuma dēļ un attiecībā uz ražošanas jaudām izveidoto dažādu, bieži nesavietojamu valsts līmeņa atbalsta shēmu un atbildzināšanas mehānismu dēļ par vienu no galvenajiem faktoriem, pieņemot lēmumu par līdzekļu ieguldīšanu spēkstacijās Eiropā, kļūst tā dēvētā "regulējuma izvēle" (*regulatory shopping*), proti, tirgus dalībnieks pats nosaka, kuri noteikumi uz viņu attiecas un kuri ne. RK uzsver, ka atjaunojamo energoresursu attīstīšana nedrīkst notikt izolēti un tā nedrīkst kavēt enerģijas tirgus darbību. Dalībvalstu publiskā atbalsta shēmām jābūt precīzi mērķorientētām, paredzamām, darbības jomas ziņā pielāgotām izvirzītajiem mērķiem, proporcionālām un ar pakāpeniskās pārtraukšanas noteikumiem, lai atspoguļotu izmaiņas atbalstāmā ražošanas veida komerciālajā dzīvotspējā. Jebkāda veida atbalsta pasākumi īstenojami atbilstīgi iekšējam tirgum un saskaņā ar attiecīgajiem ES noteikumiem par valsts atbalstu. Atbildīgajām iestādēm, it sevišķi robežreģionos, pirms jaunu atbalsta pasākumu īstenošanas pilnībā jāņem vērā tas, kā paredzētie lēmumi varētu ietekmēt elektroenerģijas sistēmu kaimiņu reģionos/valstīs. RK atbalsta Komisijas iniciatīvu publicēt vadlīnijas par paraugpraksi saistībā ar atjaunojamajiem energoresursiem paredzētiem atbalsta mehānismiem;

23. tā kā pašreiz vietējā un valstu līmenī energoproduktiem uzliekamie nodokļi ES teritorijā ievērojami atšķiras, atbalsta Komisijas iniciatīvu veicināt vienotu un labāk pārdomātu enerģijas nodokļu politiku Eiropā. Lielākā mērā saskaņota nodokļu sistēma, kas ļautu atjaunojamiem energoresursiem un fosilajiem energoresursiem paredzēt uz objektīviem faktoriem balstītu nodokļu slogu, kurā ņemta vērā katra energoprodukta energoietilpība un CO₂ emisijas līmenis, palīdzētu sasniegt “20-20-20” mērķus un samazināt CO₂ emisijas, kā arī īstenot 2050. gada ceļvedi noteiktos mērķus. Šajā sakarībā ir arī nepieciešams vienoties par taisnīgām metodēm, kā sertifikātus piešķirt tādām oglekļa emisijām, kuras rodas, ražojot un patērējot enerģiju pāri valstu un reģionu robežām liberalizētā Eiropas enerģijas pārvades un sadales sistēmā;

24. līdzās atjaunojamo energoresursu izmantošanai uzsver arī energoefektivitātes un energotaupības nozīmi. Pilsētu un teritoriālā plānošana vietējā/reģionālajā līmenī, kā arī vietējo/reģionālo pašvaldību īstenoti energoefektivitātes pasākumi un energoefektīvu mājokļu un ēku izbūves veicināšana palīdzēs taupīt enerģiju un sekmēs vietējā līmeņa risinājumus enerģijas jomā, tostarp koģenerācijas izmantošanu. RK iesaka šo politikas jomu neatslābstoši saglabāt uzmanības lokā un ierosina izmantot vietējā un reģionālā līmeņa paraugprakses piemērus, lai stiprinātu Eiropas un valstu līmeņa politikas pasākumus šai jautājumā;

F. Jaudas mehānismi, pieprasījuma reakcija un energoapgādes drošība

25. uzsver, ka pāragri ieviesti un neatbilstoši izstrādāti jaudas mehānismi var novest pie iekšējā tirgus fragmentācijas un kavēt ieguldījumus. RK apšaubā vairāku dalībvalstu jaudas mehānismus, kuru uzdevums ir palīdzēt elektroenerģijas ražotājiem saglabāt pieejamu neizmantotu ražošanas jaudu, lai garantētu pietiekamu jaudu arī tad, kad mainīgie enerģijas avoti (piemēram, vēja un saules enerģija) enerģiju neražo. Tieši pretēji, bez iepriekšējas saskaņošanas enerģijas pārpalikumu (piemēram, no vēja enerģijas) nevajadzētu nosūtīt uz kaimiņvalstu tīkliem, jo tādējādi var tikt kropļots enerģijas tirgus šajās valstīs (“plūsmas cilpu” fenomens). Savukārt citos gadījumos kādas zonas pārpalikums var palīdzēt novērst deficītu citā zonā. RK atbalsta Komisijas pieeju meklēt pārrobežu risinājumus. Pirms reģionāla vai valsts līmeņa pasākumu īstenošanas kārtīgi jāizpēta, vai jaudas problēma tiešām pastāv un vai trūkst alternatīvu risinājumu, un jāpārbauda, vai ierosinātajos pasākumos ņemta vērā pārrobežu ietekme. Piegādes drošības jomā ļoti svarīgi ir īstenot koordinētu pieeju;

26. uzskata, ka Eiropas enerģijas tirgu turpmāk nedrīkst noteikt vienīgi piedāvājums, bet ir jākontrolē arī pieprasījums, it īpaši maksimālā pieprasījuma periodos. Tirgus dalībniekiem jātiecas samazināt rūpniecisko un mājāsaimniecību enerģijas patēriņu un jārada visi nepieciešamie apstākļi, lai varētu izmantot viedo tīklu un viedo skaitītāju jaunās funkcijas. Tādēļ RK atbalsta tādu saskaņotu jaudas mehānismu izstrādi ES līmenī, kas varētu izlīdzināt maksimālā enerģijas patēriņa periodus,

sekmēt ES elektroenerģijas sistēmu drošu darbību (tostarp maksimālā patēriņa periodos) un stimulēt elektroenerģijas patēriņa samazināšanu;

27. ir pārliecināta, ka, izstrādājot vispārējo Eiropas infrastruktūras redzējumu, vienlīdz lielā mērā jāņem vērā gan sadales sistēmas operatoru, gan pārvades sistēmu operatoru infrastruktūras attīstīšana. Sadales infrastruktūras attīstība ir būtisks nosacījums, lai sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus, un tā ir steidzami nepieciešama, lai varētu atjaunojamus energoresursus pievienot viediem tīkliem un decentralizētos energoproduktus integrēt sistēmā. Šo uzdevumu nebūs iespējams sekmīgi īstenot, ja infrastruktūras plānošana attieksies vienīgi uz pārvades sistēmām;

G. Infrastruktūras tīkli

28. apzinās, ka enerģijas tīkls kļūst arvien starptautiskāks un ka iekšējā enerģijas tirgus pabeigšanā būtiska nozīme ir starpsavienojumiem, rezerves un uzglabāšanas iekārtām un infrastruktūrai. Tāpēc RK atbalsta 2012. gada 27. novembrī panākto vienošanos par Eiropas infrastruktūras paketi, taču mudina līdzās liela apjoma (starptautiskiem) ieguldījumiem veikt ieguldījumus arī reģionālā un pat vietējā līmeņa tīklos, tai skaitā starpsavienojumos ar sistēmām izolētās vai daļēji izolētās salās, jo enerģija arvien lielākā apjomā tiek ražota vietējā/reģionālajā līmenī;

29. aicina iestādes risināt jautājumu, kā tirgū stimulēt pareizus ieguldījumus ražošanā, pārvadē, uzglabāšanā un piedāvājuma/pieprasījuma līdzsvarošanas iekārtās, un iesaka līdzās pašreizējām programmām (Eiropas enerģētikas programma ekonomikas atveseļošanai (EEPEA), Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, ES kohēzijas politika, TEN-T programma, programma “Apvārsnis 2020”) meklēt jaunus finansējuma avotus infrastruktūras attīstīšanai. Publiskā un privātā sektora partnerības, privātu līdzekļu mobilizēšana, inovatīvas vienošanās par finansējumu vai fiskālie pasākumi – tie visi ir potenciāli veidi papildu finansējuma iegūšanai. Lai veicinātu privātu līdzekļu ieplūšanu, nepieciešama lielāka noteiktība attiecībā uz to, kāda veida ieguldījumi ilgtermiņā nesīs peļņu. Tāpēc RK uzsver, ka liela nozīme ir Eiropas (ilgtermiņa) enerģētikas ieguldījumu programmai. Arī turpmāk būtu jāsaglabā iespēja, ka vietējās/reģionālās pašvaldības var ar vienkāršotiem piekļuves nosacījumiem no Eiropas Investīciju bankas saņemt finansējumu ilgtspējīgas enerģijas projektiem. Turklāt regulatoriem būtu jābūt iespējai enerģijas tarifi iekļaut infrastruktūras uzlabošanas un rezerves un uzglabāšanas iekārtu izmaksas;

30. ierosina Eiropas Savienībā saskaņot atļauju izsniegšanas kārtību un uzlabot izmaksu sadalījumu pārrobežu projektiem, jo tas veicinātu infrastruktūras tīklu attīstību un sekmētu ieguldījumus. Turklāt tas varētu uzlabot apgādes drošību Eiropas Savienībā un atjaunojamo enerģijas avotu integrāciju, paplašinot

enerģijas transportēšanas iespējas. Šai sakarā vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāuzņemas ievērojama loma, proti, jāvienkāršo plānošanas procedūras un enerģijas infrastruktūra jāintegrē vietējā un reģionālā līmeņa plānos;

31. uzskata, ka enerģotīklu un to attīstības izmaksas, kas visā Savienībā rodas vides un patērētāju interesēs, ir jāsedz solidāri, un tās nedrīkst palikt tikai to valstu ziņā, kurās tīklu paplašina. Tāpēc RK atbalsta ideju turpināt attīstīt un ieviest regulā par energoinfrastruktūrām paredzētos, stabilos izmaksu dalīšanas mehānismus, kā arī atzinīgi vērtē uzraudzības iestāžu ACER un ENTSO-G pašreizējo darbu pie šīs politikas izstrādes;

H. Viedie tīkli

32. stingri atbalsta viedokli, ka steidzami jāmodernizē esošie tīkli un jāizveido viedie tīkli, un atbalsta sadarbību viedo tīklu attīstīšanā Eiropas, valstu un reģionālajā līmenī, kā arī Eiropas standartu izstrādi attiecībā uz viedajiem tīkliem. Esošos plānus vajadzētu papildināt ar valsts un reģionālā līmeņa rīcības plāniem tīklu modernizēšanai. Šai sakarā pētniecības un izstrādes programmām (pētniecības pamatprogrammai, programmai „Saprātīga enerģija Eiropai”) būtu jāatbalsta rūpniecības nozare. It sevišķi ar vietējā un/vai reģionālā līmeņa izmēģinājuma projektiem varētu demonstrēt viedo tīklu iespējas un sekmēt tīklu izbūvi visā Eiropā. Tāpēc RK aicina Komisiju sadarbīties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai izstrādātu rīcības plānus viedo tīklu ieviešanai;

33. uzsver: lai īstenotu esošo tīklu pārveidi par viedajiem tīkliem, nepietiks tikai ar ieguldījumiem jaunas infrastruktūras izveidē, bet vajadzīgs vēl papildu finansējums. Jāizpēta, vai regulatoriem būtu jādod operatoriem iespēja šīs finanšu saistības iekļaut savā tarifu struktūrā, kas šobrīd nav atļauts. RK arī mudina regulatoru ieviestajās salīdzinošās novērtēšanas metodēs attiecībā uz tarifiem un piekļuves izmaksām pārvades un sadales tīkliem iekļaut ne tikai kvantitatīvus aspektus (izmaksas), bet arī kvalitatīvus aspektus (piemēram, tīkla kvalitāte un drošuma kritēriji), lai saglabātu pašreizējo tīklu kvalitātes līmeni;

34. norāda: ātras modernizācijas un viedu tīklu izveides absolūti izšķirošs priekšnosacījums ir tāds regulējums, kas rosina vajadzīgos ieguldījumus, nodrošinot atbilstošu peļņu, un kurā bez kavēšanās tiktu precizēti attiecīgās lomas un atbildības sadalījums. Tā kā tīklu operatoriem vajadzīgs stabils, paredzams, atbalstošs un ilgtermiņā funkcionējošs regulējums, kas stimulētu un veicinātu nepieciešamos jauninājumus, ir jāizstrādā ilgtermiņa redzējums;

35. uzsver, ka sabiedrības atbalsta nodrošināšanai iedzīvotāji un vietējās kopienas katrā ziņā jāiesaista tīklu plānošanā, izstrādē un ieviešanā. Tīkla plānošanas process ir jāpārskata tā, lai tas būtu piemērots energoefektivitātes, atjaunojamo energoresursu un pieprasījuma vadības jaunajam laikmetam un lai nodrošinātu sistēmas maksimālu elastību un izturību. Piekrīt, ka tīkla plānošanas procesam jābūt iekļaujošam, pārredzamam un demokrātiskam.

Briselē, 2013. gada 4. jūlijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES galveno mērķu pārskatīšana atkritumu jomā”

(2013/C 280/09)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka efektīvāka atkritumu rašanās novēršana, kā arī principa “piesārņotājs maksā” pilnīga īstenošana ļautu samazināt finansiālo un organizatorisko slogu vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Pamatojoties uz labākajiem, pašlaik jau sasniegtajiem rezultātiem, būtu jānosaka vērienīgi un saistoši mērķi. Šajā sakarā līdz 2020. gadam sadzīves atkritumu daudzums uz vienu iedzīvotāju būtu jāsamazina par 10 % salīdzinājumā ar 2010. gadā reģistrēto daudzumu;
- vēlas, lai dalībvalstīm būtu noteikti saistoši, atsevišķi, minimālie, kvantitatīvie mērķi katrai atkārtoti izmantojamu atkritumu kategorijai, ņemot vērā atbilstības līmeni pašreizējiem mērķiem visā ES;
- pauž atbalstu nodomam izpētīt iespējas līdz 2025. gadam pašreizējo obligāto mērķi cieto sadzīves atkritumu pārstrādes jomā palielināt līdz 70 % apmēram, ņemot vērā atbilstības līmeni pašreizējiem mērķiem visā ES; uzskata, ka būtu jāvienojas par starpposma mērķiem un pārejas periodiem;
- vēlas, lai tiktu noteikti mērķi attiecībā uz rūpniecisko atkritumu pārstrādi. Šādus mērķus varētu noteikt atkarībā no materiāliem, nevis atkritumu veida. Šiem mērķiem vajadzētu būt tikpat vērienīgiem kā sadzīves atkritumu pārstrādes jomā izvirzītajiem mērķiem;
- uzsver, ka jāpieņem visstingrākie kopīgie reglamentējošie standarti atkritumu šķirošanas un attīrīšanas jomā. Līdz 2020. gadam būtu jāpanāk, ka faktiski tiek šķiroti 100 % atkritumu;
- vēlas, lai līdz 2020. gadam tiktu aizliegta visu to organisko vai bioloģiski noārdāmo atkritumu apglabāšana poligonos, kurus var izmantot atkārtoti, daļēji vai pilnīgi pārstrādāt, vai arī izmantot to siltumietilpību. Vispārējais mērķis ir panākt, ka no visu veidu un izcelsmes atkritumu kopapjoma poligonos nonāk 5 % vai vēl mazāk;
- pauž atbalstu nodomam izpētīt iespējas noteikt vērienīgākus mērķus attiecībā uz visa veida izlietoto plastmasas iepakojumu pārstrādi, proti, panākt, ka pārstrādāti tiek 70 % šādu atkritumu, un mērķis izlietotā stikla, metāla, papīra, kartona un koka iepakojuma pārstrādes jomā būtu jāpalielina līdz 80 %, ņemot vērā atbilstības līmeni pašreizējiem mērķiem visā ES; uzskata, ka būtu jāvienojas par starpposma mērķiem un pārejas periodiem.

Ziņotājs: Michel LEBRUN kgs (BE/PPE), Beļģijas Franču valodas kopienas parlamenta deputāts

Atsauces dokuments Eiropas Komisijas 2012. gada 14. decembra vēstule par atzinuma pieprasījumu

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. uzskata, ka atbildīgas un ilgtspējīgas politikas mērķim atkritumu rašanās novēršanas un atkritumu apsaimniekošanas jomā vajadzētu būt šādam: maksimāli samazināt atkritumu rašanās un apsaimniekošanas negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību un vidi, kā arī — saglabāt dabas resursus un nodrošināt materiālu, pirms tie kļūvuši par atkritumiem, atgriešanu ekonomiskā apritē;

2. secina, ka, pateicoties proaktīvam ES līmeņa tiesiskajam regulējumam, atkritumu rašanās novēršanas un apstrādes jomā ir panākts progress. Komiteja ar gandarījumu norāda, ka dažas dalībvalstis un arī vietējās un reģionālās pašvaldības pārsniegušas ES izvirzītos mērķus šai jomā. Ar turpmākajiem tiesību aktiem mazāk sekmīgās dalībvalstis un VRP ir jāmudina darbu turpināt, lai panāktu labākus rezultātus;

3. pieņem zināšanai, ka atkritumu apsaimniekošanas jomā pastāv lielas atšķirības dalībvalstīs. Jāatbalsta, lai dalībvalstīs un arī vietējās un reģionālajās pašvaldībās, kurās vēl nav panākts pietiekams progress, attīstītos atkritumu pienācīgas apsaimniekošanas infrastruktūra, metodes un veikspēja, pilnveidojot gan valstu, gan pašvaldību sadarbību vietējā un starptautiskā mērogā;

4. uzsver, cik liela nozīme ir Eiropas statistikai atkritumu jomā, lai tālāk izstrādātu datus arī reģionālā līmenī. Šajā sakarā Komiteja atzinīgi vērtē to, ka Eurostat datubāzē jau ir ietverti dati par sadzīves atkritumu pārstrādi vairāku valstu reģionos. Ir lietderīgi izvērtēt reģionālās atšķirības atkritumu apsaimniekošanas jomā, jo būtiskās atšķirības valstīs liecina par reģionālo politiku nozīmīgumu un relatīvajiem panākumiem ⁽¹⁾;

5. apzinās, ka šis atzinums papildina pašlaik spēkā esošo tiesību aktu izvērtēšanas un pārskatīšanas darbu. Izvērtēšanas un pārskatīšanas rezultātā izvirzītajiem jaunajiem mērķiem būtu jāpapildina Ceļvedi par resursu efektīvu izmantošanu ⁽²⁾ minēto mērķu īstenošana un tie būtu jāiekļauj Septītajā vides rīcības programmā ⁽³⁾, kas veicinās stratēģijā "Eiropa 2020"

noteikto gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes mērķu sasniegšanu, turklāt jaunajiem mērķiem būtu arī jāatbalsta ES izejvielu saglabāšanas iniciatīvā paredzētie pasākumi ⁽⁴⁾;

6. pauž gandarījumu, ka Eiropas Komisija ir aicinājusi Reģionu komiteju izteikt viedokli par Pamatdirektīvā par atkritumiem ⁽⁵⁾, direktīvā par atkritumu poligoniem ⁽⁶⁾ un direktīvā par iepakojumu un izlietoto iepakojumu ⁽⁷⁾ izvirzīto ES atkritumu apsaimniekošanas jomas mērķu pārskatīšanu;

7. uzskata, ka priekšlikumā par tālejošākiem mērķiem ES līmenī pirmām kārtām ir jāizvērtē iemesli, kādēļ katrā reģionā nav īstenoti pašreizējie mērķi, lai gan tiek noteikti pārejas periodi un starpposma mērķi mazāk attīstītām dalībvalstīm, reģionālajām un vietējām pašvaldībām;

8. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska loma ES tiesību aktu īstenošanā šajā jomā, atkritumu apstrādes un glabāšanas infrastruktūras izveidošanā un finansēšanā, kā arī to plūsmas operatīvā pārvaldībā. Optimāla atkritumu apsaimniekošana vietējām un reģionālajām pašvaldībām pašlaik ir viens no lielākajiem izaicinājumiem. Šajā sakarā RK vēlas piedalīties visos politikas izstrādes procesa posmos attiecīgajās jomās;

9. uzsver: nosakot, ka viena no piecām 2013. gada Subsidiaritātes darba plāna prioritātēm ir izvērtēt ES politiku atkritumu jomā, RK ir apliecinājusi savu vēlmi stiprināt vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību to jauno mērķu izstrādāšanā, kurus tām būs jāīsteno. Šajā saistībā RK aicina Eiropas Savienību nodrošināt vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību un sadarbību tādā mērā, kas pilnībā atbilst subsidiaritātes principam; RK ir sarīkojusi par subsidiaritātes jautājumiem apspriešanos ar Subsidiaritātes uzraudzības ekspertu grupu un saviem partneriem no Subsidiaritātes uzraudzības tīkla, lai analizētu ES tiesību aktu atkritumu apsaimniekošanas jomā pārskatīšanu;

10. norāda, ka jaunie mērķi jāpieņem, ievērojot proporcionālātes principu. RK aicina Eiropas Savienību, ievērojot piesardzības principu, izvērtēt, kā jaunie pasākumi varētu ietekmēt vietējās un reģionālās pašvaldības, to budžetu, administratīvo veikspēju un darbību. Īpaša uzmanība jāvelta tam, kādas

⁽¹⁾ EVA ziņojums Nr 2/2013

⁽²⁾ COM (2011) 571 final, CdR 140/2011 fin

⁽³⁾ COM(2012) 710 final

⁽⁴⁾ COM(2011) 25 final

⁽⁵⁾ 2008/98/EK

⁽⁶⁾ 99/31/EK

⁽⁷⁾ 94/62/EK

ir jaunās politikas īstenošanas iespējas tajās dalībvalstīs un vietējās un reģionālās pašvaldības, kuras vēl nav guvušas pietiekamus panākumus. Galīgo mērķu īstenošanai būs nepieciešama dalītu starpposma mērķu noteikšana, kā arī zināma darbības elastīguma piešķiršana vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Šajā nolūkā būs jāņem vērā ģeogrāfisko, demogrāfisko un sociāli ekonomisko apstākļu īpatnības;

11. vēlas, lai mērķu pārskatīšanas pamatā būtu tuvuma princips. Šā principa piemērošana būtu jāsaprot gan vietējā, gan starptautiskā mērogā, proti, turpmāko tiesību aktu pamatā galvenokārt vajadzētu būt atkritumu apsaimniekošanas darbību saglabāšanai un attīstīšanai ES teritorijā. RK aicina mērķu pārskatīšanā raudzīties, lai nemazinātos ES publiskā un privātā sektora uzņēmumu konkurētspēja un vienlīdzīgas iespējas šajā nozarē un lai tiktu atbalstīta šīs nozares saimnieciskā darbība Eiropas Savienībā;

Savstarpēja sapratne atkritumu apsaimniekošanas jomā

12. vēlas, lai Savienībā tiktu pieņemta viena vienīga, efektīva un pārredzama metode atkritumu aprēķināšanai, lai tādējādi racionalizētu mērķus, kā arī varētu salīdzināt situācijas un gūtos panākumus; ieviešot šo metodi, būtu jāņem vērā vietējie apstākļi katrā dalībvalstī. Komiteja īpaši aicina pašreizējās četras metodes, kuras noteiktas Atkritumu pamatdirektīvā⁽⁸⁾ un ar kurām aprēķina mērķus sadzīves un citu līdzīgu atkritumu jomā, aizstāt ar vienu caurskatāmu, uzticamu un tālejošu metodi;

13. aicina izveidot "Eiropas vārdnīcu", kurā būtu apkopoti izsmeljoši un precīzi termini, ko izmanto saistībā ar atkritumiem, atkritumu apstrādes metodēm, atkritumu otrreizēju izmantošanu, pārstrādes un reģenerācijas metodēm, struktūrām un infrastruktūru, kā arī šīs nozares dalībniekiem;

14. mudina izstrādāt ES nomenklatūru atkritumu klasifikācijai, kas aptvertu visu atkritumu plūsmu, lai panāktu atkritumu neapstrīdamu klasificēšanu hierarhijas ietvaros;

Pamatdirektīva par atkritumiem — tās nostiprināšana un jaunu mērķu izvirzīšana

15. pauž atbalstu, pirmkārt, dalītu mērķu noteikšanai un, otrkārt, tam, lai katrai hierarhijas pakāpei paredzēto vispārējo mērķu ietvaros tiktu noteikti arī atsevišķi mērķi katram apstrādājamo atkritumu plūsmas un materiālu veidam;

16. aicina noteikt konkrētus mērķus attiecībā uz būtiskiem materiāliem, kuri ir svarīgi tautsaimniecībai, bet kurus nevarēs atgūt tikai ar konkrētam produktam noteiktiem mērķiem;

17. aicina pieņemt principu, kas paredz dažādu atkritumu veidu automātisku pāreju uz iespējamo augstāko hierarhijas līmeni. Hierarhijas ietvaros klasificējot atkritumu plūsmas, par svarīgāko jāuzskata nevis atkritumu veids, bet gan materiāli, ko tie satur;

18. vēlas, lai ES finansējums prioritāri tiktu piešķirts darbībām, kas veicamas saistībā ar hierarhijas augstākajiem līmeņiem. Projektam, kas saistīts ar hierarhijas zemākajiem līmeņiem, subsīdijas var piešķirt vienīgi tad, ja jau veikti visi nepieciešamie pasākumi augstākajiem līmeņiem paredzēto mērķu sasniegšanai;

Atkritumu rašanās novēršana

19. norāda, ka atkritumu apsaimniekošana tikai daļēji ierobežo ietekmi uz vidi. Tādēļ ir svarīgi veicināt atkritumu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kas rosinās dabas resursu aizstāšanu ar materiāliem, kuri iegūti no atkritumiem. Pirmais un galvenais rīcības virziens, kā mazināt kaitējumu videi, ir atkritumu rašanās novēršana;

20. uzsver, ka efektīvāka atkritumu rašanās novēršana, kā arī principa "piesārņotājs maksā" pilnīga īstenošana ļautu samazināt finansiālo un organizatorisko slogu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras ir atbildīgas par atkritumu apsaimniekošanu;

21. aicina ieviest stingrākas prasības atkritumu rašanās novēršanas jomā. Pamatojoties uz labākajiem, pašlaik jau sasniegtajiem rezultātiem, būtu jānosaka vērienīgi un saistoši mērķi. Šajā sakarā līdz 2020. gadam sadzīves atkritumu daudzums uz vienu iedzīvotāju būtu jāsamazina par 10 % salīdzinājumā ar 2010. gadā reģistrēto daudzumu, tomēr gadījumos, kad jaunajā direktīvā noteiktais kopējais atkritumu samazināšanas mērķis ir pretrunā atkritumu samazināšanas mērķim uz vienu personu, noteicošajam būtu jābūt pirmajam;

22. aicina veikt pasākumus, lai mazinātu pārtikas un izlietotā iepakojuma izšķiešanu, un rast papildu iespējas, kā nodrošināt ar patēriņam derīgu pārtiku ģimenes, kurām vajadzīga palīdzība, un maznodrošinātās ģimenes. Ar šādiem pasākumiem būtu jāpanāk, ka patērētāji ir labāk informēti par "izlietot līdz" datumu, par produktu derīguma termiņu, par to oglekļa dioksīda pēdu un atkārtoti izmantojama iepakojuma ekoloģiskajām priekšrocībām. Pasākumi būtu jāveic arī iedzīvotāju izpratnes veidošanai par to, ka produktu iegādes apjoms ir jāsamazina ar pašu reālajām vajadzībām un ka uzmanība jāpievērš arī tam, kāds ir produkta iepakojums. Pārtikas izšķiešanas mazināšanas jautājumi arī būtu jāiekļauj ražošanas, pārstrādes, gastronomijas un tirdzniecības speciālistu apmācības programmās;

Ražotāja vai importētāja paplašināta atbildība un ekodizains

23. norāda, ka ražotāja vai importētāja paplašinātās atbildības princips noteiktos gadījumos ir efektīva politikas svira atkritumu rašanās novēršanai. Papildus izlietoto produktu savākšanas sistematizācijai šis princips efektīvi stimulē ražotājus un importētājus mainīt produktu izstrādi, lai uzlabotu to ekoloģisko efektivitāti un ekodizainu;

24. atzīst, ka ražotāja vai importētāja paplašinātās atbildības radītās izmaksas ietekmē galapatērētāju, taču gūtā peļņa netiek ieguldīta atkritumu apsaimniekošanas procesā. Komiteja vēlas, lai šā principa ietvaros paredzēto pasākumu ieviešanas

⁽⁸⁾ Eiropas Komisijas lēmums 2011/753/ES.

un kontroles rezultātā iegūtie līdzekļi tiktu izmantoti atkritumu šķirošanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un pārstrādes infrastruktūru finansēšanai;

25. vēlas, lai ES tiesiskajā regulējumā atkritumu jomā būtu iekļauts produktu pārraudzības princips, lai mazumtirdzniecības uzņēmumiem noteiktu lielāku atbildību par produktu savākšanu un atgriešanu ražotājam;

26. vēlas, lai dalībvalstīm tiktu izvirzīta prasība veikt to izplatītāko preču salīdzinošo novērtējumu, kurām ir noteikta plānotā nolietošana, izvērtējot šo preču ilgmūžību jeb lietderīgās izmantošanas laiku, remonta un atkārtotas izmantošanas iespējas. Šos datus tad vajadzētu izmantot minimālo standartu noteikšanai piecu gadu laikā. Būtu jāizvirza prasība ražotājiem pārdot preces ar pagarinātu garantijas laiku un nodrošināt, lai būtu pieejamas remontam nepieciešamās rezerves daļas. Jāatbalsta uzņēmumi, kas piedāvā patēriņa preces, piemēram, lielzīmēra māsasaimniecības tehniku, drīzāk kā pakalpojumu nevis pirkumu, jo tas palielinātu pieprasījumu pēc tādām precēm, kurām ir ilgs kalpošanas laiks un kuras iespējams remontēt;

27. vēlas, lai tiktu nostiprināti tiesību akti attiecībā uz ekodizainu, lai tādējādi atkritumu demontāžas, attīrīšanas, pārstrādes un reģenerācijas procesu optimizētu, sākot jau no produkta izstrādes posma. Stingrāku standartu noteikšana šajā jomā sekmētu dažu atkritumu veidu pāreju uz augstāku hierarhijas līmeni;

28. atzinīgi vērtē ES pastiprināto atbalstu pētniecībai un izstrādei ekodizaina nozarē, izmantojot struktūrfondu, Kohēzijas fonda un Eiropas Investīciju bankas līdzekļus. Paralēli šiem centieniem īpaša uzmanība jāpievērš iespējamiem konkurences traucējumiem, ko varētu izraisīt jaunu standartu noteikšana;

Atkritumu atkārtota izmantošana un sagatavošanās tai

29. vēlas, lai dalībvalstīm būtu noteikti saistoši, atsevišķi, minimālie, kvantitatīvie mērķi katrai atkārtoti izmantojamu atkritumu kategorijai, ņemot vērā atbilstības līmeni pašreizējiem mērķiem visā ES;

30. uzsver iespējas, ko aprites ekonomikas attīstībai rada atkritumu atkārtota izmantošana un sagatavošanās tai. Vajadzētu paredzēt šīs nozares dalībniekiem tādus atbalsta pasākumus, kas veicinātu atkritumu plūsmas pieejamību, kā arī sniegt finansiālu un cita veida atbalstu šo dalībnieku saimnieciskā un darījumu projekta sagatavošanai;

31. vēlas, lai izstrādājot turpmākos ES tiesību aktus par atkritumu atkārtotu izmantošanu un sagatavošanos tai, tiktu piesaistīti arī sociālās ekonomikas pārstāvji;

Atkritumu pārstrāde

32. neskatoties uz atkritumu pārstrādes apjoma un enerģijas reģenerācijas rādītāju pakāpenisku palielināšanos, Komiteja pauž nožēlu, ka vēl arvien liels daudzums pārstrādājamo vai reģene-

rējamo materiālu nonāk atkritumu poligonos vai tiek sadedzināti iekārtās ar zemu energoefektivitāti. Ar turpmākajiem tiesību aktiem būtu jāpanāk labāka atkritumos esošo resursu izmantošana;

33. pauž atbalstu nodomam izpētīt iespējas līdz 2025. gadam pašreizējo obligāto mērķi cieto sadzīves atkritumu pārstrādes jomā palielināt līdz 70 % apmēram, ņemot vērā atbilstības līmeni pašreizējiem mērķiem visā ES⁽⁹⁾; vispārējā ES vidējā mērķa ietvaros būtu jāvienojas ar dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, it īpaši tām, kuras vēl nav guvušas pietiekamus panākumus, par starpposma mērķiem un pārejas periodiem;

34. paredz, ka ar vērienīgākiem vispārējiem mērķiem varēs panākt, ka pārstrādei tiek novirzīta daļa no sadedzināšanai vai apglabāšanai poligonos paredzētās atkritumu plūsmas. Lielāks pārstrādājamo atkritumu apjoms radīs nepieciešamību pēc jaunām infrastruktūrām un jauniem ieguldījumiem šajā nozarē. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras lielākajā daļā gadījumu ir atbildīgas par atkritumu apsaimniekošanu, vajadzības gadījumā būtu jāsaņem materiāli tehniskais un finansiālais atbalsts. Vienlaikus būtu arī jāatbalsta izejvielu saglabāšana un materiālu atgriešana aprītē;

35. atkārtoti norāda, ka vēlas, lai ES pieņemtu tiesisko regulējumu attiecībā uz organisko atkritumu pārstrādes mērķiem pārskatītās Atkritumu pamatdirektīvas ietvaros. Šāds regulējums būtu ne vien stimuls nozarei, bet tas ļautu arī izvirzīt kvantitatīvus mērķus, vienlaikus ļaujot dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, ņemot vērā vietējos apstākļus, sadarboties un brīvi organizēt atkritumu pārstrādi;

36. vēlas, lai īpaša uzmanība būtu pievērsta organisko atkritumu otrreizējai pārstrādei. Vajadzētu mudināt vietējās un reģionālās pašvaldības veikt pasākumus ekoloģiskas dārkopības un individuālās kompostēšanas veicināšanai, kā arī attīstīt pašu iespējas apstrādāt un glabāt organiskos atkritumus;

37. pauž atbalstu organisko atkritumu pārstrādes uzlabošanai un vēlas, lai tiktu aizliegta organisko atkritumu apglabāšana poligonos un ierobežota iespēja tos sadedzināt. Kvalitātes prasības kompostam jāsasakaņo Eiropas līmenī, un ir jāizstrādā kvalitātes nodrošināšanas sistēmas saražotajiem produktiem, lai nodrošinātu augstu vides aizsardzības līmeni;

38. vēlas, lai tiktu noteikti mērķi attiecībā uz rūpniecisko atkritumu pārstrādi. Šādus mērķus varētu noteikt atkarībā no materiāliem, nevis atkritumu veida. Šiem mērķiem vajadzētu būt tikpat vērienīgiem kā sadzīves atkritumu pārstrādes jomā izvirzītajiem mērķiem;

39. norāda, ka rūpniecisko atkritumu iekļaušana pārstrādājamo atkritumu plūsmā būtiski palielinās slogu vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Tādēļ jāraugās, lai vietējās un

⁽⁹⁾ Tas ir uzsvērts kā rezultāts ar subsidiaritāti saistītām apsīdēm par ES tiesību aktu atkritumu apsaimniekošanas jomā pārskatīšanu.

reģionālās pašvaldības varētu saņemt nepieciešamos līdzekļus tām uzticēto uzdevumu izpildei. Visās dalībvalstīs tādēļ būtu pilnībā jāīsteno princips "piesārņotājs maksā";

40. uzsver, ka visstingrākie kopīgie reglamentējošie standarti atkritumu šķirošanas un attīrīšanas jomā jāpieņem ne tikai attiecībā uz mājsaimniecībām un rūpniecības uzņēmumiem, bet arī šķirošanas centriem. Līdz 2020. gadam būtu jāpanāk, ka faktiski tiek šķiroti 100 % atkritumu. Vienlaikus Komiteja uzskata, ka dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras vēl nav guvušas pietiekamus panākumus, vajadzētu paredzēt starpposma mērķus un pārejas periodus, par kuriem panākta vienošanās ar dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Tāpat Komiteja rosina, ka līdztekus vērienīgāku mērķu noteikšanai atkritumu savākšanas un šķirošanas jomā jāparedz arī atbilstoši finanšu līdzekļi un jāstiprina kontroles pasākumi;

Enerģijas reģenerācija

41. atbalsta Eiropas Parlamenta pieprasījumu⁽¹⁰⁾, lai Eiropas Komisija ierosinātu līdz 2020. gadam aizliegt pārstrādājamo un bioloģisko atkritumu dedzināšanu, taču šo aizliegumu nevajadzētu attiecināt uz tiem uzņēmumiem, kuri sasniegusi augstu efektivitāti siltuma ražošanā vai kombinētā siltuma un elektroenerģijas ražošanā jeb koģenerācijā, ņemot vērā atkritumu fizikālās un ķīmiskās īpašības;

42. pauž bažas, ka dažās ES dalībvalstīs darbojošās dedzināšanas iekārtas varētu sadedzināt tādu nepārstrādājamo atkritumu apjomu, kas pārsniedz kopējo ražošanas apjomu šajās valstīs. Šādā situācijā pastāv risks, ka uz dedzināšanu minētajās iekārtās varētu tikt novirzīti atkritumi, ko varētu pārstrādāt un izmantot atkārtoti;

43. pauž nožēlu, ka dažas dalībvalstis neizdodas vai arī nepietiekami noslogoto dedzināšanas iekārtu saglabāšanas nolūkā nav pielikušas pietiekami daudz pūļu atkritumu rašanās novēršanai, atkritumu šķirošanai un pārstrādei;

44. aicina pievērst īpašu uzmanību ikvienam turpmākajam atkritumu dedzināšanas vai enerģijas reģenerācijas infrastruktūras ieguldījumam vai finansējuma projektam. Struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļus tādiem projektiem būtu jāpiešķir vien tad, ja tie papildina atkritumu apsaimniekošanas saskaņotu kopumu, ko veido pietiekama infrastruktūra savāktu atkritumu sākotnējai šķirošanai, attīrīšanai un pārstrādei;

45. vēlas, lai atkritumu enerģijas reģenerācijas infrastruktūrām tiktu noteikti visaugstākie siltuma reģenerācijas, enerģijas ražošanas, CO₂ emisiju ierobežojuma, kā arī izdedžu savākšanas un izmantošanas standarti. Šādi kopīgi dinamiski standarti jānosaka Eiropas līmenī;

Direktīva par atkritumu poligoniem

46. vēlas, lai līdz 2020. gadam tiktu aizliegta visu to organisko vai bioloģiski noārdāmo atkritumu apglabāšana poligonos, kurus var izmantot atkārtoti, daļēji vai pilnīgi pārstrādāt, vai arī izmantot to siltumietilpību. Vispārējais mērķis ir panākt, ka no visu veidu un izcelsmes atkritumu kopapjoma poligonos nonāk 5 % vai vēl mazāk;

47. norāda, ka tarifu paaugstināšana par tonnu poligonā apglabāto atkritumu varētu būt efektīvs līdzeklis, lai samazinātu pāri paliekošo atkritumu apjomu un sekmētu atkritumu plūsmas pārvirzīšanu uz augstākiem hierarhijas līmeņiem. Nosakot tarifus, būtu jāņem vērā to efektivitāte. Vajadzētu apsvērt iespēju Eiropas Savienības līmenī saskaņot tarifus, nosakot minimālos standartus, lai izvairītos no traucējumiem nozares darbībā;

Direktīva par iepakojumu un izlietoto iepakojumu

48. pauž atbalstu nodomam izpētīt iespējas noteikt vērienīgākus mērķus attiecībā uz visa veida izlietoto plastmasas iepakojumu pārstrādi, proti, panākt, ka pārstrādāti tiek 70 % šādu atkritumu, un mērķis izlietotā stikla, metāla, papīra, kartona un koka iepakojuma pārstrādes jomā būtu jāpalielina līdz 80 %, ņemot vērā atbilstības līmeni pašreizējiem mērķiem visā ES⁽¹¹⁾. Vispārējā ES vidējā mērķa ietvaros būtu jāvienojas ar dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, it īpaši tām, kuras vēl nav guvušas pietiekamus panākumus, par starpposma mērķiem un pārejas periodiem un jāievieš tie;

49. norāda, ka efektīva politikas svira izlietotā iepakojuma atkritumu rašanās novēršanai ir ražotāja vai importētāja paplašinātā atbildība. Lai panāktu, ka tiek ievērota ražotāja vai importētāja paplašinātā atbildība, būtu jāparedz, ka to pienākums ir izlietoto iepakojumu savākt pašiem vai arī tam izmantot atkritumu apsaimniekošanas struktūru pakalpojumus;

Teritoriālā kohēzija atkritumu apsaimniekošanas jomā

50. aicina balstīt turpmākos tiesību aktus uz kopīgiem principiem: atkritumu plūsmas apsaimniekošana pilnā apmērā, hierarhijas noteikšana, apsaimniekošanas darbību pārredzamība, finansēšana, izmaksas, spēkā esošie fiskālie pasākumi, kontrole, izsekojamība, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību un to sadarbības institūciju lomas apzināšanās. Ja Eiropas tiesību aktu īstenošanas shēmas būs pārredzamas, radīsies iespēja salīdzināt situācijas, izvērtēt dažādu praksi un pakāpeniski izveidot kopīgu labas prakses piemēru bāzi;

51. aicina papildus vērienīgu 2020. gadam izvirzīto mērķu noteikšanai pieņemt īpašu ceļvedi, par kuru jāvienojas ar katru dalībvalsti un atbilstošos gadījumos — ar kompetento reģionālo vai vietējo pašvaldību. Ceļvedī būtu iekļauts provizorisks

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta 2012. gada 24. maija rezolūcija par resursu ziņā efektīvu Eiropu (2011/2068(INI)).

⁽¹¹⁾ Tas ir uzsvērts kā rezultāts ar subsidiaritāti saistītām apsīdēm par ES tiesību aktu atkritumu apsaimniekošanas jomā pārskatīšanu.

grafiks un noteikti starpposma mērķi, kas pielāgoti katram atkritumu veidam un hierarhijas līmenim un kuras attiecīgajā dalībvalstī varētu īstenot ilgākā laika posmā nekā noteikts ES vidējā mērķī. Tādā veidā varētu nodrošināt, ka mazākus panākumus guvušās dalībvalstis un pašvaldības varētu panākt progresu un vienlaikus tiktu atbalstīti arī panākumus guvušo dalībvalstu un pašvaldību centieni;

52. vēlas, lai Eiropas Savienības pieņemtajā politikā atkritumu apsaimniekošanas un apstrādes jomā tiktu ņemts vērā vispārējs tuvuma princips. Saskaņā ar šo principu atkritumu apsaimniekošanas plāniem būtu jāveicina atkritumu apstrāde iespējami tuvāk to rašanās vietai, tomēr jāparedz, ka atkritumu pārvadāšana pašreizējā ES sistēmā būs jāturpina gadījumos, kad vietēja līmeņa risinājumi nav praktiski. Šajā sakarā būtu jānosaka, ka atkritumu apstrādes un uzglabāšanas gada jaudas prioritāri tiek paredzētas vietējā un reģionālā līmeņa ražotāju vajadzībām. Komiteja turklāt ierosina, izvēloties publiskos un privātos pakalpojumu sniedzējus atkritumu apsaimniekošanas jomā, ja vien iespējams, priekšroku dot vietējiem uzņēmumiem, tādējādi samazinot ar pārvadāšanu un transportēšanu saistīto vides piesārņojumu un paverot iespēju vietējā mērogā radīt jaunas darbavietas. Virzība uz aprites ekonomiku jāīsteno reālistiskos termiņos, lai dotu iespēju attīstīt infrastruktūru un plānošanu;

53. aicina izveidot mehānismus vietējo un reģionālo pašvaldību konsultācijām un sadarbībai, tostarp pārrobežu mērogā. Eiropas Savienībai būtu jāveicina un jāatbalsta atkritumu

apsaimniekošanas un apstrādes reģionālo centru veidošana, lai tādējādi panāktu atkritumu plūsmu racionalizāciju, kā arī nozarē pieejamās infrastruktūras un resursu optimālu izmantošanu;

54. uzstāj, lai ES subsīdijas tiktu piešķirtas ar nosacījumu, ka ES ir apstiprinājusi pieteikumus iesniegušo dalībvalstu sagatavotos apsaimniekošanas plānus, jo tādējādi varētu nodrošināt īstenotās politikas saskaņotību un izvairīties no nelietderīgiem ieguldījumiem vai tādiem ieguldījumiem, kas var izraisīt negatīvas sekas. Ieguldījumiem jābūt saskaņotiem ar atkritumu apsaimniekošanas plānos izvirzītajiem mērķiem;

55. īstenojot un izvērtējot atkritumu apsaimniekošanas plānu dalībvalstī, kuras teritorijā darbojas daļa pārrobežu reģionālā centra uzņēmumu un atrodas daļa šā centra infrastruktūras, aicina ņemt vērā uzņēmumus un infrastruktūru, kas veido šo pārrobežu reģionālo centru;

56. atbalsta tādu Eiropas informācijas sistēmas izveidošanu, kurā būtu apkopota Eiropas Savienībā un ārpus tās īstenotā paraugprakse atkritumu rašanās novēršanas un atkritumu apsaimniekošanas jomā. Sistēmā būtu jāiekļauj reģionālās sadarbības koncepcija, kas ieinteresētajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām ļautu veidot savstarpēju sinerģiju, dažkārt arī ar pārrobežu pašvaldībām. Šāda sistēma sekmētu gan informācijas apmaiņas iespējas, gan pakāpenisku kopīgas paraugprakses ieviešanu ES mērogā.

Briselē, 2013. gada 4. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

102. PLENĀRSESĪJA 2013. GADA 3. UN 4. JŪLIJĀ

Reģionu komitejas atzinums “Platjoslas izvēršanas izmaksu samazināšana”

(2013/C 280/10)

REĢIONU KOMITEJA

- ir iepazinies ar 2013. gada 26. martā publicēto projektu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai, kas ir daļa no desmit punktu programmas, ar kuru Komisija iepazīstināja saistībā ar Eiropas digitalizācijas programmas termiņa vidusposma izvērtēšanu;
- piekrīt regulas projektā iezīmētajām prioritātēm – ātrdarbīgi tīkli, infrastruktūras darbi, esošo infrastruktūru koplietošana un jaunu fizisko infrastruktūru efektīvāka ierīkošana, kā arī administratīva sloga un birokrātijas ierobežošana, – kas visas attiecas uz jomām, kurās pilsētas un reģioni ir gan aktīvi dalībnieki, gan pakalpojumu sniedzēji un to izmantotāji;
- jau agrāk ir uzsvērusi, ka pieņemot racionalizācijas, modernizācijas un administratīvā sloga samazināšanas pasākumus un tos uzskatot par prioritāru darbības virzienu izmaksu samazināšanai un administratīvo procedūru un pakalpojumu racionalizācijai un vienkāršošanai, varētu veicināt saimniecisko darbību, samazināt birokrātiskās procedūras un formalitātes, atvieglot iedzīvotāju un pārvaldes iestāžu attiecības, kā arī samazināt uzņēmējdarbības administratīvās izmaksas (tostarp ātrdarbīga interneta infrastruktūras izveidei), uzlabot uzņēmumu konkurētspēju un sekmēt to attīstību;
- uzsver, ka privāto operatoru trūkuma dēļ tādās teritorijās, kas tiek uzskatītas par nepietiekami rentablām, vietējās un reģionālās pašvaldības ir spiestas iesaistīties digitālās infrastruktūras finansēšanā. Lai visiem iedzīvotājiem un visām teritorijām nodrošinātu vienādu piekļuvi jaunajām tehnoloģijām, aicina Komisiju atbalstīt pašvaldību centienus šo finansējumu nodrošināt, pirmkārt, atļaujot, izmantot Eiropas struktūrfondus visu Eiropas reģionu digitālo infrastruktūru finansēšanai un, otrkārt, piekrītot atzīt, ka lauku teritoriju un mazapdzīvotu teritoriju digitālās labiekārtošanas projektiem piemīt vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu iezīmes.

Ziņotājs:	Gábor BIHARY kgs (HU/PSE), Budapeštas domes loceklis
Atsauces dokuments	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai COM(2013) 147 final.

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. ir iepaziniesies ar 2013. gada 26. martā publicēto projektu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai, kas ir daļa no desmit punktu programmas, ar kuru Komisija iepazīstināja saistībā ar Eiropas digitalizācijas programmas termiņa vidusposma izvērtēšanu;

2. pauž gandarījumu, ka regulas projekts izstrādāts, pamatojoties uz dalībvalstīs pārbaudītu pieredzi, bet organizatoriskajos jautājumos dalībvalstīm arī turpmāk lielā mērā nodrošina brīvas izvēles tiesības, vienlaikus piedāvājot jaunu piekļuves kultūru;

3. piekrīt regulas projektā iezīmētajām prioritātēm – ātrdarbīgi tīkli, infrastruktūras darbi, esošo infrastruktūru koplietošana un jaunu fizisko infrastruktūru efektīvāka ierīkošana, kā arī administratīva sloga un birokrātijas ierobežošana, – kas visas attiecas uz jomām, kurās pilsētas un reģioni ir gan aktīvi dalībnieki, gan pakalpojumu sniedzēji un to izmantotāji;

4. atgādina, ka ātrdarbīga platjoslas infrastruktūra ir vienota digitālā tirgus balsts un globālās konkurētspējas priekšnosacījums, piemēram, e-komercijas jomā. Kā atgādināts paziņojumā “II vienotā tirgus akts”⁽¹⁾, platjoslas pakalpojumu izplatības pieaugums par 10 % var dot IKP pieaugumu par 1-1,5 % gadā un darba ražīguma pieaugumu par 1,5 %⁽²⁾, un platjoslas pakalpojumu attīstības raisīta inovācija uzņēmumos rada nodarbinātību un līdz 2020. gadam, iespējams, var radīt 2 miljonus papildu darbvietu⁽³⁾;

5. uzsver: ES nevar atļauties, ka tās iedzīvotāji un uzņēmumi negūtu labumu no šādu infrastruktūru pārklājuma, un ir apņē-

musies atbalstīt Eiropas digitālās programmas vērienīgos platjoslas interneta pieslēguma mērķus: līdz 2013. gadam katram Eiropas iedzīvotāja rīcībā jābūt pamata platjoslas interneta pieslēgumam, līdz 2020. gadam (i) katra Eiropas iedzīvotāja rīcībā jābūt vismaz 30 Mb/s ātram internetam un (ii) vismaz 50 % Eiropas māsaimniecību rīcībā jābūt interneta pieslēgumam, kas pārsniedz 100 Mb/s. Minētos mērķus tomēr var īstenot tikai tad, ja infrastruktūras izveides izdevumi ES samazinās;

6. uzsver, ka Eiropas Parlamenta un Padomes regulas par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai un ar to saistīto politikas pasākumu pamatā esošo norišu pārvaldībā uzsvērti liela nozīme ir Eiropas Savienības, dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību saskaņotai un subsidiaritātes principam pilnībā atbilstoši rīcībai, kā minēts arī RK Baltajā grāmatā par daudzlīmeņu pārvaldību⁽⁴⁾;

7. tāpat kā iepriekšējos atzinumos norāda, ka pilnībā vajadzētu izmantot Eiropas potenciālu publiskajā un privātajā sektorā izvērst IKT pakalpojumus, un tos vajadzētu izmantot tādu vietējo un reģionālo pašvaldību sniegto pakalpojumu uzlabošanai kā veselības aprūpe, izglītība, sabiedriskā kārtība, drošība un sociālie pakalpojumi. Ar Eiropas Savienības atbalstu izveidojot publiskā un privātā sektora partnerības starp vietējiem un reģionālajām pašvaldībām un IKT jomas maziem un vidējiem uzņēmumiem, visā Eiropas Savienībā var radīt pamatu prasmju un zināšanu veidošanai vietējā līmenī⁽⁵⁾;

8. jau agrāk ir uzsvērusi, ka pieņemot racionalizācijas, modernizācijas un administratīvā sloga samazināšanas pasākumus un tos uzskatot par prioritāru darbības virzienu izmaksu samazināšanai un administratīvo procedūru un pakalpojumu racionalizācijai un vienkāršošanai, varētu veicināt saimniecisko darbību, samazināt birokrātiskās procedūras un formalitātes, atvieglot iedzīvotāju un pārvaldes iestāžu attiecības, kā arī samazināt uzņēmējdarbības administratīvās izmaksas (tostarp ātrdarbīga interneta infrastruktūras izveidei), uzlabot uzņēmumu konkurētspēju un sekmēt to attīstību⁽⁶⁾;

⁽¹⁾ COM(2012) 573 final

⁽²⁾ Booz and Company, *Maximising the impact of Digitalisation* (2012) [Digitalizācijas ietekmes palielināšana].

⁽³⁾ Komisijas aplēsu pamatā ir dalībvalstīs veiktie pētījumi (Liebenau, J., Atkinson, R., Karrberg, P., Castro, D. un Ezell, S., 2009., *The UK Digital Road to Recovery* [Digitālais ceļš uz Ekonomikas atlabšanu Apvienotajā Karalistē]; Katz R.L. et al, 2009., *The Impact of Broadband on Jobs and the German Economy* [Platjoslas ietekme uz nodarbinātību un uz Vācijas ekonomiku].

⁽⁴⁾ CdR 89/2009 fin.

⁽⁵⁾ CdR 156/2009 fin.

⁽⁶⁾ CdR 65/2011 fin.

9. atkārtoti apstiprina, ka Eiropas Komisijai un dalībvalstīm vajadzētu īstenot pasākumus, kas IKT iniciatīvu pārvaldībā ļautu efektīvi un pilnībā iesaistīt reģionālās un vietējās pašvaldības ⁽⁷⁾;

10. norāda, ka regulas projekts izstrādāts, lai sekmētu ES patērētājiem sniegto pakalpojumu un informācijas produktu kvalitātes uzlabošanu, samazinot nevajadzīgus izdevumus un administratīvo slogu un tādējādi atbalstot vienotu digitālo tirgu un stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu īstenošanu;

Platjoslas pakalpojumu pieejamība

11. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir vienas no galvenajiem digitalizācijas programmā izvirzīto priekšlikumu, kas ietver arī platjoslas izbūvi, adresātiem un tās var izšķirīgi sekmēt minētās programmas īstenošanu. Jaunās stratēģijas prioritātes vietējā un reģionālā līmenī var paaugstināt iedzīvotāju dzīves kvalitāti un palielināt iedzīvotāju sociālo un saimniecisko aktivitāti, vienlaikus veicinot efektīvākus un konkrētām vajadzībām pielāgotus publiskos pakalpojumus un vietējo uzņēmējdarbību. Reģionu un pilsētu rīcībā ir daudz līdzekļu e-potenciāla pilnīgai izmantošanai;

12. pauž gandarījumu par jaunās finansēšanas sistēmas potenciālu sniegt būtisku ieguldījumu, lai mazinātu digitālo plaisu un īstenotu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus, vienlaikus apmierinot dažas no svarīgākajām Eiropas iedzīvotāju vajadzībām sociālajā, kultūras un ekonomikas jomā ⁽⁸⁾;

13. atzīst, ka informācijas sabiedrībā būtiski paātrinājusies ekonomiskā un sociālā attīstība un to vēl vairāk nostiprina platjoslas infrastruktūras izveide, tomēr īpaši vērš uzmanību uz to, ka līdz ar to ir vieglāk izplatīt saturu, kas apdraud jauniešus un demokrātijas pamatvērtības, tāpēc liela nozīme ir uz atbilstošām pamatvērtībām balstītai izglītībai vispārējai plašsaziņas līdzekļu lietošanas lietošanai ⁽⁹⁾;

14. atgādina, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme un atbildība, lai sekmētu platjoslas pieejamību par pieņemamu cenu tādās teritorijās, kur šā mērķa sasniegšanai tirgus mehānismi vien nav pietiekami, vadītu izmēģinājuma projektus, kuru mērķis ir mazināt plaisu e-pieejamības jomā un izstrādātu jaunas metodes iedzīvotājiem paredzētu elektronisko pakalpojumu jomā ⁽¹⁰⁾;

15. vērš Komisijas uzmanību uz to, ka vietējo un reģionālo pašvaldību finansēšanā platjoslas infrastruktūras izveides gadījumā var būt nepieciešams neatmaksājams publisko līdzekļu atbalsts un prasa Komisijai izstrādāt šādu regulējumu;

16. atkārtoti atzinumā "Digitālā programma" pausto ierosinājumu vērš finanšu un cita veida atbalsta pasākumus uz tādu sabiedriski pieejamu platjoslas pieslēguma tīklu izveidi, kas balstīti uz horizontālu tīkla arhitektūru un uz uzņēmējdarbības modeli, kurā fiziskā piekļuve tīklam nodalīta no pakalpojumu sniegšanas. Pastāvošajiem optiskās šķiedras kabeļu tīkliem vajadzētu būt atvērtiem konkurencei ⁽¹¹⁾. Praksē tas nozīmē, ka attiecībā uz tumšajām šķiedrām, kas ir pasīvās infrastruktūras veids, būtu aktīvi jāveicina brīvas piekļuves uzņēmējdarbības modeļi;

17. tā kā komerciālas intereses bez šaubām tiek īstenotas bieži apdzīvotās teritorijās, ģeogrāfisku vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai īpaša uzmanība jāpievērš uz lauku un reti apdzīvotām teritorijām un uz tālākajiem reģioniem virzītu investīciju atbalstam. Minētajā jomā vietējām un reģionālajām pašvaldībām var būt izšķirīga nozīme sabiedriskās drošības struktūru, vietējo skolu, veselības aprūpes iestāžu izteikta platjoslas piekļuves pieprasījuma saskaņošanā, piemēram, organizējot vietējā līmeņa grupas (skolas, kopienas, MVU), kā arī izveidojot ar platjoslas infrastruktūru saistītas demonstrāciju teritorijas patērētājiem un rīkojot apmācības;

18. uzsver, ka privāto operatoru trūkuma dēļ tādās teritorijās, kas tiek uzskatītas par nepietiekami rentablām, vietējās un reģionālās pašvaldības ir spiestas iesaistīties digitālās infrastruktūras finansēšanā. Lai visiem iedzīvotājiem un visām teritorijām nodrošinātu vienādu piekļuvi jaunajām tehnoloģijām, aicina Komisiju atbalstīt pašvaldību centienus šo finansējumu nodrošināt, pirmkārt, atļaujot izmantot Eiropas struktūrfondus visu Eiropas reģionu digitālo infrastruktūru finansēšanai un, otrkārt, piekrītot atzīt, ka lauku teritoriju un mazapdzīvotu teritoriju digitālās labiekārtošanas projektiem piemīt vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu iezīmes.

Digitālie pakalpojumi un elektroniskā pārvaldība

19. uzsver, ka IKT, kas ir ikvienam atvērta informācijas sabiedrības pamatā, būtu jāņem vērā visu sabiedrības locekļu vajadzības, neizmirstot par tiem iedzīvotājiem, kuriem draud sociālā atstumtība;

⁽⁷⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽⁸⁾ CdR 14/2010 fin.

⁽⁹⁾ CdR 133/2009 fin.

⁽¹⁰⁾ CdR 5/2008 fin.

⁽¹¹⁾ CdR 104/2010 fin.

20. apstiprina, ka, nodrošinot piekļuvi augstas kvalitātes platjoslas pakalpojumiem par pieņemamām cenām, var uzlabot vietējo un reģionālo pašvaldību sniegto pakalpojumu pieejamību un kvalitāti un veicināt mikrouzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu piedāvāto produktu tirdzniecību. Paredzams, ka paplašināta un paātrināta piekļuve platjoslas pakalpojumiem sniegs ievērojamas priekšrocības nomaļākajiem reģioniem un kopienām, īpaši visattālākajām teritorijām⁽¹²⁾;

21. uzstāj, ka jaunie lietojumi un digitālie pakalpojumi ir vitāli svarīgi, lai nodrošinātu reģionu spēju piesaistīt interesi un to līdzsvarotu attīstību, un uzskata, ka vispārējās iespējas izmantot digitālos pakalpojumus ir priekšnosacījums Eiropas Savienības ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas mērķu veiksmīgai īstenošanai.

22. ka minēts arī kādā citā atzinumā,⁽¹³⁾ iesaka iespējas, ko rada tīkla ātrāka attīstība, pamatojoties uz skatāmo regulu, Eiropā pilnībā izmantot, lai publiskajā un privātajā sektorā attīstītu IKT pakalpojumus. Komiteja tādēļ iesaka izmantot IKT, lai uzlabotu vietējo un reģionālo pašvaldību sniegtos pakalpojumus tādās jomās kā veselības aprūpe, izglītība, publiskie iepirkumi, sabiedriskā kārtība, drošība un sociālie pakalpojumi;

23. kā minēts kādā iepriekšējā atzinumā⁽¹⁴⁾, iesaka iespējas, ko rada tīkla ātrāka attīstība, pamatojoties uz skatāmo regulu, Eiropā pilnībā izmantot, veidojot publisko pārvaldes iestāžu pārrobežu pakalpojumus, un attiecīgie informātikas projekti jāattiecinā arī uz sadarbības un iedzīvotāju e-identifikācijas (STORK sistēma) jautājumiem, e-parakstiem, elektronisko dokumentu izsniegšanu un citiem e-pārvaldes elementiem, lai minētos pakalpojumus varētu pārvaldīt Eiropas kontekstā;

24. norāda uz to, ka mākoņdatošanas sniegtās iespējas⁽¹⁵⁾ nevarēs izmantot, ja iespējami ātri netiks izvērstas tai nepieciešamā infrastruktūra;

IKT izmantošana saistībā ar viediem enerģētikas tīkliem, digitalizāciju un radošu saturu

25. uzsver, ka vienotais digitālais tirgus ir Digitālās programmas Eiropai pamatelements, kas ļaus radīt augošu, sekmīgu un dinamisku Eiropas mēroga tirgu legāla digitāla satura un tiešsaistes pakalpojumu izveidei un izplatīšanai, kā arī nodrošinās patērētājiem vienkāršu, drošu un elastīgu pieeju

digitālā satura un pakalpojumu tirgiem⁽¹⁶⁾, tāpēc atzinīgi vērtē regulas ietekmi, kas virzīta uz procesa paātrināšanu un izmaksu samazināšanu;

26. norāda, ka ir īpaši svarīgi, lai publiskajām iestādēm vietējā un reģionālajā līmenī būtu nodrošināta pietiekama iekšējā kapacitāte un ilgtspējīgi finanšu resursi, kas nepieciešami digitalizācijai⁽¹⁷⁾;

27. atzīst, ka regula ietekmēs energoefektivitātes jautājumu risināšanu ar IKT palīdzību⁽¹⁸⁾ un strukturālas pārmaiņas dabas resursu izmantošanā;

Piekļuve esošajai fiziskajai infrastruktūrai un pārredzamība

28. piekrīt, ka jācenšas pēc iespējas palielināt tīklu sinerģiju, un tādēļ regula attiecas ne tikai uz elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem, bet arī uz visiem īpašniekiem, kuri ir tiesīgi izmantot fizisko infrastruktūru, kas piemērota elektronisko sakaru tīklu elementu izvietošanai, piemēram, uz elektroenerģijas, gāzes, ūdensapgādes un kanalizācijas, siltumapgādes un transporta pakalpojumu sniedzējiem, tomēr drošības iemeslu un lielo izdevumu dēļ pauž bažas par stratēģiski nozīmīgas infrastruktūras, piemēram, metro tuneļu, izmantošanu minētajam mērķim lielās pilsētās;

29. ar nožēlu secina: lai gan ātrdarbīga platjoslas infrastruktūra ir digitālā vienotā tirgus pamats un globālās konkurētspējas priekšnosacījums, tomēr telesakaru pakalpojumi un infrastruktūra Eiropas Savienībā vēl arvien ir ļoti sadrumstaloti pa valstīm;

30. tā kā tīklu izvēršanas izmaksu lielāko daļu veido infrastruktūras darbi, par svarīgu soli regulējuma noteikšanā uzskata to, ka ikvienam tīkla operatoram būs tiesības nodrošināt (par saprātīgu cenu un ar pieņemamiem nosacījumiem piedāvāt vai saņemt) piekļuvi savai fiziskajai infrastruktūrai, (piemēram, kanāliem, caurulēm, kabeļu akām, sadales skapjiem, balstiem, mastiem, antenām, torņiem un citām balsta konstrukcijām), kā arī to, ka nepieciešama informācija jādara pieejama ar vienota informācijas;

31. vienlaikus vērš uzmanību uz to, ka cenu un tarifu noteikšanā nedrīkstētu aizmirst arī sociālos mērķus un kohēzijas mērķus;

⁽¹²⁾ CdR 252/2005 fin.

⁽¹³⁾ CdR 156/2009 fin.

⁽¹⁴⁾ CdR 65/2011 fin.

⁽¹⁵⁾ CdR 1673/2012 fin.

⁽¹⁶⁾ CdR 104/2010 fin.

⁽¹⁷⁾ CdR 247/2009 fin.

⁽¹⁸⁾ CdR 254/2008 fin.

Inženiertehnisko darbu koordinēšana

32. pauž gandarījumu par to, ka regulā minēta inženiertehnisko darbu koordinēšana, īpaši ņemot vērā to, ka šādus ieguldījumus daļēji vai pilnībā finansē ar publiskajiem līdzekļiem, vienlaikus norāda, ka regulā nav atsauces uz publisko iepirkumu saistībā ar minētajiem ieguldījumiem;

33. pauž nožēlu par to, ka regulā nav minēta to vietējo pašvaldību loma, kuru teritorijā notiek inženiertehnisko darbu koordinēšana, tāpēc iesaka Eiropas Komisijai regulējumā minēt vietējās iestādes;

Atļaujas

34. atbalsta vienotā informācijas centra lomu atļauju piešķiršanas procedūras atvieglošanā un koordinēšanā un uzskata, ka noteiktais sešu mēnešu termiņš ir pietiekams;

35. par trūkumu uzskata to, ka regula nav minēta vietējo pašvaldību loma atļauju piešķiršanas procedūrā, lai gan vairumā gadījumu inženiertehnisko darbu atļauju izsniegšana ir vietējo pašvaldību uzdevums; Komiteja izsaka bažas, ka vietējām pašvaldībām tas daudzkārt nozīmē lielas izmaksas;

Iekārtas ēkas iekšpusē un piekļuve tām

36. par svarīgu soli uzskata to, ka viens no visu jaunceltnu būvatļauju pieteikumu kritērijiem ir to aprikošana ar ātrdarbīgiem sakariem gatavu ēkas fizisko infrastruktūru līdz tīkla pieslēgumpunktiem;

37. pauž gandarījumu, par pienākumu jaunas daudzdzīvokļu ēkas, kā arī vecas daudzdzīvokļu ēkas, kurās veic kapitālās renovācijas darbus, aprīkot ar publisko sakaru tīklu nodrošinātājam pieejamu koncentrācijas punktu, tomēr būtu jāmin, ka šis pienākums attiecas arī uz sociāla rakstura ieguldījumiem nekustamajā īpašumā, lai platjoslas pakalpojumi būtu pieejami arī atstumtības riska apdraudētajām grupām, kam šādi mājokļi paredzēti, taču uzskata, ka tādā gadījumā visādā veidā būtu jāveicina izvirzīto mērķu sasniegšana;

Subsidiaritāte, proporcionālitate un labāks regulējums.

38. atzīst, ka regulas priekšlikumā izvirzītie pasākumi to pašreizējā veidā šķiet atbilstoši subsidiaritātes principam, jo ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai nepieciešama ES rīcība, lai tādējādi uzlabotu iekšējā

tirgus izveides un darbības nosacījumus, likvidējot vienotā tirgus darbības traucējumus, kurus rada valsts un vietējā līmeņa noteikumu un administratīvās prakses atšķirības, kas kavē Eiropas uzņēmumu attīstību un izaugsmi, nelabvēlīgi ietekmē Eiropas konkurētspēju un rada šķēršļus ieguldījumiem un darbībai pārrobežu mērogā;

39. ieteiktos pasākumus jomā, kas sevī jau ietver pārrobežu elementus, uzskata par vajadzīgiem, jo tajos liela nozīme ir tādiem pārvalstu aspektiem, kurus dalībvalstis un/vai reģionālās un vietējās pašvaldības saviem spēkiem vien nevar atbilstoši regulēt, savukārt pilnīgs platjoslas pārklājums sekmē teritoriālo kohēziju;

40. atzīst, ka regulas galvenais mērķis ir atvieglot un stimulēt ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanu, veicinot esošo fizisko infrastruktūru koplietošanu un jaunu fizisko infrastruktūru efektīvāku ierīkošanu, lai šādus tīklus varētu izvērst par zemākām izmaksām;

41. uzskata, ka ierosinātie pasākumi nodrošina neapšaubāmas priekšrocības salīdzinājumā ar valsts, reģionālā vai vietējā līmeņa izolētu rīcību, jo vissvarīgākie pasākumi saistīti ar šādām četrām jautājumu grupām: ātrdarbīgi tīkli, inženiertehniskie darbi, esošās infrastruktūras kopīga izmantošana un jaunās infrastruktūras efektīvāka izvēršana, kā arī administratīva sloga mazināšana;

42. norāda, ka skatāmo jautājumu kopīgai risināšanai Eiropas līmenī būs pievienota vērtība, jo tā palīdzēs izvairīties no nevajadzīgas darba dublēšanās, nodrošinās apjomradītus ietaupījumus un – ņemot vērā, ka internets ir sastopams visur, tam ir pārrobežu raksturs un tas ir nepieciešams līdzeklis IKT ekonomiskā un sabiedriskā potenciāla lielākai izmantošanai – tā ir nepieciešama;

43. atzīst, ka regulas projektā izvirzītie pasākumi to pašreizējā veidā, šķiet atbilstoši proporcionālitates principam, jo tie ir samērīgi ar izvirzīto mērķi, proti, mazināt šķēršļus piekļuvei fiziskajai infrastruktūrai;

44. atzīst, ka regulas projektā ierosinātie izmaksu samazināšanas pasākumi vērsti uz koordinēšanas un pārredzamības palielināšanu un minimālo līdzekļu saskaņošanu, tādējādi ļaujot attiecīgajām ieinteresētajām personām izmantot sinerģiju un samazināt nepilnības tīklu izvēršanā;

45. uzsver, ka ierosinātie pasākumi neuzspiež konkrētus uzņēmējdarbības modeļus. Tie arī atstāj dalībvalstīm iespēju pieņemt sīkāk izstrādātus noteikumus un tādējādi drīzāk papildinās, nekā ietekmēs pašreizējās valstu iniciatīvas; Vienlaikus tie ļaus dalībvalstīm balstīties uz saviem pašreizējiem pasākumiem un izvēlēties jebkuram esošam vai jaunam pasākumam tādu organizēšanas veidu, kas vislabāk atbilst to īpatnībām, nebūt ne vienmēr radot papildu izmaksas;

46. uzsver, ka nolūkā nodrošināt juridisko noteiktību regulā tomēr jāprecizē, ko Eiropas Komisija darīs pēc tam, kad dalībvalstis būs paziņojušas par izņēmumiem;

47. pieņem to, ka regulējuma noteikšanai izmantota regula, lai gan dalībvalstīm direktīva dotu lielāku rīcības brīvību, vienlaikus regula, ja to piemēro ar atbilstošu elastīgumu, nodrošina

izmaksu samazināšanas līdzekļu ātru pieejamību un ļauj saglabāt Eiropas digitalizācijas programmas 2020. gadam noteikto mērķu īstenošanai vajadzīgo dinamismu;

48. saistībā ar regulējuma pilnveidošanu vispārēji norāda, ka regulas priekšlikumā vairākkārt atsevišķi minēts vietējais un reģionālais līmenis. Ņemot vērā reģionālo pašvaldību kompetences un būtiski svarīgo uzdevumu, kas tām Eiropas digitalizācijas programmas īstenošanai jāveic īpaši saistībā ar IKT jomās nepieciešamo pasākumu plānošanu un īstenošanu (īpaši attiecībā uz ātrdarbīgu tīklu izveides aspektiem), ES iestādēm un dalībvalstīm vajadzētu regulāri konsultēties ar pašvaldībām;

49. aicina Eiropas Komisiju lūgt Reģionu komitejas atzinumu par pārskata ziņojumu, kas jāsagatavo 3 gadus pēc regulas stāšanās spēkā.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

Grozījums Nr. 1

2. pants, jauns 11. punkts

Definīcijas

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	11. "valsts strīdu izšķiršanas struktūra": tās uzdevumu veic valsts regulatīvā iestāde, ja dalībvalsts neieceļ iestādi ar citu kompetenci, kas ir tiesiski norobežota un funkcionāli neatkarīga no tīklu operatoriem;

Pamatojums

Lai regulu būtu vieglāk saprast un piemērot, ir mērķtiecīgi definīcijās iekļaut arī valsts strīdu izšķiršanas struktūras definīciju.

Grozījums Nr. 2

2. pants, jauns 12. punkts

Definīcijas

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	12. "vienotais informācijas centrs": tā uzdevumu katrā dalībvalstī veic valsts regulatīvā iestāde", ja dalībvalsts attiecīgo uzdevuma veikšanai neieceļ struktūru ar citu kompetenci;

Pamatojums

Lai regulu būtu vieglāk saprast un piemērot, ir mērķtiecīgi definīcijās iekļaut arī vienotā informācijas centra definīciju.

Grozījums Nr. 3

7. panta 2. punkts

Iekārtas ēkas iekšpusē

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
2. Visas daudzdzīvokļu jaunceltnes, attiecībā uz ko būvatļauju pieteikumi ir iesniegti pēc [Publikāciju birojs – ierakstīt precīzu šīs regulas spēkā stāšanās datumu], aprīko ar koncentrācijas punktu, kas atrodas ēkā vai ārpus tās un ir pieejams elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem, ļaujot pieslēgties ātrdarbīgiem sakariem gatavai ēkas infrastruktūrai. Tādu pašu pienākumu piemēro daudzdzīvokļu ēku kapitālās renovācijas darbiem, attiecībā uz ko būvatļauju pieteikumi ir iesniegti pēc [Publikāciju birojs – ierakstīt precīzu šīs regulas spēkā stāšanās datumu].	2. Visas daudzdzīvokļu jaunceltnes, <u>tostarp sociālie mājokļi</u> , attiecībā uz ko būvatļauju pieteikumi ir iesniegti pēc [Publikāciju birojs – ierakstīt precīzu šīs regulas spēkā stāšanās datumu], aprīko ar koncentrācijas punktu, kas atrodas ēkā vai ārpus tās un ir pieejams elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem, ļaujot pieslēgties ātrdarbīgiem sakariem gatavai ēkas infrastruktūrai. Tādu pašu pienākumu piemēro daudzdzīvokļu ēku kapitālās renovācijas darbiem, attiecībā uz ko būvatļauju pieteikumi ir iesniegti pēc [Publikāciju birojs – ierakstīt precīzu šīs regulas spēkā stāšanās datumu].

Pamatojums

Grozījuma mērķis ir norādīt, ka sociālo mājokļu būvniecības izmaksas nevar samazināt uz ātrdarbīgu tīklu izvērsšanas izmaksu rēķina. Jānodrošina vienlīdzīgas iespējas minēto mājokļu iemītniekiem.

Grozījums Nr. 4

10. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Komisija iesniedz ziņojumu par šīs regulas īstenošanu Eiropas Parlamentam un Padomei vēlākais līdz [Publikāciju birojs – ierakstīt precīzu datumu: šīs regulas spēkā stāšanās datums + 3 gadi]. Ziņojumā iekļauj kopsavilkumu par šajā regulā paredzēto pasākumu ietekmi un novērtējumu par virzību tās mērķu sasniegšanā.	Komisija iesniedz ziņojumu par šīs regulas īstenošanu Eiropas Parlamentam un Padomei vēlākais līdz [Publikāciju birojs – ierakstīt precīzu datumu: šīs regulas spēkā stāšanās datums + 3 gadi]. Ziņojumā iekļauj kopsavilkumu par šajā regulā paredzēto pasākumu ietekmi un novērtējumu par virzību tās mērķu sasniegšanā. <u>Ziņojums atzinuma sniegšanai jānosūta Reģionu komitejai.</u>

Pamatojums

Grozījuma mērķis ir paredzēt obligātu RK atzinuma pieprasīšanu.

Briselē, 2013. gada 3. jūlijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Tabakas un saistīto izstrādājumu ražošana, noformēšana un pārdošana”

(2013/C 280/11)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka direktīvas pārskatīšana ir nepieciešama, un tādēļ tā būtu jāveic nekavējoties, lai aizsargātu Eiropas iedzīvotāju, īpaši jauniešu, veselību no smēķēšanas radītā apdraudējuma;
- aicina Komisiju un dalībvalstis pieņemt līdzsvarotu direktīvu, ar ko nodrošinātu patērētāju veselības labāku aizsardzību, vienlaikus ņemot vērā ražošanu un šī kultūrauga saimniecisko vērtību;
- uzskata, ka dalībvalstīm vajadzētu aizliegt tabakas izstrādājumu brīvu izplatīšanu (tiešsaistē vai publiskās vietās), ņemot vērā jaunu (un gados jaunu) smēķētāju skaita iespējamo ļoti lielo palielināšanos;
- aicina Eiropas Komisiju kopā ar dalībvalstīm apsvērt sistēmu, kas kompensētu darba vietu skaita samazināšanos tabakas nozarē un iesaīņošanas nozarē;
- uzskata, ka dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai aizliegt tabakas produktu pārrobežu tirdzniecību, lai labāk aizsargātu savus gados jaunos iedzīvotājus no tabakas radītā kaitējuma;
- ir pārliecināta, ka būtu jāatbalsta regulāri organizētas sabiedrības izglītošanas un informēšanas kampaņas pamatskolās un vidusskolās, lai informētu par tabakas kaitīgumu un tās kaitīgo ietekmi uz veselību un labklājību;
- rosina Komisiju un dalībvalstis paredzēt finanšu atbalstu reģioniem, kur tabaku pašlaik audzē vai ražo, lai tie varētu pārstrukturēt ražošanu un aizstāt tabaku ar citiem ilgtspējīgākiem kultūraugiem;
- vērš uzmanību uz to, ka nestandarta paciņas pašlaik ir pieejamas tirgū un ka šo paciņu aizliegumam būs negatīva ietekme uz reģioniem, kur tās tiek ražotas.

Ziņotājs	Dimitrios KALOGEROPOULOS kgs (EL/PPE), Aigaleo pašvaldības padomes loceklis
Atsauces dokuments	“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu”
	COM(2012) 788 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. atzīmē, ka divpadsmit gadus pēc tam, kad ES pieņēma spēkā esošo Tabakas izstrādājumu direktīvu (kurā iekļauti vairāki kontrolpasākumi), smēķēšana joprojām ir galvenais to nāves gadījumu cēlonis ES, kurus varēja novērst, un tā izraisa gandrīz 700 000 cilvēku nāvi katru gadu, un ka vairāk nekā 70 % smēķētāju sāk smēķēt pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, tādēļ stingri atbalsta priekšlikumu steidzami pārskatīt spēkā esošo direktīvu, apsverot stingrākus pasākumus tās īstenošanai;

2. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos atbalstīt un papildināt dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību centienus atrisināt smēķēšanas problēmu. Komiteja norāda, ka tabaka ir legāls kultūraugs, tomēr ir rūpīgi jāseko līdzi tās ietekmei uz iedzīvotāju veselību;

3. atbalsta LESD 114. panta izmantošanu par direktīvas tiesisko pamatu, ņemot vērā Eiropas Komisijas izvirzīto mērķi – saskaņot vēl aizvien atšķirīgos noteikumus un administratīvos aktus jomā, uz ko attiecas direktīva, lai nodrošinātu iekšējā tirgus darbību. Komiteja uzsver, ka par šādas rīcības pareizību liecina EST spriedums lietā C-380/03, Vācijas Federatīvā Republika pret Eiropas Parlamentu un Eiropas Savienības Padomi. Direktīvas priekšlikums dalībvalstīm dod iespēju arī noteikt stingrākus pasākumus nekā priekšlikumā iekļautie;

ES politikas ieguldījums veselības nodrošināšanā

4. atzīst ES atbalsta politikas iespējamo vispārējo ieguldījumu saskaņā ar LESD 114. panta 3. daļā un ES Pamattiesību hartas 35. pantā izvirzīto mērķi, proti, “nosakot un īstenojot visu Savienības politiku un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis”;

5. uzskata, ka direktīvas pārskatīšana ir nepieciešama, un tādēļ tā būtu jāveic nekavējoties, lai aizsargātu Eiropas iedzīvotāju, īpaši jauniešu, veselību no smēķēšanas radītā apdraudējuma;

6. uzsver, ka ES kopā ar valstu iestādēm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāpastiprina pasākumi veselības aizsardzības jomā, izglītošana, izpratnes veidošanas un veselības popularizēšanas kampaņas, informējot par smēķēšanas radītajām sekām, kas līdz šim izrādījušās visefektīvākās tabakas patēriņa samazināšanā, kā arī ierobežojošie pasākumi, kuri ir izmainījuši patēriņa līmeni;

7. uzskata, ka pārskatītajai direktīvai par tabakas izstrādājumiem jāatbilst programmai “Veselība un izaugsme” – trešā Eiropas Savienības daudzgadu rīcības programma veselības aizsardzības jomā 2014.–2020. gadam”, kuras mērķis ir veicināt sinerģiju, vienlaikus izvairoties no saistīto ES programmu un pasākumu dublēšanās;

Veselības aizsardzības un ekonomikas attīstības apvienošana

8. piekrīt Eiropas Komisijai atbilstoši LESD 114., 168. un 169. pantam uzskatīt veselības aizsardzības augstu līmeni par galveno, izvēloties TID pārskatīšanā apzinātās politikas iespējas; uzsver, ka veselības aizsardzība ir galvenais mērķis, kurā jāņem vērā tādi veselības veicināšanas un slimību profilakses faktori kā sociālekonomiskie apstākļi, dzīvesveids, kultūra, izglītība, vides faktori visās sabiedrībai nozīmīgajās jomās, lai apzinātu riska faktorus un mazinātu to negatīvo ietekmi iespējami agrīnā posmā;

9. aicina Komisiju un dalībvalstis apsvērt iespēju grozīt ierosinātos noteikumus tā, lai nodrošinātu līdzsvarotas direktīvas pieņemšanu, kas līdztekus nepieciešamajiem brīdinājumiem par ietekmi uz veselību, kuri aizsargā patērētājus, ņemtu arī vērā ražošanu un šī kultūrauga saimniecisko vērtību;

10. Komiteja atbalsta pasākumus tabakas radītās atkarības vai toksiskuma samazināšanai, balstoties uz zinātniskiem pierādījumiem, kā arī pasākumus, lai objektīvi novērstu neskaidrības patērētājiem, piemēram, par piedevu iekļaušanu, kas varētu radīt pārliecību par atsevišķu tabakas izstrādājumu veselīgo vai ārstniecisko ietekmi;

Nodarbinātības aizsardzība un ražošana

11. uzskata, ka daudzos ES reģionos tabaku audzē mazauglīgās augsnēs, kurās tabakas audzēšanai jāizmanto daudz mēslojuma un pesticīdu;

12. saskaņā ar RK atzinumu par kopējo lauksaimniecības politiku atgādina, ka ES lauksaimniecībai svarīgi ir pāriet uz ilgtspējīgākiem ražošanas veidiem un pielāgoties klimata pārmaiņām. Tāpēc, ņemot vērā ietekmi uz vidi, tabakas audzēšana būtu jāaizvieto ar ilgtspējīgākām kultūrām;

13. rosina Komisiju un dalībvalstis paredzēt finanšu atbalstu reģioniem, kur tabaku pašlaik audzē vai ražo, lai tie varētu pārstrukturēt ražošanu un sākt citu lauksaimniecības produktu ražošanu;

14. aicina Eiropas Komisiju kopā ar dalībvalstīm apsvērt sistēmu, kas kompensētu darba vietu skaita samazināšanos tabakas nozarē un iesaīpošanas nozarē;

Nodokļu ieņēmumi, izsekojamība un drošības pasākumi un kontrabanda

15. norāda, ka ik gadu Eiropas Savienībā nodokļos par tabakas izstrādājumiem iekasē gandrīz 100 miljardus *euro* un ka šobrīd nelegālā tirdzniecība sasniedz 10 % no kopējā apjoma, un katru gadu tās dēļ neiekasētos nodokļos tiek zaudēti 10 miljardi *euro*. Tas liecina, ka Eiropas tirgum jābūt labāk aizsargātam pret nelegālās tirdzniecības radīto kaitējumu, un iedzīvotājiem jābūt labāk informētiem par apdraudējumu, patērējot nezināmas izcelsmes vai neregistrētus tabakas izstrādājumus, kas nav kontrolēti, un tādējādi apdraud patērētāju drošību;

16. uzskata, ka direktīvas priekšlikumā iekļautie īpašie pasākumi izsekojamības uzraudzības un kontrabandas apkarošanas jomā radīs ļoti būtisku saimniecisko un administratīvo apgrūtinājumu uzņēmumiem (īpaši vismazākajiem) un dalībvalstīm. Tas negatīvi ietekmēs šo pasākumu efektivitāti un būs pretrunā PVO Pamatkonvencijai par tabakas kontroli;

17. norāda, ka nestandarta paciņas pašlaik ir pieejamas Eiropas valstu un reģionu tirgos un šo paciņu aizliegumam var būt negatīva ietekme uz to reģionu ienākumiem, kur tās tiek ražotas. Šī negatīvā saimnieciskā ietekme var īpaši stipri izpausties tajos reģionos, kurus jau skārusi pašreizējā ekonomikas krīze;

18. brīdina, ka šie uzraudzības pasākumi būs neefektīvi, ja pārējie direktīvā norādītie pasākumi varētu sekmēt kontrabandas palielināšanos, īpaši tālākajos reģionos un pašvaldībās, kā arī kontrabandu no trešām valstīm. Tādēļ aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis pastiprināt cīņu pret kontrabandu;

Nepieciešamība saskaņot ES politikas

19. uzskata, ka direktīvas priekšlikumā ierosinātā cigarillu jaunā definīcija ir nesaskaņota un nevajadzīga, jo tā ir pretrunā Padomes 2011. gada 21. jūnija Direktīvai Nr. 2011/64/ES par tabakas izstrādājumiem piemērotā akcīzes nodokļa struktūru un likmēm;

Subsidiaritāte un deleģētie akti

20. brīdina, ka deleģētie un īstenošanas akti Eiropas Komisijai dod plašas pilnvaras vienpusēji un *a posteriori* grozīt būtiskus direktīvas aspektus, piemēram, par piedevu maksimālo daudzumu, aromātiem vai garšām, kuras varētu aizliegt, un brīdinājumu par ietekmi uz veselību formulējumu, lielumu un izvietojumu;

21. uzskata, ka direktīvas priekšlikumā paredzētā deleģēto aktu izmantošana Eiropas Komisijai piešķir pārāk plašas rīcības pilnvaras, kas varētu būt pretrunā Lisabonas līgumam, kurā noteikts, ka deleģētos aktus var izmantot vienīgi nolūkā grozīt vai papildināt "nebūtiskus tiesību akta aspektus", un tas šajā gadījumā netiek ievērots;

22. attiecībā uz cigāriem, cigarillām un pīpju tabaku direktīvas priekšlikumā paredzētas arī pilnvaras automātiski atcelt atsevišķus dokumentā norādītos izņēmumus, ja "būtiski mainās apstākļi" saistībā ar pārdošanas apjomu palielināšanos vismaz par 10% vismaz 10 dalībvalstīs, vai par 25 gadiem jaunāku smēķētāju skaita palielināšanos par 5%. Šo izstrādājumu tirgus 10 valstīs no pašreizējām 27 dalībvalstīm ir ārkārtīgi mazs, un izmaiņas 10% apmērā varētu rasties ļoti viegli, kas nozīmē, ka noteikums ir neloģisks un rada būtiskas juridiskas neskaidrības šajā apakšnozarē. Reģionu komiteja uzskata, ka šis noteikums ir pārāk vispārīgs un plašs, un tas varētu izraisīt Komisijas patvaļīgu rīcību.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

8. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk "Līgums") 114. panta 3. punktu par pamatu būtu jāņem augsts aizsardzības līmenis, jo īpaši pievēršot uzmanību visiem jaunajiem atklājumiem, kuru pamatā ir zinātnes fakti. Tabakas izstrādājumi nav parastas preces, un, ņemot vērā tabakas īpaši kaitīgo ietekmi, veselības aizsardzībai būtu jāpiešķir īpaša nozīme, jo īpaši nolūkā samazināt smēķēšanas izplatību jauniešu vidū.	Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk "Līgums") 114. panta 3. punktu par pamatu būtu jāņem augsts aizsardzības līmenis, jo īpaši pievēršot uzmanību visiem jaunajiem atklājumiem, kuru pamatā ir zinātnes fakti. Tabakas izstrādājumi nav parastas preces, un, ņemot vērā tabakas īpaši kaitīgo ietekmi, veselības aizsardzībai būtu jāpiešķir īpaša nozīme, jo īpaši nolūkā samazināt smēķēšanas izplatību jauniešu vidū. <u>Ir jāatbalsta regulāri organizētas sabiedrības izglītošanas un informēšanas kampaņas pamatskolās un vidusskolās;</u>

Pamatojums

Sabiedrības izglītošanas un informēšanas kampaņas ietekmēs sabiedrības veselību vairāk nekā uz patvaļīgiem aizliegumiem balstīti intervences vai aizlieguma pasākumi.

2. grozījums

13. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Patlaban tiek izmantotas dažādas pārskata formas, tāpēc ražotājiem un importētājiem rodas grūtības izpildīt savus ziņošanas pienākumus un dalībvalstīm un Komisijai ir apgrūtināti salīdzināt un analizēt saņemto informāciju un izdarīt secinājumus, pamatojoties uz to. Šajā saistībā būtu jāparedz vienota obligāta forma ziņošanai par sastāvdaļām un emisijām. Attiecībā uz informāciju par izstrādājumiem sabiedrībai būtu jānodrošina lielākā iespējamā caurskatāmība, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā tabakas izstrādājumu ražotāju komerciālā un intelektuālā īpašuma tiesības.	Patlaban tiek izmantotas dažādas pārskata formas, tāpēc ražotājiem un importētājiem rodas grūtības izpildīt savus ziņošanas pienākumus un dalībvalstīm un Komisijai ir apgrūtināti salīdzināt un analizēt saņemto informāciju un izdarīt secinājumus, pamatojoties uz to. Šajā saistībā būtu jāparedz vienota obligāta forma ziņošanai par sastāvdaļām un emisijām. Attiecībā uz informāciju par izstrādājumiem sabiedrībai būtu jānodrošina lielākā iespējamā caurskatāmība, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā tabakas izstrādājumu ražotāju komerciālā un intelektuālā īpašuma tiesības <u>un Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) nolikumu ieviešanu.</u>

Pamatojums

Starptautiskā līmenī Eiropas Komisijai par direktīvas priekšlikumu bija jāsniedz oficiāla informācija Tirdzniecības un tehnisko ierobežojumu komitejai, jo daži ierosinājumi varētu būt pretrunā starptautiskās tirdzniecības standartiem.

3. grozījums

18. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Tā kā šajā direktīvā galvenā uzmanība ir vērsta uz jauniešiem, tabakas izstrādājumiem, kas nav cigaretes, tināmās tabakas izstrādājumi un bezdūmu tabaka (t. i., tabakas izstrādājumiem, kurus lielākoties lieto gados vecāki patērētāji) būtu jāpiešķir atbrīvojums no atsevišķām prasībām	Tā kā šajā direktīvā galvenā uzmanība ir vērsta uz jauniešiem, tabakas izstrādājumiem, kas nav cigaretes, <u>un</u> tināmās tabakas izstrādājumi un bezdūmu tabaka (t. i., tabakas izstrādājumiem, kurus lielākoties lieto gados vecāki patērētāji, izņemot īpašas vietējās kopienas) būtu jāpiešķir atbrīvojums no atsevišķām prasībām attiecībā uz sastāvdaļām, kamēr nav notikusi būtiska apstākļu maiņa pārdošanas apjoma ziņā vai patēriņa modeļos saistībā ar jauniešiem.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
attiecībā uz sastāvdaļām, kamēr nav notikusi būtiska apstākļu maiņa pārdošanas apjoma ziņā vai patēriņa modeļos saistībā ar jauniešiem.	<u>Īpaša uzmanība tiks pievērsta tabakas izstrādājumu, kas ir nišas produkti, piemēram, ūdenspipei paredzēti izstrādājumi, patēriņa modeļu uzraudzībai dalībvalstu etnisko minoritāšu kopienās.</u>

Pamatojums

Ar šo grozījumu ievērots viedoklis, ko pauda 5., 6. un 7. grozījuma iesniedzēji, un ar šo direktīvu saistītā vispārējā pieeja, par kuru vienojās Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu padomes sanāksmē, kas notika 2013. gada 21. jūnijā. Vienošanās paredz, ka raksturīgā aromāta aizliegums attiecas uz cigaretēm un tināmās tabakas izstrādājumiem, bet neattiecas uz citiem tabakas izstrādājumiem.

4. grozījums

24. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Smēķēšanai paredzētiem tabakas izstrādājumiem, kas nav cigaretes un tināmās tabakas izstrādājumi (t. i., tabakas izstrādājumiem, kurus lielākoties lieto gados vecāki patērētāji), būtu jāpiešķir atbrīvojums no atsevišķām marķēšanas prasībām, kamēr nav notikusi būtiska apstākļu maiņa pārdošanas apjomu ziņā vai patēriņa modeļos saistībā ar jauniešiem. Attiecībā uz šo citu tabakas izstrādājumu marķēšanu būtu jāievēro īpaši noteikumi. Jānodrošina, lai brīdinājumi par bezdūmu tabakas izstrādājumu ietekmi uz veselību būtu uzskatāmi. Tāpēc brīdinājumi būtu jāizvieto uz bezdūmu tabakas izstrādājumu iepakojuma divām lielākajām virsmām.	Smēķēšanai paredzētiem tabakas izstrādājumiem, kas nav cigaretes un tināmās tabakas izstrādājumi (t. i., tabakas izstrādājumiem, kurus lielākoties lieto gados vecāki patērētāji, <u>izņemot īpašas vietējās kopienas</u>), būtu jāpiešķir atbrīvojums no atsevišķām marķēšanas prasībām, kamēr nav notikusi būtiska apstākļu maiņa pārdošanas apjomu ziņā vai patēriņa modeļos saistībā ar jauniešiem. Attiecībā uz šo citu tabakas izstrādājumu marķēšanu būtu jāievēro īpaši noteikumi. Jānodrošina, lai brīdinājumi par bezdūmu tabakas izstrādājumu ietekmi uz veselību būtu uzskatāmi. Tāpēc brīdinājumi būtu jāizvieto uz bezdūmu tabakas izstrādājumu iepakojuma divām lielākajām virsmām. <u>Īpaša uzmanība tiks pievērsta tabakas izstrādājumu, kas ir nišas produkti, piemēram, ūdenspipei paredzēti izstrādājumi, patēriņa modeļu uzraudzībai dalībvalstu etnisko minoritāšu kopienās.</u>

5. grozījums

30. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Tabakas pārrobežu tālpārdošana atvieglo jauniešu piekļuvi tabakas izstrādājumiem un apdraud atbilstību tiesību aktiem tabakas kontroles jomā un jo īpaši šīs direktīvas prasībām. Kopīgi noteikumi par paziņošanas sistēmu ir vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā īstenots šīs direktīvas potenciāls. Šajā direktīvā paredzētais noteikums par tabakas izstrādājumu pārrobežu tālpārdošanas paziņošanu būtu jāpiemēro neatkarīgi no paziņošanas procedūras, kas noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvā 200/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem ⁽¹⁾ . Tabakas izstrādājumu tālpārdošanas darījumi starp uzņēmumiem un patērētājiem ir sīkāk reglamentēti Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 20. maija Direktīvā 97/7/EK par	Tabakas pārrobežu tālpārdošanai dalībvalstīs varētu aizliegt <u>būtu jāaizliedz, jo tā</u> atvieglo jauniešu piekļuvi tabakas izstrādājumiem un apdraud atbilstību <u>tiesību aktiem tabakas kontroles jomā un jo īpaši šīs direktīvas</u> šīs direktīvas prasībām. Kopīgi noteikumi par paziņošanas sistēmu ir vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā īstenots šīs direktīvas potenciāls. Šajā direktīvā paredzētais noteikums par tabakas izstrādājumu pārrobežu tālpārdošanas paziņošanu būtu jāpiemēro neatkarīgi no paziņošanas procedūras, kas noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvā 200/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem ^(*) . Tabakas izstrādājumu tālpārdošanas darījumi starp uzņēmumiem un patērētājiem ir sīkāk reglamentēti Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 20. maija Direktīvā 97/7/EK par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem, kura no 2014. gada 13. jūnija tiks aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Direktīvu 2011/83/ES par patērētāju tiesībām ^(*) . Kopīgi noteikumi par paziņošanas sistēmu ir vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā īstenots šīs direktīvas potenciāls. Šajā direktīvā paredzētais noteikums par tabakas izstrādājumu pārrobežu tālpārdošanas paziņošanu būtu jāpiemēro neatkarīgi no paziņošanas procedūras, kas noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvā 200/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem ⁽¹⁾ . Tabakas izstrādājumu tālpārdošanas darījumi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem, kura no 2014. gada 13. jūnija tiks aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Direktīvu 2011/83/ES par patērētāju tiesībām ⁽²⁾ .	<u>starp uzņēmumiem un patērētājiem ir sīkāk reglamentēti Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 20. maija Direktīvā 97/7/EK par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem, kura no 2014. gada 13. jūnija tiks aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Direktīvu 2011/83/ES par patērētāju tiesībām ⁽²⁾.</u>
⁽¹⁾ OV L 178, 17.7.2000., 1.-16. lpp.	⁽¹⁾ OV L 178, 17.7.2000., 1.-16. lpp.
⁽²⁾ OV L 144, 4.6.1997., 19.-27. lpp. un OV L 304, 22.11.2011., 64.-88. lpp.	⁽²⁾ OV L 144, 4.6.1997., 19.-27. lpp. un OV L 304, 22.11.2011., 64.-88. lpp.
	⁽¹⁾ OV L 178, 17.7.2000., 1.-16. lpp.
	⁽²⁾ OV L 144, 4.6.1997., 19.-27. lpp. un OV L 304, 22.11.2011., 64.-88. lpp.

Pamatojums

Tabakas pārrobežu tālpārdošana veido tikai nelielu daļu no tabakas tirdzniecības kopējā apjoma. Tā, iespējams, atvieglo jauniešu iespējas piekļūt šādiem produktiem, un tādēļ būtu jānodrošina, ka dalībvalstis var aizliegt šos pārdošanas darījumus starp uzņēmumiem un patērētājiem, ja valstu vai reģionu līmenī par tiem izskanējušas bažas. Pat ja šāds aizliegums nav noteikts, lai nodrošinātu direktīvas noteikumu pilnīgu ievērošanu, vienlaigā būs vajadzīgi vienoti noteikumi attiecībā uz paziņošanu.

6. grozījums

30. apsvērums

Pievienot šādu jaunu 30. apsvērumu:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Nemot vērā jaunu (un gados jaunu) smēķētāju skaita iespējamo ļoti lielo palielināšanos, dalībvalstīm vajadzētu aizliegt tabakas izstrādājumu brīvas izplatīšanas (mazumtirdzniecības veikalos tiešsaistē vai publiskās vietās) principu.</u>

Pamatojums

Ierosinātais grozījums attiecas uz atzinuma projekta 1. punktu: tabakas patēriņa samazinājums attiecināms uz tiem 70 % smēķētāju, kas uzsākuši smēķēt līdz 18 gadu vecumam.

7. grozījums

31. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Visi tabakas izstrādājumi var izraisīt mirstību, saslimstību un invaliditāti, un to patēriņš būtu jāierobežo. Tādēļ ir svarīgi pārraudzīt jaunievietu tabakas izstrādājumu attīstības tendences. Ražotājiem un importētājiem būtu jānosaka pienākums ziņot par jaunievietu tabakas izstrādājumiem, neskarot dalībvalstu pilnvaras aizliegt vai atļaut tos. Komisijai būtu jāuzrauga attīstības tendences un jāsniedz ziņojums piecus gadus pēc šīs direktīvas transponēšanas termiņa, lai novērtētu, vai šajā direktīvā ir nepieciešami grozījumi.	Visi tabakas izstrādājumi var izraisīt mirstību, saslimstību un invaliditāti, un to patēriņš būtu jāierobežo. Tādēļ <u>būtu jāveicina plāni un kampaņas sabiedrības izglītošanai un izpratnes veidošanai par smēķēšanas smagajām sekām uz veselību un jākontrolē ir svarīgi pārraudzīt</u> jaunievietu tabakas izstrādājumu attīstības tendences. Ražotājiem un importētājiem būtu jānosaka pienākums ziņot par jaunievietu tabakas izstrādājumiem, neskarot dalībvalstu pilnvaras aizliegt vai atļaut tos. Komisijai būtu jāuzrauga attīstības tendences un jāsniedz ziņojums piecus gadus pēc šīs direktīvas transponēšanas termiņa, lai novērtētu, vai šajā direktīvā ir nepieciešami grozījumi.

Pamatojums

Sabiedrības izglītošanas un informēšanas kampaņas ietekmēs sabiedrības veselību vairāk nekā uz patvaļīgiem aizliegumiem balstīti intervences vai aizlieguma pasākumi.

8. grozījums

2. panta 20. apakšpunkts

Aiz 2. panta 20. apakšpunkta pievienot šādu jaunu apakšpunktu:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>“nišas tabaka” attiecas uz tabakas izstrādājumiem, parasti bezdūmu tabaku un pīpes tabaku, piemēram, Gutkha, Zarda, šnaucamā tabaka, Sishaand Beedi, ko tradicionāli lieto Dienvidāzijas valstu vai citās īpašās kopienās.</u>

Pamatojums

Direktīvā šobrīd nav definīcijas.

9. grozījums

5. panta 4. punkts

Aiz 5. panta 4. punkta pievienot šādu jaunu punktu:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Dalībvalstis katru gadu pieprasa ražotājiem un importētājiem atklāt to izdevumus par reklāmu, tirdzniecības veicināšanu un sponsorēšanu katrā dalībvalstī, sākot no pilnā kalendāra gada pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās gada.</u>

Pamatojums

Šis grozījums izriet no PVO Pamatkonvencijas par tabakas izstrādājumu kontroli 13. panta. Par ES šādi dati šobrīd nav pieejami.

10. grozījums

6. panta 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
4. Dalībvalstis aizliedz tabakas izstrādājumos izmantot šādas piedevas: a) vitamīnus un citas piedevas, kas rada iespaidu, ka tabakas izstrādājums ir labvēlīgs veselībai vai samazina veselības apdraudējumu, vai b) kofeīnu un taurīnu, un citas piedevas un stimulējošus savienojumus, kas tiek saistīti ar enerģiju un vitalitāti, vai c) piedevas, kuras ietekmē emisiju krāsu.	4. Dalībvalstis aizliedz tabakas izstrādājumos izmantot šādas piedevas: a) vitamīnus un citas piedevas, kas rada iespaidu, ka tabakas izstrādājums ir labvēlīgs veselībai vai samazina veselības apdraudējumu, vai b) kofeīnu un taurīnu, un citas piedevas un stimulējošus savienojumus, kas tiek saistīti ar enerģiju un vitalitāti, vai c) piedevas, kuras ietekmē emisiju krāsu; <u>vai</u> <u>d) piedevas, kas palielina nikotīna spēju izraisīt atkarību.</u>

Pamatojums

Pašsaprotami. Šāda prasība noteikta arī Vācijas Federālās Padomes (*Bundesrat*) 2013. gada 22. marta lēmumā (sk. <http://dipbt.bundestag.de/dip21/brd/2012/0820-12B.pdf>).

11. grozījums

6. panta 10. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Tabakas izstrādājumus, kas nav cigaretes, tinamās tabakas izstrādājumi un bezdūmu tabakas izstrādājumi, atbrīvo no 1. un 5. punktā noteiktajiem aizliegumiem. Ja Komisijas ziņojumā tiek konstatēta būtiska apstākļu maiņa, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 22. pantu, lai atsauktu šo atbrīvojumu.	Tabakas izstrādājumus, kas nav cigaretes, <u>un</u> tinamās tabakas izstrādājumi un bezdūmu tabakas izstrādājumi , atbrīvo no 1. un 5. punktā noteiktajiem aizliegumiem. Ja Komisijas ziņojumā tiek konstatēta būtiska apstākļu maiņa, ņemot vērā minēto izstrādājumu lietošanas izplatību īpašās kultūras un etnisko minoritāšu kopienās , Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 22. pantu, lai atsauktu šo atbrīvojumu.

Pamatojums

Šajā grozījumā ņemta vērā ar šo direktīvu saistītā vispārējā pieeja, par kuru vienojās Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu padomes sanāksmē, kas notika 2013. gada 21. jūnijā.

12. grozījums

9. panta 1. punkta c) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
c) sedz 75 % no iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma priekšējās un aizmugurējās ārējāsvirsmas;	c) sedz 75 65 % no iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma priekšējās un aizmugurējās ārējāsvirsmas;

Pamatojums

Iespējamais kompromiss saistībā ar vispārējo pieeju, par kuru vienojās Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu padomes sanāksmē, kas notika 2013. gada 21. jūnijā.

13. grozījums

9. panta 1. punkta e) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(e) atrodas iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma augšējā malā, un ir izvietots tādā pašā virzienā kā jebkāda cita uz iepakojuma esošā informācija;	(e) atrodas iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma augšējā <u>vai apakšējā</u> malā, un ir izvietots tādā pašā virzienā kā jebkāda cita uz iepakojuma esošā informācija;

Pamatojums

Regulāra izmēra tabakas izstrādājumu mīkstajiem iepakojumiem nav augšējā atliecamā vāciņa: nodokļu uzlīme, kas noder arī iepakojuma aiztaisīšanai, tiek uzlikta uz augšējās malas. Prasība kombinēto brīdinājumu par ietekmi uz veselību izvietot uz iepakojuma vienības augšējās malas nozīmētu, kā šī veida produkti nav iespējami. Tāpēc, ņemot vērā minēto brīdinājumu nepieciešamo redzamību, noteikumi par to izvietojumu uz šāda veida iepakojuma vienībām jāpadara elastīgāki, ļaujot brīdinājumu par ietekmi uz veselību izvietot arī uz apašējās malas.

14. grozījums

9. panta 1. punkta g) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(g) uz cigarešu iepakojuma vienībām atbilst šādām dimensijām: i) augstums: ne mazāks kā 64 mm; ii) platums: ne mazāks kā 55 mm.	(g) uz cigarešu iepakojuma vienībām atbilst šādām dimensijām: i) augstums: ne mazāks kā 64 44 mm; ii) platums: ne mazāks kā 55 52 mm.

15. grozījums

13. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Cigarešu iepakojuma vienībai ir taisnstūrveida forma. Tinamās tabakas iepakojuma vienībai ir maisiņa forma, t. i., taisnstūrains kabata ar pārloku, kas sedz atveri. Maisiņa pārloks sedz vismaz 70 % no iepakojuma priekšpusi. Visu pārējo tabakas izstrādājumu iepakojuma vienībām ir vai nu taisnstūrveida, vai cilindriskā forma. Cigarešu iepakojuma vienībā ir vismaz 20 cigaretes. Tinamās tabakas iepakojuma vienībā ir vismaz 40 g tabakas.	Cigarešu iepakojuma vienībai ir taisnstūrveida forma. Tinamās tabakas iepakojuma vienībai ir maisiņa forma, t. i., taisnstūrains kabata ar pārloku, kas sedz atveri. Maisiņa pārloks sedz vismaz 70 % no iepakojuma priekšpusi. Visu pārējo tabakas izstrādājumu iepakojuma vienībām ir vai nu taisnstūrveida, vai cilindriskā forma. Cigarešu iepakojuma vienībā ir vismaz 20 cigaretes. Tinamās tabakas iepakojuma vienībā ir vismaz 40 g tabakas.

Pamatojums

Priekšlikuma direktīvai 13. panta 1. punktā noteikts, ka tinamās tabakas iepakojuma vienībai ir maisiņa forma. Ar veselības politiku saistītu apsvērumu dēļ kopumā atzinīgi ir vērtējami priekšlikumā direktīvai paredzētie stingrākie noteikumi, piemēram, attiecībā uz lielākiem brīdinājumiem uz cigarešu un tinamās tabakas iepakojuma. Taču paredzētā, piemēram, kombinēto kārbu aizliegšana, nosakot, ka šīs produktu grupas iepakojumam var būt tikai maisiņa forma, būtiski neuzlabos veselības aizsardzību. Patērētāju aizsardzību turklāt var nodrošināt ar brīdinošiem norādījumiem uz iepakojuma saskaņā ar *Guidelines for Implementation of Article 11 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control*.

Briselē, 2013. gada 3. jūlijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Nepiesārņojoša enerģija transportam”

(2013/C 280/12)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka Komisijas priekšlikumu nevar īstenot tikai ar izmaiņām transporta sistēmās, bet jāizmanto arī valstu enerģētikas politika, jo dalībvalstīm būs jāīsteno ilgākam laikposmam paredzēta investīciju politika, lai izveidotu alternatīvo degvielu infrastruktūru;
- iesaka Komisijai, nosakot vietējās infrastruktūras izveidošanas termiņus, ņemt vērā ne tikai attiecīgā reģiona ģeogrāfiskos un klimatiskos apstākļus, bet arī pašreizējo tehnikas attīstības līmeni un darbu pētniecības un izstrādes jomā un noteikt atbilstošu grafiku, lai varētu izstrādāt kopēju standartu un vienoties par to;
- uzsver, ka lēmumu par turpmāko politisko virzību pieņemšanā ir jāņem vērā, ka arī turpmāk degviela iedzīvotājiem jānodrošina par pieejamām izmaksām un ka mājsaimniecību ienākumi daudzās dalībvalstīs turpina sarukt;
- aicina, lai vietējās un reģionālās pašvaldības tiktu iesaistītas savas valsts transporta politiskas stratēģisko pamatnostādņu, kā arī administratīvo aktu un tiesību aktu izstrādē, lai nodrošinātu to atbilstošu piemērošanu vietējā līmenī un vietējo apstākļu ņemšanu vērā;
- aicina valstu stratēģiskajās pamatnostādnēs iekļaut dažādu enerģijas veidu līdzsvarotu izmantošanu. Nekādā gadījumā nedrīkst no vienas atkarības (nafta no trešām valstīm) nonākt citā atkarībā (dabagāze no trešām valstīm);
- mudina, nosakot standartus attiecībā uz infrastruktūru, izmantot ES standartus, kas pilnībā atbilst starptautiskajiem standartiem. Ir svarīgi izvairīties no nepieciešamības šos standartus pārskatīt;
- uzskata, ka patērētāju ieradumu maiņa ir nozīmīga vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras ar saviem līdzekļiem var ietekmēt patērētāju lēmumus un izvēli, patērētāju interesēs ieviešot savus atvieglojumus;
- uzsver, ka pilsētām un piepilsētām izvirzītās prasības attiecībā uz infrastruktūras izveidi būtu jāaizstāj ar dalībvalstu prasībām, ko tās nosaka, iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības.

Ziņotāja:	Saima KALEV kdze (EE/EA), Jōgeva vietējās pašvaldības locekle
Atsauces dokumenti	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Nepiesārņojoša enerģija transportam – Eiropas alternatīvo degvielu stratēģija"
	COM(2013) 17 final
	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu
	COM(2013) 18 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumā "Nepiesārņojoša enerģija transportam" iekļautos priekšlikumus, jo tie paver iespēju sasniegt pamatiniciatīvā "Resursu ziņā efektīva Eiropa" ⁽¹⁾ un Baltajā grāmatā par transporta politiku ⁽²⁾ izvirzītos mērķus. Komiteja tomēr uzsver, ka šie mērķi sasniedzami ne tikai ar izmaiņām transporta sistēmās, bet arī ar valstu īstenoto enerģētikas politiku, jo dalībvalstīm būs jāīsteno ilgākam laikposmam paredzēta investīciju politika, lai izveidotu alternatīvo degvielu infrastruktūru;

2. piekrīt Komisijas viedoklim, ka saistībā ar ieviešanu tirgū ir jāatbild uz būtisku jautājumu, proti, vai var nodrošināt apjomradītus ietaupījumus un alternatīvo degvielu ieviešanu visā Eiropas Savienībā. Lai to izdarītu, ir vajadzīga vienota, stabila un visaptveroša stratēģija un ieguldījumiem labvēlīgs tiesiskais regulējums, kura joprojām trūkst. Tāpēc Komisijai, nosakot vietējās infrastruktūras izveidošanas termiņus, būs jāņem vērā ne tikai attiecīgā reģiona ģeogrāfiskie un klimatiskie apstākļi, bet arī pašreizējais tehnikas attīstības līmenis un darbs pētniecības un izstrādes jomā un jāizveido atbilstošs grafiks, lai varētu izstrādāt kopēju standartu un vienoties par to;

3. uzskata, ka direktīvā ⁽³⁾ Komisijas noteiktie termiņi ir pārāk īsi, jo pirms dalībvalstu stratēģisko pamatnostādņu un attiecīgo administratīvo aktu un tiesību aktu pieņemšanas dalībvalstīs ir jāveic rūpīga analīze, jāriko debates un jāizstrādā finansēšanas risinājumi;

4. uzsver, ka lēmumu par turpmāko politisko virzību pieņemšanā ir jāņem vērā, ka arī turpmāk degviela iedzīvotājiem jānodrošina par pieejamām cenām un ka mājāsaimniecību ienākumi daudzās dalībvalstīs turpina sarukt. Tas pats attiecas arī uz infrastruktūras un alternatīvo degvielu izmaksām;

⁽¹⁾ COM(2011) 21 final.

⁽²⁾ CdR 101/2011 fin.

⁽³⁾ COM(2013) 18 final.

Vietējā un reģionālā līmeņa nozīme un loma

5. atzīmē, ka alternatīvo degvielu stratēģija ir vērsta uz transporta politikas mērķi visās ES dalībvalstīs ieviest alternatīvās degvielas, un šī ieviešana arī būtiski ietekmēs transporta organizāciju un lietošanu vietējā un reģionālajā līmenī. Tāpēc izšķiroša nozīme transporta nozarē izmantojamo alternatīvo degvielu attīstībā izšķiroša nozīme būs spēcīgākai vietējai un reģionālajai rīcībpolitikai;

6. tāpēc vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāpieņem savas valsts transporta politiskās stratēģisko pamatnostādņu, kā arī administratīvo aktu un tiesību aktu izstrādē, lai nodrošinātu to atbilstošu piemērošanu vietējā līmenī un vietējo apstākļu ņemšanu vērā un tādā veidā panāktu, ka minētajos dokumentos saskaņā ar Komisijas ieceri tiek īstenota alternatīvo degvielu politika. Vienlaikus jāizmanto ES līdzšinējās iniciatīvas, kas pilsētās jau tiek īstenotas, piemēram, Pilsētu mēru pakts, lai virzītu un nostiprinātu ilgtspējīgu energoresursu jomā pieņemtajos rīcības plānos ietvertās saistības attiecībā uz vietējām alternatīvo energoresursu sistēmām transporta jomā;

7. uzskata: tā kā RK pārstāv vietējo un reģionālo līmeni, tai būtu jācenšas rosināt un atbalstīt apspriešanos un pieredzes apmaiņu par alternatīvajām degvielām, lai nodrošinātu, ka pilsētas un reģioni kļūst tīrāki un videi draudzīgāki. Komitejai būtu vienlaikus jārosina debates par to, kā vietējās un reģionālās pašvaldības varētu ietekmēt iedzīvotāju rīcību un mudināt viņus vairāk izmantot transportlīdzekļus, kurus darbina ar alternatīvām degvielām;

8. vērš uzmanību uz Komisijas viedokli, ka, Eiropas Savienībai enerģiski rīkojoties kā līderim novatorisku alternatīvo degvielu risinājumu jomā, Eiropas rūpniecībai pavērsies jaunas tirgus iespējas, tiks nodrošināta ES konkurētspēja pasaules tirgos

un radīti aptuveni 700 000 jaunu darba vietu ⁽⁴⁾. Tās tiks radītas vietējā līmenī, proti, pašvaldībās, un tāpēc būtu jānodrošina, ka pašvaldības var piedalīties attiecīgo valsts stratēģiju izstrādē;

9. uzskata, ka atbalsts pašvaldību lomas stiprināšanai palielinātu sinerģiju un optimizētu infrastruktūras attīstības izmaksas. Piemēram, lemšanas tiesību paplašināšana un dažāda veida pārrobežu sadarbība pavērtu šo struktūru kopējas izmantošanas iespējas;

10. norāda uz savu atzinumu par Balto grāmatu "Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu" ⁽⁵⁾ un atbalsta Baltajā grāmatā izvirzīto mērķi līdz 2030. gadam uz pusi samazināt to automobiļu īpatsvaru, kurus darbina ar tradicionālajām degvielām, līdz 2050. gadam pilnībā pārtraukt šādu automobiļu izmantošanu pilsētās un līdz 2030. gadam panākt, ka satiksme lielpilsētās gandrīz nerada CO₂ emisijas;

Atkarība no trešo valstu piegādātās enerģijas

11. rosina Komisiju priekšlikumā direktīvai uzsvērt, ka, cenšoties sasniegt vienu no tās pamatmērķiem, proti, nodrošināt neatkarību no naftas, valstu stratēģiskajās pamatnostādņēs būtu jāparedz dažādu enerģijas veidu līdzsvarota izmantošana. Nekādā gadījumā nedrīkst no vienas atkarības (nafta no trešām valstīm) nonākt citā atkarībā (dabaszāģe no trešām valstīm). Priekšlikumā par alternatīvo degvielu enerģijas avotu dažādošanu uzmanība jāpievērš dažādām izejvielām, kas vajadzīgas alternatīvo degvielu ražošanai un ir pieejamas vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

Finansējums no esošajiem ES fondiem

12. pauž bažas, ka priekšlikuma direktīvai piemērošanā radīsies finansiālas grūtības, pat tad, ja darbības daļēji finansēs no programmai "Apvārsnis 2020" un Eiropas transporta tīklam paredzētā budžeta vai to darīs privātie uzņēmumi. Būtu arī jānodrošina, ka turpmāk vietējā un reģionālā līmeņa politiskos pasākumus, kas veicina videi nekaitīgu transportu, var finansēt ar kohēzijas politikas līdzekļiem. Plānojot izdevumus nākamajam finansēšanas periodam, gan Eiropas, gan valsts līmenī būtu jāņem vērā, kādi ieguldījumu vajadzības;

13. pauž bažas par pārrobežu savienojumu finansēšanu, jo Eiropadome 2013. gada 8. februārī vienojās par jauno daudzgadu finanšu shēmu ⁽⁶⁾, kurā noteiktas ES budžeta prioritātes laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam un paredzēts samazināt finansējumu pārrobežu sadarbībai;

14. īpaša uzmanība jāvelta tam, lai nepieļautu situāciju, ka dalībvalstu īstenotie politikas pasākumi reģionālās nevienlīdzības dēļ rada "robežu efektu". Tāpēc Komiteja iesaka paredzēt mini-

mālos mehānismus tā mazināšanai (piemēram, kravu pārvadājumiem ar ES fondu palīdzību izveidot prioritārus koridorus alternatīvajām degvielām);

15. norāda uz savu nostāju ⁽⁷⁾, ka arī attīstītākajos reģionos varētu būt nepieciešami ieguldījumi tādu jomu infrastruktūrā, kurās iedzīvotājiem nodrošina pamata sabiedriskos pakalpojumus, tostarp vides un transporta jomā, it īpaši saistībā ar Komisijas ieceri sekmēt alternatīvu degvielu izmantošanu transportā. Runājot par līdzekļiem un finansējumu, jānorāda, ka Eiropas Investīciju banka ir nozīmīgs partneris ieguldījumu iniciatīvās: tā sniedz tehnisku palīdzību un finansē ieguldījumus, izmantojot EIP aizdevumus;

16. uzsver, ka jāsigatavo visaptverošas un reālas prognozes par vajadzīgajiem ieguldījumiem un skaidri un izsmelši jāinformē par finansēšanas iespējām no dažādiem ES fondiem un 2014.–2020. gada tematisko mērķu ietvaros, kā arī par saikni, kas jāveido ar turpmākajām pārdomātas specializācijas stratēģijām;

17. atbalsta to, ka uzlādes un degvielas uzpildes infrastruktūru vidējā termiņā un ilgtermiņā finansē lietotāji. Publiskas subsīdijas izmantojamas tikai kā sākotnējs stimuls;

Kopēji standarti

18. piekrīt viedoklim, ka alternatīvo degvielu infrastruktūras nesaskaņota veidošana neļauj panākt apjomrādītus ietaupījumus piedāvājuma pusē un radīt ES mēroga mobilitāti pieprasījuma pusē. Lai izklātu no šī apburta loka, Komisijai jaunu infrastruktūras tīklu veidošana jānosaka par savu prioritāti;

19. atgādina, ka tā jau paudusi atzinīgu vērtējumu un atbalstu rīcības plānam, kas izklāstīts Baltajā grāmatā "Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu – virzība uz konkurētspējīgu un resursefektīvu transporta sistēmu" ⁽⁸⁾. Tajā bija ierosināts noteikt atbilstošus CO₂ emisiju standartus visiem transportlīdzekļiem, kurus darbina ar videi nekaitīgām degvielām, un izstrādāt pamatnostādnes un standartus, kas attiecas uz degvielas uzpildes staciju infrastruktūras izveidi videi nekaitīgu transportlīdzekļu vajadzībām;

20. piekrīt Komisijas viedoklim, ka vajadzīgi vienoti tehniski standarti, lai panāktu alternatīvo degvielu ienākšanu tirgū, ekonomikas izaugsmi un plašu izmantošanu Eiropas Savienībā, un norāda, ka šādi risinājumi ir jāatrod ātri, taču izprotot katras dalībvalsts vajadzības. Komiteja uzsver, ka Komisijai, nosakot infrastruktūras izveides termiņus, kopēju standartu izstrādei, pieņemšanai un ieviešanai būtu jāatvēl vairāk laika, nekā paredzēts direktīvā;

⁽⁴⁾ COM(2013) 17 final.

⁽⁵⁾ CdR 101/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 2182/2012 fin.

⁽⁷⁾ CdR 5/2012 fin.

⁽⁸⁾ COM(2011) 144 final.

21. mudina, nosakot standartus attiecībā uz infrastruktūru, izmantot ES standartus, kas pilnībā atbilst starptautiskajiem standartiem. Ir svarīgi izvairīties no nepieciešamības šos standartus pārskatīt. Komiteja uzskata, ka Komisijai direktīvā piešķirtās tiesības pieņemt deleģētos aktus, ar ko groza tehniskās prasības attiecībā uz uzlādes punktiem un degvielas uzpildes stacijām, rada investoriem, uzņēmumiem un patērētājiem nedrošību par iespējām finansēt ilgtermiņa ieguldījumus;

22. norāda, ka standartiem attiecībā uz infrastruktūru jābūt orientētiem uz ekonomisko lietderību un saderīgiem ar jau veiktajiem ieguldījumiem un tirgū jau esošajiem transportlīdzekļiem, un vienlaikus atzīst, ka mazās dalībvalstīs, reģionos un apdzīvotās vietās apjomradīti ietaupījumi var nebūt tik lieli, lai vairāku alternatīvo degvielas veidu izmantošana kļūtu rentabla;

23. norāda, ka stratēģiskajā satvarā jāparedz informēšanas prasības, kā arī rīcībpolitikas un regulējums zinātnisku pētījumu veikšanai un mērķu un noteikumu noteikšanai attiecībā uz sadarbību ar citām dalībvalstīm, lai nodrošinātu starptautiski vienotu infrastruktūru un iedzīvotāju un preču brīvu pārvietošanos visā Eiropas Savienībā;

24. atzinīgi vērtē nodomu, ievērojot neitralitātes principu attiecībā uz dažādām tehnoloģijām, stratēģijā izskatīt visus iespējamus risinājumus, nedodot priekšroku nevienam konkrētam degvielas veidam, un noteikt, ka jānodrošina to kopējās tehniskās specifikācijas; Komiteja arī norāda, ka svarīgi ir izstrādāt un ievērot efektīvus biodegvielas ilgtspējas kritērijus; jānodrošina arī otrās paaudzes biodegvielas pieejamība tirdzniecībā, lai, kā RK jau uzsvērusi agrāk publicētos paziņojumos un pieņemtos atzinumos⁽⁹⁾, netiktu apdraudēts ekoloģiskais līdzsvars dabā, pārtikas apgāde, tirgus ekonomika un sociālais taisnīgums;

25. uzskata, ka prasības attiecībā uz kuģniecības jomu būtu jāaskaņo ar IMO noteikumiem;

Privātā sektora iesaistīšana

26. uzsver, ka infrastruktūras finansēšanā steidzami jāiesaista privātais sektors, jo uzņēmumi būs starp tiem, kas no izskatāmā priekšlikuma direktīvai gūs vislielāko iespējamo labumu; tiem paveras izredzes ražot un pārdot jaunus produktus un tie vienlaikus varēs veidot un izmantot jaunu infrastruktūru alternatīvajām degvielām;

27. norāda, ka, īstenojot Komisijas priekšlikumus, jānodrošina iespējami maza nelabvēlīgā ietekme uz brīvo tirgu un konkurenci. Jārada stimuli privātā sektora uzņēmumiem un jānovērš pastāvošais risks un nedrošība;

28. lai novērstu šķēršļus un samazinātu izmaksas, iesaka panākt vienošanos starp publiskām struktūrām un degvielas uzpildes staciju operatoriem, lai palielinātu alternatīvo degvielu izmantošanu, un nodrošināt jau esošās piegādes infrastruktūras, piemēram, multienēģijas sistēmu, izmantošanu, tādējādi izvairoties no piegādes infrastruktūras dublēšanas;

Novērtējami rezultāti

29. atzinīgi vērtē Komisijas vēlmi regulēt dalībvalstu politiskos lēmumus, taču, tā kā izskatāmā priekšlikuma direktīvai galvenais mērķis ir mazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un atkarību no naftas, dalībvalstīm to īstenoto politisko pasākumu plānos būtu jānorāda ne tikai rādītāji, kas saistīti ar alternatīvo degvielu infrastruktūru, bet arī gaidāmie rezultāti gan emisijas samazināšanas jomā, gan atkarības no naftas mazināšanā un alternatīvo degvielu ieviešanā. Šie rezultāti būtu jāskata attiecīgo vietējo un reģionālo pašvaldību līmenī, lai novērtētu iespējamo iekšējo asimetriju katrā dalībvalstī;

30. uzskata, ka rezultāti ir jāmēra, izmantojot salīdzināmus rādītājus, un šiem vērtējumiem iespējami plaši jāatspoguļo enerģijas ražošanas un patēriņa (degvielas dzīves cikls / dzīves laiks) efektivitāte/ilgtspēja;

Degvielas ražošanā radītais piesārņojums

31. aicina Komisijas priekšlikumā direktīvai uzsvērt, ka, cenšoties sasniegt kopējo pamatmērķi, proti, samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, būtu jānorāda, kuru enerģijas avotu izmantošana ir vislietderīgākā. Tas jādara, lai nepieļautu, ka transporta radīto emisiju samazināšanu panāk ar siltumnīcefekta gāzu emisijas palielināšanu elektroenerģijas ražošanā un/vai cita veida vides piesārņojumu;

32. atzinīgi vērtē centienus ievērot neitralitātes principu attiecībā uz dažādām tehnoloģijām. Kaut arī stratēģijā uzmanība jāpievērš visām alternatīvajām degvielām, kā būtiski faktori ir jāņem vērā arī energoefektivitāte, ekoloģiskie raksturlielumi (atjaunojamie energoresursi), ekonomiskā (politiskā) neatkarība, piegādes drošība un sociālie aspekti;

Lauku un mazapdzīvoti apvidi

33. uzsver, ka pāreja no degvielas, kas ražota no naftas, uz alternatīvām degvielām ir nozīmīga arī lauku apvidiem, un, tā ka tie ir mazapdzīvoti, šī pāreja minētajiem apvidiem, iespējams, ir vēl jo nozīmīgāka. Tādēļ dalībvalstīm, plānojot valsts politiku, uzmanība jāvelta arī lauku rajoniem. Jāizstrādā stratēģijas, kas nodrošinās nepieciešamo infrastruktūru gan sekmīgai pārejai uz

⁽⁹⁾ CdR 160/2008 fin.

alternatīvo degvielu izmantošanu, gan apgādi ar vietējiem resursiem, no kuriem var ražot šādu degvielu. Lauku apvidiem raksturīgas problēmas var rasties arī reti apdzīvotos rajonos, tāpēc tiem jāpievērš īpaša uzmanība;

Pilsētas transports

34. uzsver, ka būtisks pilsētas transporta aspekts ⁽¹⁰⁾, kā Komiteja uzsverusi iepriekš pieņemtos atzinumos, ir pāreja uz ilgtspējīgāku transporta politiku;

35. norāda, ka ar alternatīvām degvielām darbināmus transportlīdzekļus pilsētās un aglomerācijās nedrīkstētu izmantot uz sabiedriskā transporta rēķina. Mērķim jābūt nevis privātu transportlīdzekļu skaita palielināšanai, bet gan papildu piedāvājuma radīšanai ar nolūku stimulēt pāreju uz videi nekaitīgiem transportlīdzekļiem, it īpaši, lai papildinātu sabiedriskā transporta pakalpojumus;

36. ierosina, ka RK varētu rosināt un atbalstīt apspriešanos un pieredzes apmaiņu par alternatīvajām degvielām, lai nodrošinātu, ka pilsētas un reģioni kļūst tīrāki un videi draudzīgāki;

37. norāda, ka tā jau ir atbalstījusi plānu izstrādi mobilitātes veicināšanai pilsētās, un to īstenošanai turpmāk varētu saņemt finansējumu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) ⁽¹¹⁾;

38. norāda, ka Eiropas alternatīvo degvielu stratēģija ir laba iespēja atbalstīt kā velotransportu, tā arī vietējos sabiedriskos pasažieru pārvadājumus. Tāpēc elektromobilitātes attīstības stratēģijās noteikti jābūt iekļautam velotransportam un sabiedriskajam transportam;

39. ir pārliecināta, ka hibrīdtransportlīdzekļiem un it īpaši elektrotransportlīdzekļiem pilsētās ir vislielākais tūlītējais izmantošanas potenciāls, neaizmirstot par transportlīdzekļiem, kurus darbina uz ūdeņradi balstītas tehnoloģijas sistēmas. Tāpēc būtu jāpiešķir pilsētām tiesības pašām īstenot pasākumus un noteikt stimulus, kuru mērķis ir regulēt šo transportlīdzekļu izmantošanu (zaļais vilnis, tiesības izmantot sabiedriskajam transportam paredzētās braukšanas joslas, mazāka maksa par transportlīdzekļu novietošanu utt.). Pilsētām būtu jāapmainās ar labas prakses piemēriem, lai varētu paaugstināt dzīves kvalitāti pilsētās un tādā veidā mudinātu patērētājus vairāk izmantot transportlīdzekļus, ko darbina ar alternatīviem enerģijas avotiem;

40. prognozē, ka, pieaugot transportlīdzekļu, kurus darbina ar alternatīvām degvielām, izmantošanai, palielināsies arī minēto transportlīdzekļu ražošana un šajā nozarē tiks izveidotas jaunas darbavietas; šajā saistībā atsaucas uz savu atzinumu par "CARS 2020";

41. atzinīgi vērtē intelektisku transporta sistēmu un tehnoloģiju izstrādes turpināšanos Eiropas līmenī un to izmantošanu vietējā līmenī, lai nodrošinātu dažādo sistēmu sinerģiju visā Eiropas Savienībā, novērstu nepilnības un nodrošinātu arī, ka sistēmas aptver visu teritoriju, tostarp nodrošina iespējas izmantot alternatīvās degvielas;

Patērētāju rīcības maiņa

42. norāda, ka, Eiropas Savienībā cenšoties ieviest alternatīvas degvielas, jāmaina arī patērētāju ieradumi un iedzīvotāji jārosina vairāk izmantot transportlīdzekļus, ko darbina ar alternatīvām degvielām. Tāpēc ir jāriko izpratnes veicināšanas kampaņas, lai patērētājus informētu par izmaiņām un to iespējamo ietekmi;

43. uzskata, ka patērētāju ieradumu maiņa ir nozīmīga vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras ar saviem līdzekļiem var ietekmēt patērētāju lēmumus un izvēli, papildus, atvieglotiem, ko piešķirs dalībvalstis, ieviešot savus atvieglotumus (patērētāju labā) par ilgtspējīgāku transporta veidu izmantošanu. Jānodrošina, lai patērētājiem būtu konkrēti redzams, kādas priekšrocības viņi iegūst no šādām pārmaiņām;

Degvielas patēriņa ziņā efektīvi dzinēji

44. norāda: vairāki pētījumi ⁽¹²⁾ liecina, ka siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu var sekmēt degvielas patēriņa ziņā efektīvu dzinēju un hibrīddzinēju vienlaicīga izmantošana. Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas tālejošos un būtiskos centienus panākt pārmaiņas un veicināt jaunu degvielas veidu izmantošanu. Tomēr būtu vērts apsvērt minēto dzinēju izmantošanu pārejas periodā;

45. piekrīt Komisijas viedoklim, ka nemitīgai transportlīdzekļu energoefektivitātes paaugstināšanai un alternatīvajām degvielām jāpilda būtiska loma izmaksu efektivitātes nodrošināšanā visās ar alternatīvajām degvielām saistītās politikas jomās un CO₂ emisiju novēršanā;

⁽¹⁰⁾ CdR 650/2012 fin.

⁽¹¹⁾ CdR 5/2012 fin.

⁽¹²⁾ Polijas Strukturālo pētījumu institūts (*Institute for Structural Research*), kas atrodas Varšavā, 2013. gada janvārī veica vairākus pētījumus par šo tematu.

Ražotāju/patērētāju iespējama atbalsts alternatīvo degvielu izmantošanai

46. uzsver: tā kā trūkst vispārēji pieņemama risinājuma, būtu izmantojami dažādi līdzekļi, lai attīstītu alternatīvo degvielu izmantošanu. Piemēram, patērētāju iesaistīšana enerģētikas tīklā (enerģijas ražošana, uzkrāšana, patēriņš) varētu būt (juridisks) līdzeklis, lai, pirmkārt, apmierinātu pieaugošo enerģijas pieprasījumu un, otrkārt, varētu veikt pāreju no tādu enerģijas avotu izmantošanas, kas rada oglekļa dioksīdu, uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu;

Zinātne un pētniecība

47. atzinīgi vērtē Komisijas ciešo sadarbību ar uzņēmumiem, iestādēm un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem izskatāmā tiesību akta izstrādes gaitā un ES ilglaicīgos ieguldījumus pētniecības un izstrādes pasākumos alternatīvo degvielu jomā. Komiteja uzskata, ka konsultācijas tomēr ir jāturpina un ka arī turpmāk ir vajadzīgi ieguldījumi pētniecībā, jo daudzi jautājumi ir jāatrisina noteiktāk, efektīvāk un ātrāk, ja vēlamies sasniegt izvirzītos mērķus;

48. uzsver, ka jau pieņemtajā atzinumā par atjaunojamajiem energoresursiem⁽¹³⁾ tā norādījusi, ka pētniecības un izstrādes pasākumu finansēšana ir ļoti svarīga, lai paātrinātu inovāciju

un tehnoloģiju attīstību. Saistībā ar videi nekaitīgu enerģiju un transportu īpaši svarīgi ir arī izstrādāt jaunus materiālus enerģijas ražošanai un uzkrāšanai;

Subsidiaritāte un proporcionalitāte

49. atzīst, ka jaunās tehnoloģijas, kas vienlaicīgi ir tehnoloģijas videi nekaitīgam transportam, ir kapitālietilpīgas. Tāpēc pasākumiem ES līmenī jābūt vērstiem uz minimālās infrastruktūras izveidi un tirgus sadrumstalotības novēršanu; tādējādi Komisijas iesniegtais priekšlikums tiesību aktu kopumam, kurš attiecas uz nepiesārņojošu enerģiju un kurā noteiktas ES mērogā piemērojamas kopējās tehniskās specifikācijas un obligātās prasības attiecībā uz infrastruktūru, visā Eiropas Savienībā veidojot alternatīvo degvielu aprites ekonomiku, atbilst subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam;

50. uzsver, ka pilsētām un piepilsētām izvirzītās prasības attiecībā uz infrastruktūras izveidi (uzlādes staciju un degvielas uzpildes staciju minimālais skaits) būtu jāaizstāj ar dalībvalstu prasībām, ko tās nosaka, iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības, jo pašlaik nekas neliecina par skaidru attīstības politiku alternatīvo degvielu jomā, patērētāju rīcības maiņu un infrastruktūras izveides finansēšanas iespējām.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

10. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Savienības mēroga alternatīvo degvielu infrastruktūras saskaņotas attīstīšanas trūkums liedz panākt apjomradītus ietaupījumus piedāvājuma pusē un ES mēroga mobilitāti pieprasījuma pusē. Ir jāattīsta jauni infrastruktūras tīkli, it sevišķi elektroenerģijai, ūdeņradim un dabasgāzei (LNG un CNG).	Savienības mēroga alternatīvo degvielu infrastruktūras saskaņotas attīstīšanas trūkums liedz panākt apjomradītus ietaupījumus piedāvājuma pusē un ES mēroga mobilitāti pieprasījuma pusē. <u>Nemot vērā tehnoloģiju attīstību, ietekmi uz vidi un izmaksas, ir jāattīsta jauni infrastruktūras tīkli, it sevišķi elektroenerģijai, ūdeņradim un dabasgāzei (LNG un CNG).</u>

Pamatojums

Komisijas priekšlikumā minētie pasākumi palīdz sasniegt mērķus vides jomā, lai samazinātu transporta radīto siltumnīcefekta gāzu un piesārņotāju emisijas, kuras ES kopumā ir nopietns izaicinājums un reāla problēma. Tajā pašā laikā virkne alternatīvo degvielu tehnoloģiju vēl ir izstrādes stadijā vai arī to izstrāde ir tuvu nobeigumam, tāpēc tie ir saistīti ar augstām izmaksām.

⁽¹³⁾ CdR 2182/2012 fin.

2. grozījums

3. panta 1. punkts

Valsts politiskais regulējums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Katra dalībvalsts pieņem valsts politisko regulējumu alternatīvo degvielu un to infrastruktūras tirgus attīstībai un tajā iekļauj I pielikumā noteikto informāciju un vismaz šos elementus: — novērtējumu par situāciju alternatīvo degvielu jomā un tās turpmāko attīstību; — novērtējumu par alternatīvo degvielu infrastruktūras pārklājuma pārrobežu nepārtrauktību; — regulējumu alternatīvo degvielu infrastruktūras attīstīšanas atbalstam; — politikas pasākumus valsts politiskā regulējuma īstenošanas atbalstam; — ieviešanas un ražošanas atbalsta pasākumus; — atbalstu pētniecībai, tehnoloģiskajai izstrādei un demonstrējumiem; — alternatīvo degvielu ieviešanas mērķrādītājus; — informāciju par alternatīvo degvielu transportlīdzekļu provizorisko skaitu 2020. gadā; — novērtējumu par LNG uzpildes punktu nepieciešamību ostās, kas ir ārpus TEN-T pamattīkla un ir svarīgas kuģiem, kuri neveic pārvadājumus, jo sevišķi zvejas kuģiem; — attiecīgos gadījumos – mehānismus sadarbībai ar citām dalībvalstīm saskaņā ar 2. punktu.	Katra dalībvalsts pieņem valsts politisko regulējumu alternatīvo degvielu un to infrastruktūras tirgus attīstībai un tajā iekļauj I pielikumā noteikto informāciju un vismaz šos elementus: — novērtējumu par situāciju alternatīvo degvielu jomā un tās turpmāko attīstību; — novērtējumu par alternatīvo degvielu infrastruktūras pārklājuma pārrobežu nepārtrauktību; — regulējumu alternatīvo degvielu infrastruktūras attīstīšanas atbalstam; — politikas pasākumus valsts politiskā regulējuma īstenošanas atbalstam; — ieviešanas un ražošanas atbalsta pasākumus; — atbalstu pētniecībai, tehnoloģiskajai izstrādei un demonstrējumiem; — alternatīvo degvielu ieviešanas mērķrādītājus; — informāciju par alternatīvo degvielu transportlīdzekļu provizorisko skaitu 2020. gadā; — novērtējumu par LNG uzpildes punktu nepieciešamību ostās, kas ir ārpus TEN-T pamattīkla un ir svarīgas kuģiem, kuri neveic pārvadājumus, jo sevišķi zvejas kuģiem; — attiecīgos gadījumos – mehānismus sadarbībai ar citām dalībvalstīm saskaņā ar 2. punktu; — <u>rezultātus, kas ir sagaidāmi no emisiju un atkarības no naftas samazināšanas, un alternatīvo degvielu izmantošanas ietekmi.</u>

Pamatojums

Pievienotais ievilkums: rezultāti ir jāmēra, izmantojot salīdzināmus rādītājus, un šiem mērījumiem iespējami plaši – ne tikai attiecībā uz CO₂ emisiju samazināšanu – jāatspoguļo enerģijas ražošanas un patēriņa (degvielas izmantošanas cikls/laiks) efektivitāte un ilgtspēja.

3. grozījums

3. panta 5. punkts

Valsts politiskais regulējums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Katra dalībvalsts paziņo Komisijai par savu valsts politisko regulējumu [18 mēnešu laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā].	Katra dalībvalsts paziņo Komisijai par savu valsts politisko regulējumu [18 mēnešu] <u>divu gadu</u> laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā].

Pamatojums

Šeit ir runa par ilgtermiņa ieguldījumu plānošanu, kuriem ir jānodrošina ilgtspējīgs finansēšanas mehānisms, tāpēc valstīs būtu nepieciešama padziļināta analīze, kurā ņemtas vērā ieinteresētās aprindas un administratīvie nolīgumi.

4. grozījums

3. panta 7. punkts

Valsts politiskais regulējums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 8. pantu, lai mainītu 1. punktā paredzēto elementu sarakstu un I pielikumā noteikto informāciju.	Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus ar <u>1. punktā paredzētajiem elementiem</u> saskaņā ar 8. pantu, <u>lai mainītu 1. punktā paredzēto elementu sarakstu un I pielikumā noteikto informāciju.</u>

Pamatojums

Direktīvā paredzēts, ka Komisijai ir tiesības pieņemt deleģētos aktus, ar ko groza tehniskās prasības attiecībā uz uzlādes punktiem un degvielas uzpildes stacijām. Tas ir pretrunā direktīvas pamatidejai radīt investoriem, nozarei un patērētājiem drošību par iespējām finansēt ilgtermiņa ieguldījumus infrastruktūrā. Šādā gadījumā Eiropas Parlamentam, Padomei un dalībvalstīm zūd kontrole pār kopējiem normatīviem un līdz ar to arī pār investīciju drošību.

5. grozījums

4. panta 1. punkts

Elektroenerģijas nodrošinājums transportam

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka minimālais skaits elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu – vismaz tāds skaits punktu, kāds norādīts II pielikumā sniegtajā tabulā, – tiek izveidots ne vēlāk kā līdz 2020. gada 31. decembrim.	Dalībvalstis nodrošina, ka <u>ne vēlāk kā līdz 2020. gada 31. decembrim tiek izveidots</u> minimālais skaits elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu, <u>par ko vienojas valstu līmenī, ņemot vērā atšķirīgos apstākļus dažādos dalībvalstu reģionos,</u> – vismaz tāds skaits punktu, kāds norādīts II pielikumā sniegtajā tabulā, – <u>tiek izveidots ne vēlāk kā līdz 2020. gada 31. decembrim.</u>

Pamatojums

Tā vietā, lai direktīvā noteiktu obligātu uzlādes staciju un degvielas uzpildes staciju skaitu, dalībvalstis savu stratēģiju ietvaros varētu pašas noteikt atbilstošus mērķus. Tādējādi varētu tikt ņemtas vērā arī dalībvalstu īpatnības, piemēram, attiecībā uz finansēšanas iespējām, tehnoloģiju attīstību un patērētāju vēlmēm.

6. grozījums

4. panta 6. punkts

Elektroenerģijas nodrošinājums transportam

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Visus publiski pieejamos elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktus aprīko ar viedo mērāparātu sistēmām [intelektiskajām uzskaites sistēmām], kas definētas Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 28. punktā, un nodrošina to atbilstību minētās direktīvas 9. panta 2. punkta prasībām.	Visus publiski pieejamos elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktus <u>sagatavo aprīkošanai</u> ar viedo mērāparātu sistēmām [intelektiskajām uzskaites sistēmām], kas definētas Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 28. punktā, un nodrošina to atbilstību minētās direktīvas 9. panta 2. punkta prasībām.

7. grozījums

11. panta 1. punkts

Transponēšana

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, stājas spēkā ne vēlāk kā [18 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]. Dalībvalstis par to nekavējoties informē Komisiju.	Vēlākais līdz [18 mēnešus] <u>četrus trīs gadus</u> pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to nekavējoties informē Komisiju.

Pamatojums

Trīs gadi ir atbilstošs termiņš attiecīgās direktīvas transponēšanai valstu tiesību aktos. Jāatceras, ka pēc direktīvas pieņemšanas katrā dalībvalstī jāpieņem valsts stratēģiskais ietvardokuments.

Briselē, 2013. gada 4. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV